

Trygve K. Norman

Høyfjellsåsen 12

N-1315 Nesøya

Norway

Tel: +47 6698 1474 (private) +47 6757 8201 (office)

Fax: +47 6757 8201

Mr. Gary T. Johnson
Mayer, Brown & Platt
190 South La Salle St.
Chicago, ILL 60603-3441
USA

6. April 1994

RE: Your ancestors in Norway.

My cousin, Knut U. Kloster, asked me the other day whether I knew anything about our relation with Asbjørn Kloster as for some time I have been researching in our common ancestors. The following is what I have found and plugged into my PC:

We are related very distantly through a common ancestor, Daniel Sørensen Hoffmann. As you can see from the chart people tended to marry their neighbours and thus it would be strange if our families were not related coming from such a small place. However the Kloster name was picked up by both families independently as many farmers under the Utstein Kloster estate did.

As you can see the family of Ingeborg's mother is well described and rooted in Rennesøy Island. The enclosed map shows where the different farms were and in most cases still are today. Some of the ancestors were quite important persons in their time. The Hoffmann-, Løw- and Wegner-families held large estates and high offices in church and society.

The family of Ingeborg's father is much less described as it came from the parish of Skudenes where little documentation from churches has been secured. Her father Ola was born on the farm Boknaberg in Bokn (Skudenes). Around 1820 he married Marta and they stayed at Boknaberg for some years. In 1827 Ola moved to Utstein Kloster to run one of the farms there. The family was big and times were rough. Thus in 1832 the family moved to the city of Stavanger where Ola got work as a butcher. Unfortunately he got ill and could not keep on with this work. He then tried some small business and registered citizenship in 1841. However it never got anywhere and the children had to manage on their own.

They were 7 children whereof Ingeborg was the youngest. The others were: Endre (died as a baker in the USA), Asbjørn (as you know), Cecilie (who married a carpenter in Norway), Johanna, Syvert and Christopher (as you mentioned).

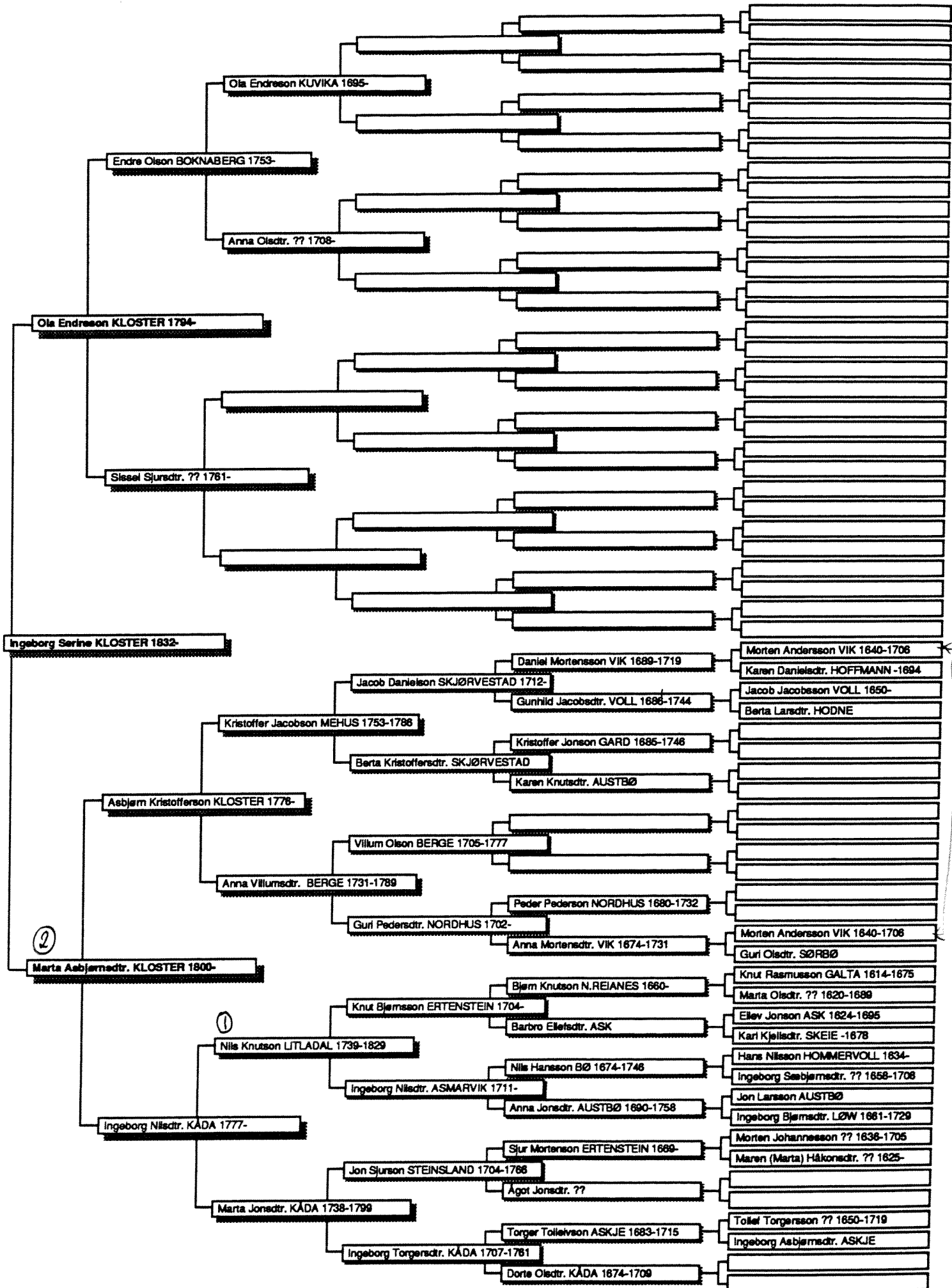
I could possibly supply you with more information on the different farms and families, but this would require both some research and translations of material. As time is precious, I would need more time and some compensation for such work.

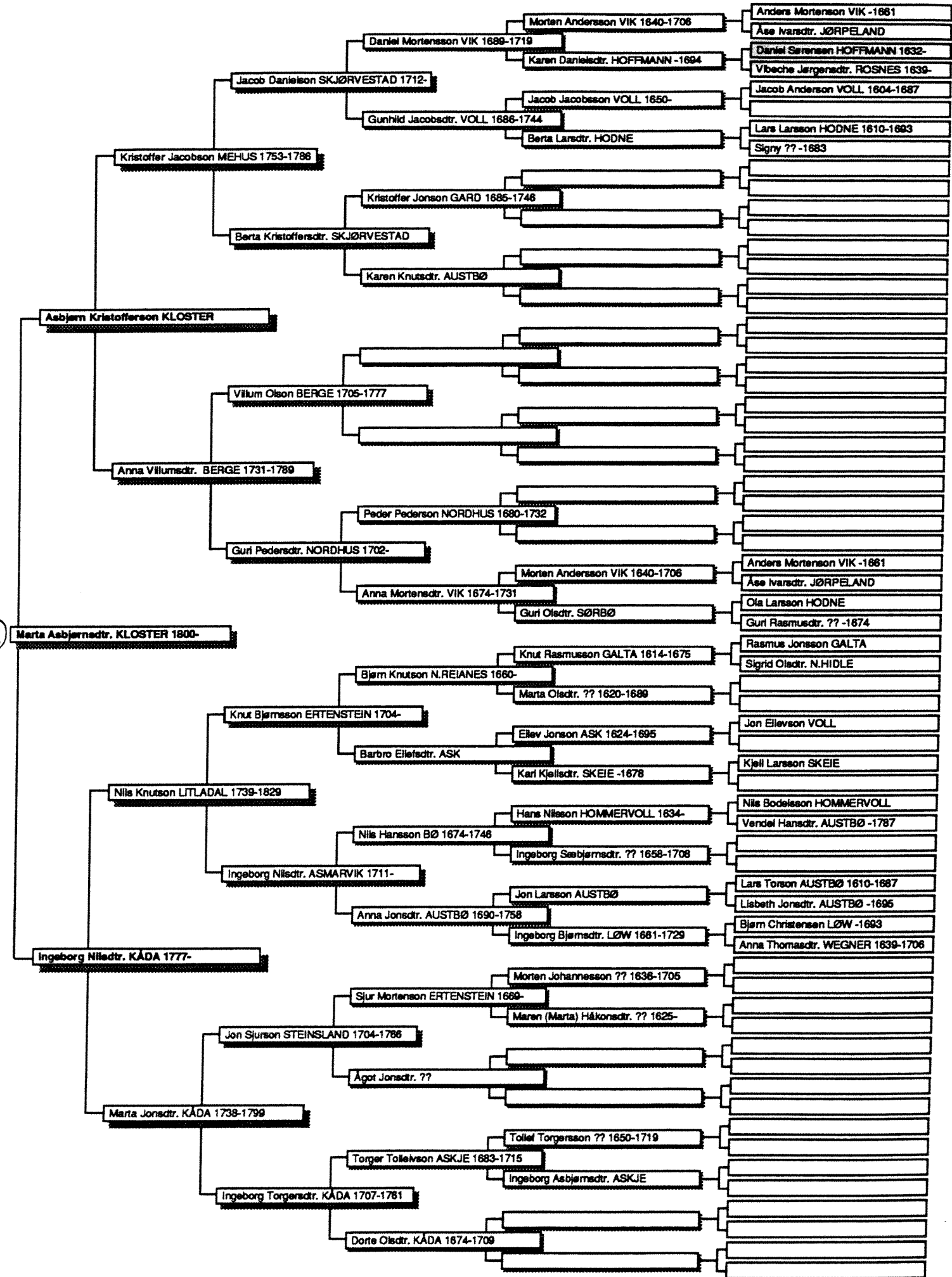
I hope this gives you some idea of your Norwegian heritage and look forward to hearing from you in case you want more.

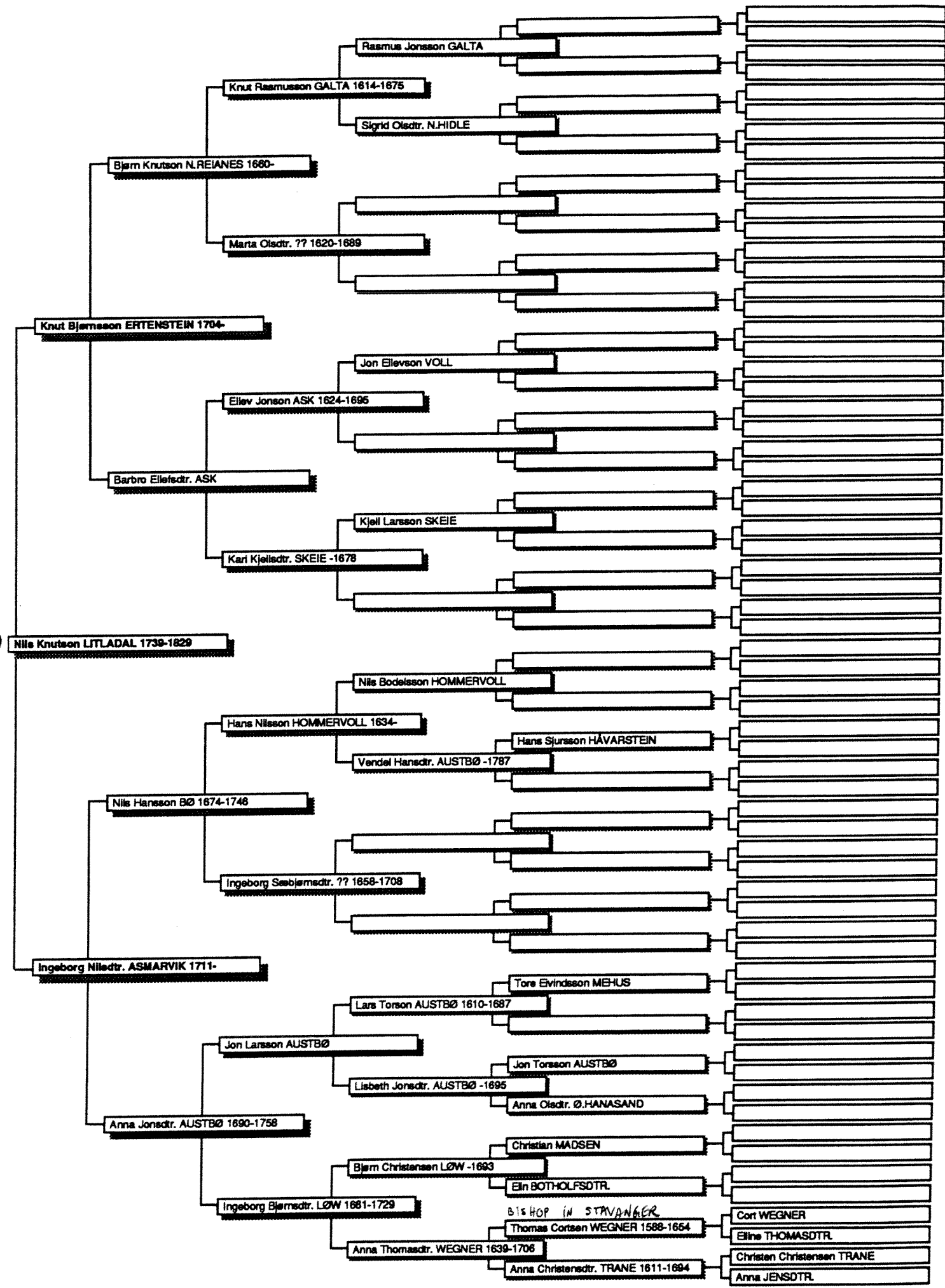
Sincerely yours,

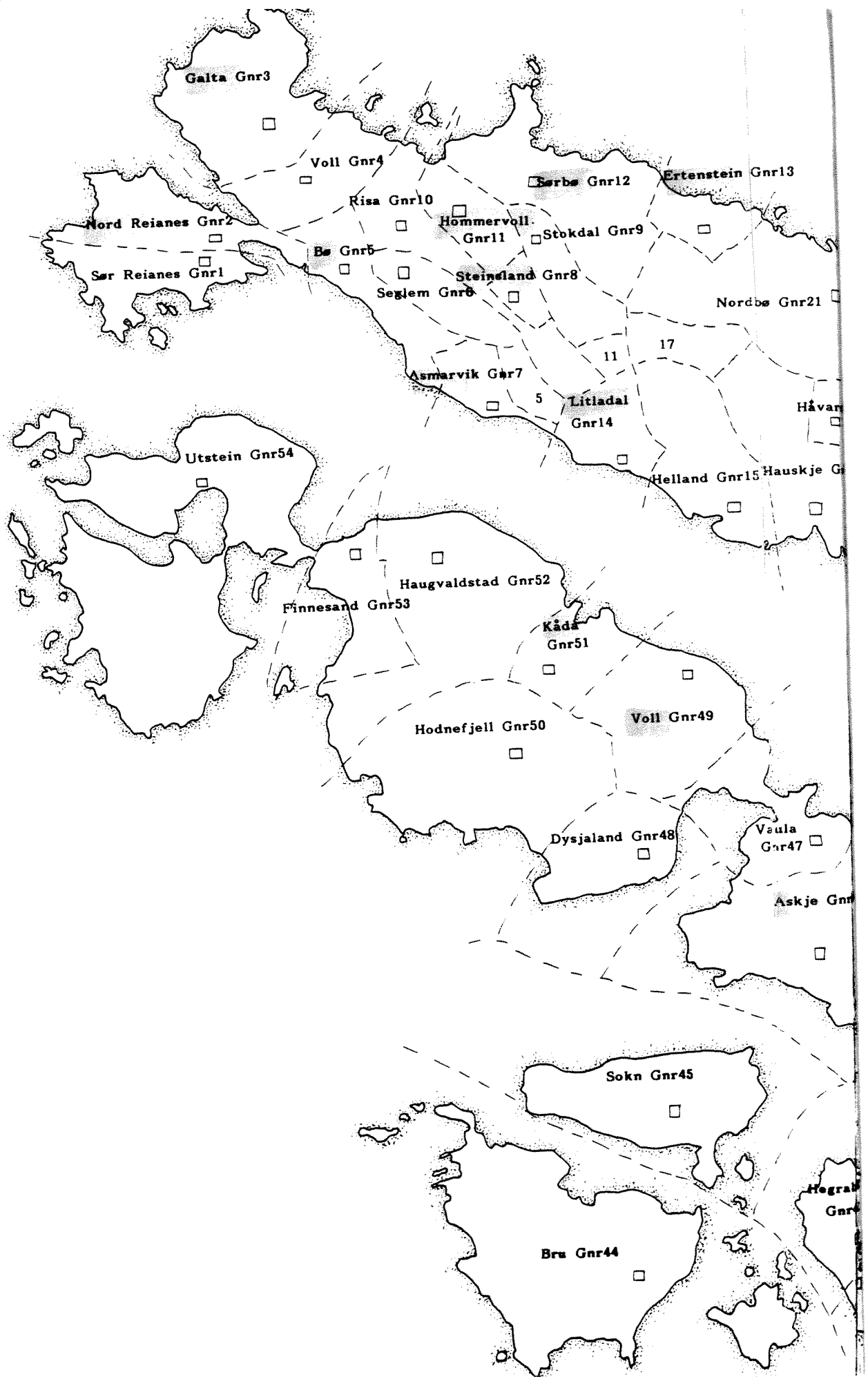

Trygve Kloster Norman

Trygve Kloster Norman

Høyfjellsåsen 12

N-1315 Nesøya

Tel: +47 66 98 14 74 (home) & +47 67 57 82 06 (work)

Fax: +47 67 57 82 01

Gary T. Johnson

Suite 300

77 West Wacker

Chicago, Illinois 60601-1692

USA

March 27, 1995

Dear Mr. Johnson,

I am sorry I have not responded to your letter before, but the last year has been very hectic and my genealogical hobbies have suffered. However, today I received the annual yearbook of Rogaland Historie- og Ættesogelag, and there I found the enclosed article on Christopher Kloster and his sad story.

Let me address your points:

1. The enclosed charts take the Hoffmann, Løw and Wegner-families as far back as I have got them. The Hoffmann connection is doubtful. This is our common ancestors and whether Daniel Sørensen Hoffmann really was the son of Søren Jensen Hoffmann (a first generation «Norwegian» who became major of Bergen few years after his immigration from Viborg in Denmark) or of Søren Lollach, a wealthy parish priest, has not yet been proved. There are numerous articles on the Wegner and Løw families, a few of which I could copy and send to you if you are interested.

2. The facts about Ola Endreson Kloster has been found in the enclosed copy from the book «Rogalendinger og Ætter» by O. Aurenes.

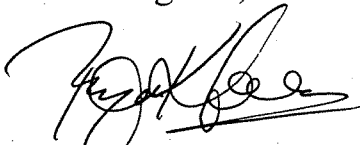
3. Ola and Marta died in Norway. As can be seen from the marked parts of the enclosed article, Asbjørn Kloster arranged for their return to Norway. Christoffer Kloster brought his brother Endre and his family to Canada with

him. He was a skilled baker and according to the new Rennesøy Bygdebok, he died in Chicago.

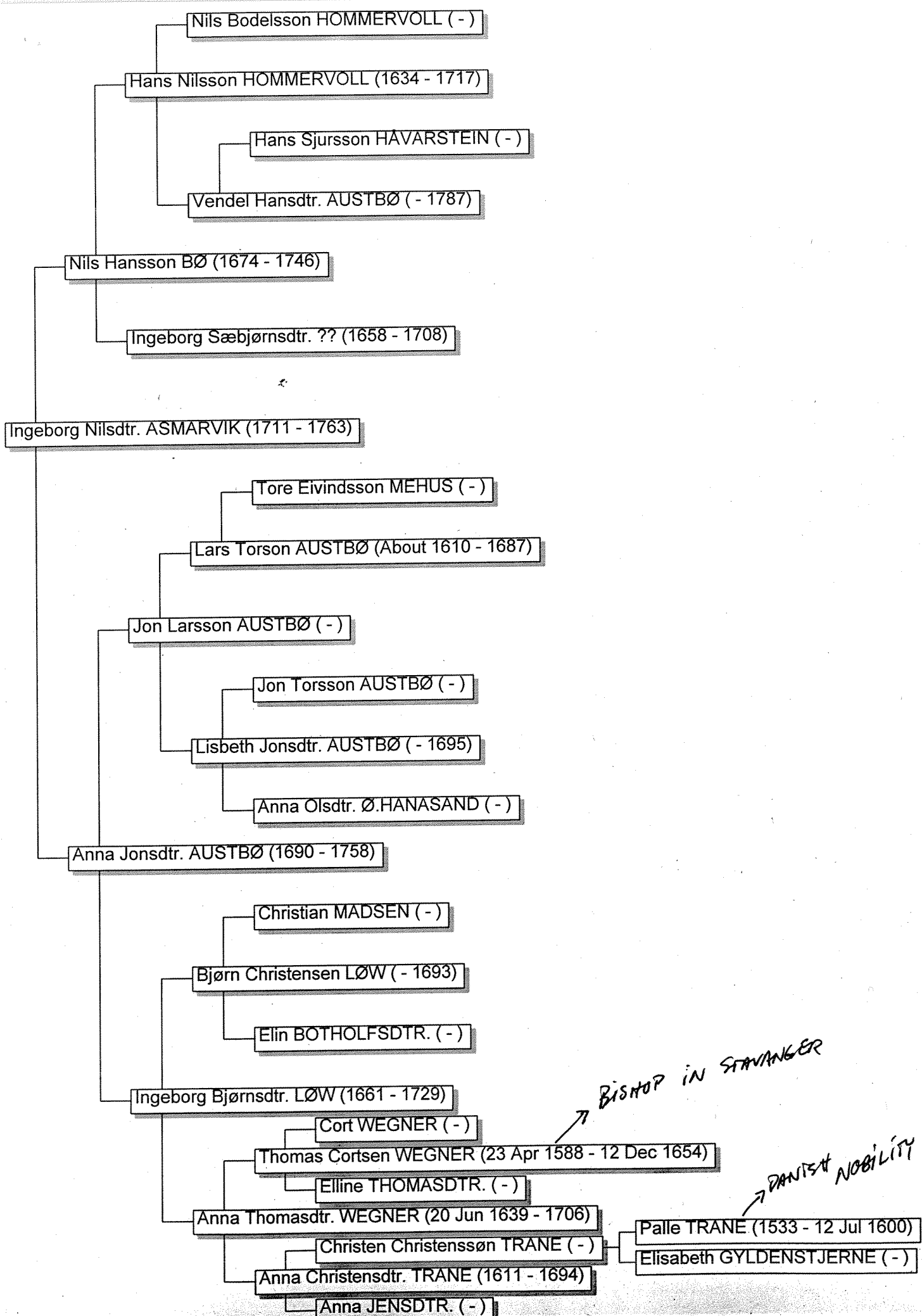
4. I am afraid I cannot shed much light on the reference to Marta Waag. «Waag» is as you supposed, a common name with reference to a place. However there are no place called Waag at Rennesøy and I have not checked the place name register for other Waag's. It could also be short forvaag, such as Hillevåg (a place in Stavanger). Stavanger harbour at that time was also referred to as Vaagen. But it is unlikely that she would be referred to anything else than Kloster after her marriage with Ola. The name must have origin as a maiden name. In this context I cannot find anything else than her father being of the Vik-family, which is somewhat similar in meaning and writing. I might find out some more later on this.

I hope this adds pieces to your puzzle and that you manage the translation.

Best regards,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Trygve K. Norman', with a horizontal line underneath the name.

Trygve K. Norman

→ BISHOP IN STAVANGER

→ DANISH NOBILITY

Asbjørn Kloster.

Han var fødd på Boknaberg i Bogn, som den tid høyrde til Skudenes prestegjeld, 21. desember 1823, men foreldra flytte til Utstein Kloster, då Asbjørn var berre 3 år. På grunn av dei tronge tilhøve i heimen med den store barneslokken vart Asbjørn send til møster si på Vik i Rennesøy, og der vart han verande til han var konfirmert. Faren var då flytta til Stavanger, og Asbjørn fylgde etter. For å hjelpe noko på den tronge økonomi i heimen tok han plass som krambusvein hjå ein handelsmann T. Willumsen. Som alle handelsmenn i den tida selde han brennevin, og dette vart for Asbjørn Kloster «en samvittighetsfull motbydelighet» seier han sjølv. Seinare kom han over til I. A. Køhler & Co. Asbjørn var svært lærehuga, og han nytta fritime sine for å sanka kunnskap. Gjennom venene til faren, kvekarane, fekk han koma inn på ein landbruksskule i England, som kvekarane hadde, og der var han i 1,4 år og lærde mykje.

Etter at han i 1848 var komen att til Stavanger frå Englandsferda tok han til med ein privatskule og gav opplæring i språk. Han fekk mykje søknad til skulen; mange av byens folk fekk her si fyrste opplæring.

Den avstygging han tidleg hadde fått for brennevin og drikk voks under Englandsturen. Han lærde her avhaldsrørsla å kjenna, og meir og meir såg han det som ei framtidsoppgåve: å ta striden opp mot all rusdrikk.

Den 29. desember 1859 skipa han i Stavanger det fyrste totalavhaldslag, Stavanger Totalavhaldsforening. Kloster vart sjølv sagt formann og var fram gjennom åra den drivande kraft. Og kraft måtte der til, for der var mykje motburd som skulle vinnast over. Men snått om senn vann han fram med sin sterke vilje. Nye lag vart skipa i by og på land. No femner Det Norske Totalavhaldselskap med sin sterke organisasjon over heile landet og gjev vitnemål om, at der var god spirekraft i det frø som Asbjørn Kloster sådde for snart 90 år sidan.

Kloster arbeidde seint og tidleg, i tale og skrift. Han grunnla bladet «Menneskevennen», som seinare gjennom alle år har vori organ for Det Norske Totalavhaldselskap.

Men det kvileause arbeid tærde på kreftene. Lenge var han helseveik, men viljestyrken heldt han oppe. Men den 18. januar 1876 var det slutt. Han døydd berre 53 år gamal. 37 år seinare reiste avhaldsfolket ein statue over han i Stavanger, utført av bilethoggar Valentin A. Kießland. Statuen vart avduka 1. desember 1912.

Gift 21. februar 1861 med *Marie Elisabeth Knudsen*, fødd i Kristiansand 23. februar 1837, død 12. oktober 1875, dotter til vervformann Jørgen Knudsen og hustru Tomine. Born:

- a. *Olaf Kloster*, død i England. Dokter. Gift med ei engelsk dame.
- b. *John Kloster*, ingeniør, død i Amerika. Gift med ei amerikansk dame.
- c. *Asbjørn Kloster*, farmasøit, død i Amerika. Gift med ei amerikansk dame.
- d. *Marie Kloster*, fødd 29. september 1876, død 13. februar 1926. Gift 10. november 1903 med dokter i Smøla Oliver Myklebust, fødd i Nordfordeid 17. april 1870, død 26. juli 1923, son til bonde Johan Jonson Myklebust og Helga Holmøy.

Fars-ætta.

Asbjørn Kloster hadde teki namnet sitt frå det bruket av Utstein Kloster, der morfaren og seinare faren var forpaktar, og der mora var fødd. Om fars-ætta veit me svært lite. Kyrkjebok frå Skudenes og Bogn saknar me heilt frå denne tid, og me har derfor berre mantala å byggja på. Etter det som dei syner trur eg at

Ola Endreson Kuvika

i Skudenes, fødd 1695, og kona Anna Olsdotter, fødd 1708, er foreldra til

Endre Olson Boknaberg,

fødd 1753, gift med *Sissel Sjørudotter*, fødd 1761. Han brukte i 1801 ein part av Boknaberg i Bogn og hadde då 6 born. Sonen

Ola Endreson Kloster

var fødd på Boknaberg om lag 1795 og vart kring 1820 gift med *Marta Asbjørnsdotter Kloster*, døypt 19. mars 1800. Dei budde på Boknaberg i nokre år, og fleire av borna var fødd der. I 1827 kom Ola Endreson til Utstein Kloster som forpaktar. Då barneslokken var stor og levevilkåra ringe, var Asbjørn ei tid til oppfostring hjå møster si, Gunnhild Vik på Rennesøy. I 1832 flytte huslyden til Stavanger, og Ola arbeide som slaktar. Men så vart han sjuk og kunne ikkje halda fram med dette arbeidet. Han freista så med småhandel og tok borgarskap i 1841. Men det gjekk ikkje noko vidare, og så måtte barneslokken sjå til å greia seg sjølv. Der var 7 born: Endre Kloster bakar død i Amerika, Asbjørn Kloster (sjå ovanfor), Cecilie gift med snikkar Tobias Jansen frå Lyngdal, Johanna, Syvert, Christopher Kloster i Amerika emigrantagent, Ingeborg Serine.

Mors-ætta.

Anders Mortenson Vik

var bonde på Vik i Rennesøy og er nemnd som lensmann i Hauskje skipreide 1616-45. Gift med *Anne Ivarsdotter*, som truleg var andre kona hans, i alle fall må ho ha vori mykje yngre enn mannen. Enno i 1663 brukte han garden, men året etter står sonen som brukar. Me kjenner 3 born: Morten Vik, Mette gift med Rasmus Asgautson Bakkevik og Maren truleg gift med Botolv Jakobson Soken, Helland i Rennesøy.

Morten Andersson Vik,

fødd 1640. Bonde og lensmann. Gift 1) 26. juni 1670 med *Guri Olsdotter*, gravlagt 2. september 1686. Gift 2) 19. juni 1687 med *Kari Danielsdotter Hoffmann*, dotter til lensmann Daniel Sørensen Hoffmann på Vaula (sjå Olaus Eskelands mors-ætt). 5 born: Anna gift med Peder Nordhus, Maren gift med Lars Erikson Håvestein, Lars Dalåker, Mette gift med Daniel Vaula, Daniel Vik. Berre den siste var av 2. ætteskapet.

Daniel Mortenson Vik,

døppt 1. mars 1689. Bonde på Vik. Gift 10. juli 1707 med *Gunnhild Jakobsdotter Voll*, døppt 7. februar 1686, dotter til Jakob Andersson Voll på Rennesøy. Son:

Jakob Danielson Skjørvestad,

fødd 1711, død mars 1789. Bonde på Skjørvestad i Rennesøy. Gift 1) 19. juni 1735 med *Kari Pedersdotter*, død 1744, enkje etter Ola Jakobson Sorbo. Gift 2) med *Berte Kristoffersdotter Skjørvestad*, fødd 1713, gravlagt 11. august 1776. Born: Ola Voll, Kari gift med Rasmus Erikson Ask, Daniel Skjørvestad, Kristoffer Medhus (sjå nedanfor).

Kristoffer Jakobson Medhus,

døppt 1. juli 1753, gravlagt 22. januar 1786. Bonde på Medhus i Rennesøy. Gift 11. juli 1773 med *Anna Villumsdotter Berge*, døppt 14. februar 1731, gravlagt 14. juni 1789, dotter til Villum Olson Berge og Guri Pedersdotter Nordhus og enkje etter Asbjørn Pederson Medhus. Dei hadde berre 1 son:

Asbjørn Kristofferson Kloster,

fødd på Medhus, døppt 24. februar 1776. Gift 11. september 1796 med *Ingeborg Nilsdotter Kåda*, døppt 5. mars 1777, dotter til Nils Knutson Littedal og Marit Jonsdotter Kåda. Asbjørn

badde som forpaktar på Utstein Kloster. Etter 1811 flytte dei visst til Førresvik i Bokn. Dei hadde nok fleire born, men me kjenner berre 2: Marta gift med Ola Endreson Boknaberg (sjå Fars-ætta) og Gunnhild gift med enkjemannen Bjørn Larsson Vik på Rennesøy.

Erik Lima.

Fødd i Gjestal 26. mai 1826; foreldra var Ola Erikson Lima og Mali Davidsdotter Hadland.

Han var skulemeister i ungdomen. Tok alt i unge år til som religiøs talar. Han hadde ein ålvorleg og sterk måte å bera vitne-målet sitt fram på, og folk gjekk gjerne for å høyra han. Han reiste vide om og tok såleis ei reis heilt opp til Finnmark. På sine eldre dagar reiste han som emissær for Det Norske Misjonsselskap. Han var med i heradstyret og var i mange år forlikskommisær i heimbygda.

Erik Olson var bonde på Lima frå 1857. I midten av 1880-åra let han den eldste sonen få garden og tok sjølv bustad i Sandnes, der han døydd 7. februar 1890.

Gift 1) 7. november 1854 med *Elisabet Skrudland*, fødd i Time 25. april 1825, død 8. september 1868, dotter til Samuel Berntson Auglend på Skrudland og Berta Paulsdotter Vestly. Gift 2) 1870 med *Anna Samsonsdotter Stueland*, fødd i Kvinnherad, død 1903.

5 born av 1. og 1 av 2. gifte:

- a. *Ola Lima*, fødd 6. april 1858, død 1938. Bonde på Lima 1886-1904, sidan i Undrumsdal ved Tønsberg. Gift 15. mars 1883 med Kristina Furenes, fødd 6. august 1858.
- b. *Råkel Malena Lima*, fødd 4. august 1856, død 18. august 1891. Gift 4. mai 1879 med Adne Gjesdal, fødd 1. januar 1852, død 1897, son til Rasmus Sørensen Gjesdal og Elen Jorina Knutsdotter Kluge.
- c. *Samuel Lima*, fødd 26. januar 1860, død i Kristiansand. Gift med Gurine Kristiansdotter Farestad, fødd 1860.
- d. *Erik Lima*, fødd 22. oktober 1862, reiste til Amerika. Gift med Marta frå Karmøy.
- e. *Berta Elisabet Lima*, fødd 21. januar 1865. Gift 9. november 1888 med Karl Johan Karlson, fødd 4. februar 1864, son til Karl Larsson Gjesdal, Haukamork, og Elen Pedersdotter Ravndal. Bonde på Gjestal.
- f. *Samsøn Lima*, fødd 26. oktober 1871. Treskjerar. Reiste til Amerika, der han døydde nyår 1945. Gift med Inga frå Sverige.

Orm Øverland

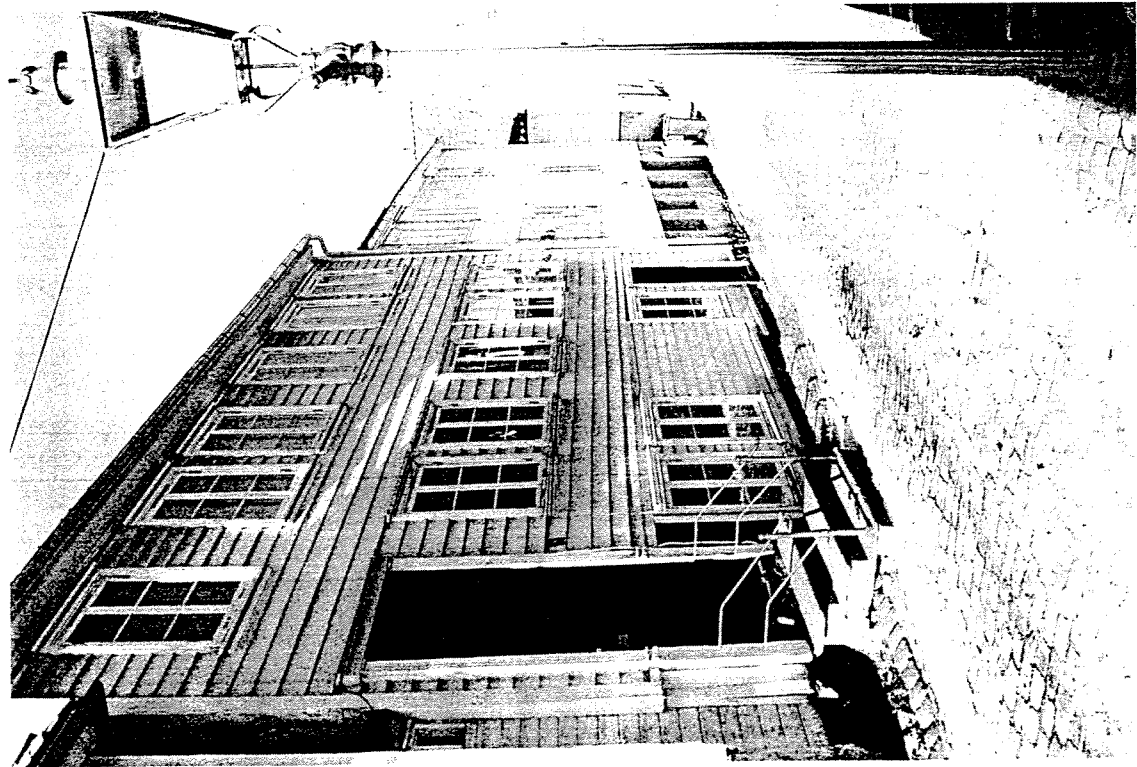
Håpefulle utvandrere og en utro tjener.

Kloster-familien og utvandringen til Canada i midten av det forrige århundret

At den norske utvandringen til De forente stater begynte i Rogaland, vet de fleste. Historien om den lille gruppen som satte ut fra Stavanger i 1825 er kjent ikke minst gjennom tre-bindseromanen til Alfred Hauge om den sentrale skikkelsen i denne første utvandringen, tysværingen Kleng Peerson. Det er en fantastisk historie, ikke minst fordi den satte så store spor. Flokken som kom med *Restaurasjonen* og de som etter hvert sluttet seg til den, først i skogene opppe ved Erie-sjøen nord i staten New York og senere i den vakre Fox River-dalen i LaSalle County sørvest for Chicago, ble en fortropp for en voksende strøm av utvandrere fra hele landet vårt, utvandrere som har vært med på å sette sitt preg på De forente stater.

Men vi vet mindre om en annen gruppe som dro ut fra Stavanger 36 år senere for å slå seg ned i Canada. Der den første historien handler om suksess, handler den andre om svik og nederlag. Mens den første historien forteller om begynnelsen på en stor folkevandring til De forente stater, forteller den andre noe om hvorfor norske utvandrere i generasjoner skydde Canada. Mens den første gruppen hadde en veiviser som er blitt en legendarisk skikkelse, så hadde den andre en veiviser som viste seg å være uverdigg den tillit de hadde til ham. Den legendariske veviseren er selvfølgelig Kleng Peerson fra Tysvær. Den andre er Christopher Kloster fra Stavanger, en yngre bror av grunnleggeren av den organiserte avholdsbewegelse her i landet, Asbjørn Kloster. Asbjørn Kloster måtte gjøre sitt beste for å rydde opp etter sin bror, men først hadde han latt sitt navn, sin skole, og sitt nye tidsskrift, *Menneskevennen*, bli brukt i den propagandavirksomheten som fikk så mange til å satse på en framtid i Canada.

I denne artikkelen vil jeg særlig se på den rollen Kloster-familien spilte i en episode som førte til at Canada i flere tiår ble skydd av norske utvandrere. Men først må vi se litt på forutsetningene for og forhistorien til dette noe grumsete kapitlet i norsk utvandringshistorie. En grundig utgreiing om norsk utvandring til og gjennom Canada i 1850- og 1860-

I Mellomstraen 8 tilbragte Elias Tastad sine siste leveår fra 1859 til 1863. Sannsynligvis var det i dette huset han døde 19. mai 1863. (Foto: Gunnar Skadberg).

årene har jeg tidligere lagt fram i en lang historisk innledning til boka *Johan Schrøder's Travels in Canada, 1863*, som jeg utga på forlaget McGill-Queen's University Press, Montreal, i 1989. De som er interessert i å vite mer om dette interessante kapitlet av norsk utvandringshistorie kan selv lese om det der. Her vil jeg bare gi den bakgrunn som er nødvendig for å forstå den historien der Stavanger i Norge og Gaspé i Canada er de to hovedscenene og der medlemmer av familien Kloster er hovedpersoner.

Canada som transit-land for norsk utvandring

Det er gjerne New York de fleste tenker på som den viktigste innskipningshavnen for norsk utvandring til De forente stater. Men det var faktisk en periode på nesten 20 år, stordelen av 1850- og 1860-årene da de fleste norske utvandrere reiste via Quebec og Montreal i Canada. Det var flere grunner til dette. Reisen inn i landet fra New York var fremdeles lang og tungvint. Den gikk opp Hudson-elva, gjennom kanalsystemet som forbant elva med de store sjøene og så videre med båt til viktige havner som Chicago i Illinois eller Milwaukee i Wisconsin. Da var det mye greiere i 1850-årene å reise enten vannveien på St. Lawrence-elva, som nå var farbar helt fram til de store sjøene, eller med jernbanen, som fulgte elva. Dette var også den tiden da dampskip begynte å overta mye av emigrantfarten til Nordamerika, og her var britiske redere tidlig ute med ruter mellom Liverpool og Canada. Men dette betydde lite for norske utvandrere, som for det meste reiste med norske seilskip. Og sammenlikner vi den norske gruppen med en annen stor utvandregruppe, den tyske, så ser vi at selv om disse langt tidligere enn de norske tok i bruk dampskip, så fortsatte de fleste tyske utvandrere å reise via New York.

Den enkelthendelsen som betød mest for at norsk emigrantfart gikk over til å bruke Quebec som innfallsport til De forente stater, var et parlamentsvedtak i London i 1849. Med dette vedtaket ble de siste såkalte navigasjonsaktene opphevet og dermed ble det fritt fram for norske skuter å engasjere seg i den lukrative tømmerfarten fra Canada til England. Denne farten er i seg selv et interessant kapittel i norsk sjøfartshistorie. Det var seilskip som dominerte tømmerfarten fra Canada helt til slutten av århundret og den bidro til å holde liv i den norske seilskipflåten lenge etter at de fleste andre nasjoner hadde gått over til damp. Men det som gjør denne farten særlig interessant for oss, er at redere og skipperne snart skjønnte at skulle farten bli skikkelig lønnsom, måtte de ha noe annet enn ballast med seg på turen

vestover, og den viktigste eksporten fra Norge til Amerika på den tiden var mennesker. Slik oppsto snart en trekant-fart: skipene dro fra Norge om våren med emigranter. Etter åtte-ni uker var de framme i Quebec og der ble all passasjerinnredning fjernet fra rommet og skipet lastet med tømmer til England. Høsten og vinteren gikk skipene mellom havner i Nordeuropa og neste vår var det ny tur med emigranter.

Det tok ikke lang tid før canadiske myndigheter merket seg denne nye menneskestrømmen gjennom landet. Selv om Canada, som britisk koloni, var mottaker av mye organisert emigrasjon fra de britiske øyer, særlig fra Irland og Skottland, var dette ikke nok til å veie opp den store migrasjonen ut av Canada til De forente stater. Selv om Canada på denne tiden ikke strakte seg fenger vest enn til og med Ontario, var det likevel et meget stort og nesten folketomt land, og immigrasjonsmyndighetene bestemte seg for å satse på Norge som en hovedleverandør av nybyggere som kunne rydde de store skogstrekningene i det som nå er provinsene Quebec og Ontario.

Et uttrykk for denne canadiske satsingen på Norge var at propaganda pamfletter og bøker ble oversatt til norsk, i tillegg til utgaver på engelsk, fransk og tysk. Dette skjedde første gang i 1854 da en pamflett – som gikk i 12.000 eksemplarer til De britiske øyer, og fire og seks tusen til henholdsvis Frankrike og Tyskland – gikk med et opplag på hele 5.000 til Norge. Oversetter av disse pamflettene var en norsk forretningsmann, A. Jørgensen, som drev et skipsagentur sammen med Christopher Closter i byen Quebec. Jørgensen hadde i flere år et særlig ansvar for informasjonsvirksomheten og oversatte blant annet en offisiell håndbok om Canada i 1857. I 1861 reviderte Closter denne boka og fikk den utgitt i Stavanger.

Christopher Closter: Canadisk statsjensstemann

Christopher Closter hadde kommet til Canada mot slutten av 1840-årene og hadde både en erfaringsbakgrunn og en tiltalende personlighet som gjorde det naturlig for canadiske myndigheter å satse på ham i deres arbeid med å få de norske utvandrere til å slå seg ned i Canada heller enn å reise videre til De forente stater. I 1857 ble han tilsatt av den canadiske regjering som immigrasjonsagent, med Norge og norske utvandrere som sitt spesielle ansvarsområde.

Han var først involvert i et prosjekt for bosetting av norske innvandrere i et område øst for Montreal, de såkalte Eastern Townships. Den første gruppen ble ført dit i 1854 og fire år senere kunne Closter melde at det var

Quebec, August, 1859.

CANADA.

Til

De Høiere Skibsredere
i Norge.

Vi tillade os herved at underrette Dem om at vi have beprøvet Høiretninger i Quebec og
Mitsimichi som Skibs Møglere og Commissionærer under Firma af

CLOSTER, JØRGENSEN & Co.

Med vore ubestridte Forbindelser i Landet, og naar i Tømmer Tidstidene, haabe vi at faa os til
med temmelig Nøiagtighed, fra Tid til anden, at kunne bestemme hvilke Quantiteter af Tømmer forbe-
reder sig til Udførsling; dette i Forbindelse med vor flereoarige Erfaring i Skibsforretninger gjør at
vi med beqvæmlig Sikkerhed kunne beregne Fragtens Udgifter.

Vore Pragt Circulærer, som vi skulle tillade os at sende Dem, skulle vi bestrebe os for at give
nøiagtige Meddelelser angaaende Fragter, samt anmelde de til begge Sider ankomne og afsaaede
Nytte Skibe.

Det vi forstir Dem om at vi med Dem og Nøiagtighed skulle varetagere Deres Interesse i
alle Forretninger som maatte blive os andetroede, haab vi at De vil være os med Deres Tillid og
Udførselen af Deres Forretninger baade her og Mitsimichi.

Om af os vil forsynligheds i Købet af Buxeren have den Ære at aflægge Dem et Besøg.

Med Høiløbs,

CHRISTOPHER O. CLOSTER,
ANTON JØRGENSEN.

126 norske nybyggere der. Tallet, som er en god del lavere enn summen av de som i denne perioden hadde tatt land der, tyder på at det var ganske vanlig å reise videre derfra til De forente stater, der det var prairie land å få, noe som gjorde bosetting der mye lettere enn i de canadiske skogene. I sin rapport la Closter vekt på at det ville være vesentlig for utvidelsen av et et norsk settlement at det ble satt av betydelige landområder for norske innvandrere. Han framhevet også betydningen av å skape en kjerne av fornøyde nybyggere som ville kunne trekke andre norske innvandrere til seg.

Det følgende året synes også forholdene å ha vært gode for de norske nybyggere i the Eastern Townships, og Closters årsrapport for 1859 tegner et meget optimistisk bilde av forholdene der, med tilfredshet blant de norske nybyggere. Men så kom omslaget: De canadiske emigrasjonsmyndighetene synes å ha mistet interessen for å bygge videre på denne gruppen, og i løpet av ganske kort tid ga nesten alle sammen opp og reiste videre til De forente stater.

For nå hadde immigrasjonsmyndighetene fått det for seg at de skulle forsøke å etablere et norsk nybyggersamfunn i Gaspé, området helt øst i Quebec, på sørsiden av St. Lawrence bukta. Her var det ikke akkurat ideelle jordbruksforhold – hverken jordsmonnet eller klimaet var særlig innbydende – men, syntes man å tro, dette måtte nettopp være noe for innvandrere fra det ugjestmilde Norge. Siden det hverken var veier eller jernbane dit ut, var området uten landveis forbindelse med områdene og byene lenger vest, men siden en nettopp ønsket seg en bosatt befolkning, var vel heller ikke dette en ulempe fra myndighetenes synspunkt. Og fiskeriene var meget gode – igjen noe som norske innvandrere måtte kunne utnytte.

Christopher Closter spilte en sentral rolle i utviklingen av planene for en norsk bosetting i Gaspé. Ikke slik at det var han som fant på alt sammen. Å utvikle det avsidesliggende Gaspé-området ble for alvor en del av planene til departementet for offentlig land i 1859 og i sin rapport for det samme året anbefalte Closter området som ett av tre der regjeringen burde satse på norsk bosetting. Closter ønsket fremdeles å bygge videre på den opprinnelige bosettingen i Eastern Townships, så vi kan ikke legge ansvaret på Closter for at denne ble forsømt og ble oppløst etter kort tid

Christopher Closter og Anton Jørgensen startet i 1859 skipsmeklervirksomhet i Canada. Her er brevet de sendte til norske skipsredere hvor de tilbød seg å skaffe tømmerfrakter. (Kvekerarkivet, Statsarkivet i Stavanger.)

Nå ble det til gjengjeld virkelig satset på de nye planene. Det lyktes å overtale en gruppe som egentlig var på vei til USA, til å slå seg ned i Gaspé allerede sommeren 1860. Nordlendingen Nils Christian Brun, som selv kom til Gaspé som tenåring i 1861, og som senere ble prest i Amerika, forteller at to søskenbarn, som kom fra Selbu i Sør-Trøndelag, og som hadde noen års erfaring som fiskere i Lofoten, hadde slått seg ned i Eastern Townships i 1859. De reiste også til Gaspé sommeren 1860, lokket av mulighetene til å drive fiske. Alle disse ble godt hjulpet av Christopher Closter, som fulgte dem til Gaspé og sørget for at de fikk anvist land. De reiste sine første boliger, begynte å bryte land, bygget veier og deltok i fisket. Alle rapporter tyder på at de trivdes og klarte seg bra. Gaspé-prosjektet hadde fått en lovende begynnelse.

Det var for lengst blitt klart for de canadiske immigrasjonsmyndighetene at de måtte flytte vervingsvirksomheten til Norge og påvirke folks valg av land der heller enn å forsøke å overtale emigranter i transit til De forente stater om å bli i Canada. Et problem de hadde slått med var at det stort sett var utvandrere med for dårlige ressurser til å betale for den lange reisen inn i landet fra Quebec som ble lokket av tilbudet om gratis land og offentlig støtte i Canada. Ved å verve emigranter i Norge, håpet de canadiske myndigheter å kunne få en helt annen og ressurssterk gruppe som grunnstamme i et nybyggingsområde. Til å utføre dette vervingsarbeidet ble to agenter ble sendt til Norge på førjulsvinteren 1860: Helge Haugan, en tidligere vognsmed fra Drammen, til Trondheim og Christopher Closter til hjembyen Stavanger.

Haugan hadde vært canadisk immigrasjonsagent i Christiania i 1860, men uten å kunne vise til store resultater av sin virksomhet. Der var han blitt møtt med skepsis, og det samme skjedde i Trondheim. En kunne egentlig ikke vente annet i det klassebevisste Norge enn at en utvandret håndverker uten forbindelser ikke fikk innpass hos de som hadde innflytelse i samfunnet. Etter et par-tre måneders virksomhet fikk Haugan en slags oppmerksomhet i *Thronhjems Adressecontors-Efterretninger* for 23. april, der det sto å lese: "En Person ved Navn Haugan, der kalder sig Agent for den kgl. britiske Regjering i Kanada, har i nogen Tid ligget her og hvervet Utvandrere." I den samme negative tonen blir det antydnet at han har hatt vanskeligheter med å få hyret et skip og at nå "er Agenten afreist herfra." Uken etter må avisen medgi både at når Haugan ikke hadde latt høre fra seg, var det fordi han hadde vært syk og at det var i orden med

skipsleilighet. Resultatet av Haugans virksomhet i Trøndelag og i Lofoten var at et ganske stort følge reiste sammen med ham fra Trondheim den våren med skipet *Flora*. Mange, men slettes ikke alle disse gikk i land når skipet stoppet i Gaspé på vei til Quebec.

Canada-debatten i Stavanger, 1861.

Christopher Closter hadde et helt annet utgangspunkt for sitt virke i Stavanger, der han fra første stund fikk god hjelp og støtte fra sin bror Ashjørn Kloster og andre medlemmer av Kloster-familien. I *Stavanger Amtstidende og Adresseavis* for 31. desember 1860 og i det første heftet av Kloster's tidsskrift *Menneskevennen*, i januar 1861, sto det å lese samme brev fra den canadiske immigrasjonskontoret. Her ble Christopher Closter presentert "som Agent for de norske og svenske Emigranter" og det ble forsikret at han i ett og alt representerte myndighetene i Canada. Umiddelbart etter denne notisen står en melding fra den nylig ankomne Christopher Closter, "reisende Agent for Regjeringen af Canada", om "at Regjeringen af Canada tilbyder tilsalgs udmærket godt og meget beqvemt beliggende Land i forskjellige Districter af Øvre- og Nedre-Canada ..."

Den vinteren sto spørsmålet om Canada som reisemål for norske utvandrere sentralt på dagsordenen i Stavanger. Ikke bare skapte Closter oppmerksomhet med sin virksomhet i byen, men en av byens prester, Gustaf F. Dietrichson, som nettopp var kommet tilbake til Norge etter 10 års virksomhet i Wisconsin, bidro til å gjøre virksomheten hans kjent ved å motarbeide ham fra første stund. Noen dager etter notisene i *Stavanger Amtstidende og Adresseavis*, den 10. januar, skapte nok dette åpne brevet en del røre i byen:

Hr. Emigrantagent C.O. Closter.

Anmodet af Flere af mine Medborgere, tillader jeg mig herved at opfordre Dem, som Emigrantagent, for Canada, til enten i et offentlig Møde her paa Stedet eller gjennem Aviserne, at skildre Canadas Forholde i Almindelighed, samt hvad der nu gjør dette Land mere end forhen skikket til Emigrations-Sted for de Norske. Skulde denne Anmodning ei efterkommes, anser jeg det for min Pligt, hvad jeg ogsaa i vor personlige Samtale i Mai 1859 i Quebec sagde Dem, at underrette mine Landsmænd om Forholdene derover, saaledes, som de have fremstillet sig for mig.

Stavanger den 8de Januar 1861.

G.F. Dietrichson.

Men at en konservativ prest, hjulpet av *Stavanger Amtstidende* og *Adresse-avis*, motarbeidet ham, var ikke nødvendigvis en ulempe for Christopher Closter. For fra det hold hadde det alltid vært negative holdninger til utvandring. Dessuten hadde både Asbjørn Kloster og faren forlengst meldt seg ut av statskirken, så angrep fra det hold kunne lett settes i forbindelse med kirkelige motsetninger.

Closter var ute på reise da Dietrichson gikk til angrep, så det var broren Asbjørn som rykket inn et svar i neste nummer av avisen. Her begrenset han seg til å fortelle at Christopher var i ferd med å forberede utgivelsen av en bok som ville "skildre Canadas Forholde i almindelighed." Der ville Dietrichson kunne få svar på sitt forlangende. Closter later ikke til å ha tatt Dietrichsons trusler særlig alvorlig. Han arbeidet i hvert fall videre med sitt prosjekt uten å verdige ham et offentlig svar. Og Closter synes å ha vært ganske overbevist om at nybygget i Gaspé hadde framtiden for seg. Ikke bare tok han sikte på selv å slå seg ned der, men han overtalte også sine foreldre, Ole og Marthe Kloster, som da var henholdsvis 66 og 61, og hans eldre bror Endre med kone og fem barn, til å slå følge.

Dietrichson ga seg imidlertid ikke. I *Amtstidende* 20. mars sto en ny notis over hans navn, og nå var tonen mer krigersk:

Undertegnede advarer Enhverfor, at underskrive nogen Contract med Closter eller indgaae paa at landsættes i Gaspee. Det nærmere angaaende denne Sag skal jeg, efter Opfordring, oplyse Byens Indvaanere om i et Foredrag, jeg 3die Paaskedag agter at holde angaaende Emigrationen og Emigrantagenter. Stedet skal nærmere gjennem Aviserne vende bestemt.

Møtet ble holdt og Dietrichsons foredrag fikk god omtale. Et utførlig referat sto å lese i *Stavangeren* umiddelbart etter møtet, og dette referatet ble også gjengitt i ukebladet *Almuevennen* i Christiania 13. og 20. april. Etter referatet å dømme var en stor del av Dietrichsons foredrag en jermiade over forholdene i De forente stater sett fra et norsk embetsmanns-standpunkt. De eksempler han trakk fram var nok i og for seg sanne, men det samlede bilde han ga av et lovløst, korrupt og nærmest hedensk samfunn var et ganske annet enn det samfunnsbilde mange av tilhørerne kunne ha fått ved lesning av de mange Amerika-brev som hvert år kom til norske bygder og byer. Dietrichsons foredrag er en påminnelse om

Utsnitt av kart over Canada. Gaspé ligger nordøst på Gaspé-halvøya.

hvordan det konservative europeiske bilde av De forente stater i denne tiden var til forveksling likt det Amerika-bildet det radikale Europa har malt i vår tid.

Når Dietrichson så gikk over til forholdene i Canada hevdet han dels – og med rette – at de materielle forholdene for nybyggeren i Canada var langt ringere enn de som de vestlige stater kunne tilby, og dels at Closter var betalt av den canadiske regjering for å snakke mot bedre vitende: "Nettopp fordi Landet ikke er skikket til at modtage Udvandrede, har Regjeringen fundet det tjenligst at sende Hr. Closter og denne for god Betaling været villig til at reise hjem til Norge og ved sine urigtige Skildringer af Forholdene derover søge at bevæge Folk til allerede her hjemme at fatte Beslutning og afgive Løfte om at tage Bopæl i Gaspé." Og ikke bare var Closter en betalt løgner, men hele hans familie var deltakere i et komplott ved å late som de også aktet "for Fremtiden at bosætte sig i Gaspé." Og *Stavangerens* referent sluttet seg til prestens advarsler og avsluttet referatet med det ønske at "Hans uforbeholdne Optræden i denne Sag fortjener ogsaa al Paaskjønnelse, og vi ville haabe, at den heller ikke

vil blive uden Frugt, men bringe En og Anden til Eftertanke, før han indlader sig paa et saa voveligt Skridt.”

To annonser i *Stavanger Amtstidende* og *Adresseavis* forteller kanskje noe om virkningen av Dietrichsons angrep på Closter og Canada. Den 11. mars, altså før møtet ble annonsert, blir det avertert for skipsleilighet til Quebec med stopp i Gaspé, dersom det ville være et tilstrekkelig stort antall passasjerer som ønsket å forlate skipet der. Den 27. mars, etter at Dietrichson hadde trappet opp sin anti-Canada og Anti-Closter kampanje, gjentas annonsen, men nå med beskjed om at det ikke blir aktuelt å ta inn til Gaspé på veien til Quebec.

Stavanger Amtstidende og *Adresseavis* stilte seg også på Dietrichsons side i denne feiden. Når Closter holdt et offentlig møte 13. april i sin brors skole for å ta til motmæle, fremstilte denne avisen møtet slik i sitt korte referat 15. april, at det var Dietrichson som satt igjen med all ære:

Løverdag Eftermiddag afholdt Chr. Closter, det tidligere bebudede Møde forat oplyse Forholdene i Canada. Hans Imødegaelse mod Pastor Dietrichson gik hovedsagelig ud paa at underlægge dennes Optræden slette Bevæggrunde, men denne Paastand blev paa Stedet saa fuldstændig afbevist af Pastoren, at de Tilstedeværende modtog det Indtryk, at Closters Agentur heelt igjennem var baseret paa at skaffe ham en personlig Fordeel, og at han af Hensyn til denne ikke tog i Betænkning at forlede sine egne Landsmænd til et Skridt, som de senerehen bittert vilde komme til at angre. —

Man maa være Pastor Dietrichson meget taknemmelig for hans kraftige Optræden i denne Sag. Han har bragt det dertil at Mange af de Flere, der allerede havde ladet sig indskrive for at afreise til Amerika med et skib herfra, have hævet Fragtslutningen; de øvrige, som vilde oppebie Closters Foredrag inden de bestemte sig for det Samme, vilde rimeligvis gjøre Ligesaa.

Mens *Amtstidende* kom med et rent partsinnlegg for Dietrichson, ga *Stavangeren* et mer utførlig referat av både Closters foredrag og Dietrichsons imøtegåelse, og dette referatet ble også gjengitt i *Morgenbladet* 2. mai. For en som har lest de canadiske regjeringsrapporter synes Closters framstilling av sitt virke i dette referatet langt mer i samsvar med virkeligheten enn Dietrichsons bilde av en betalt løgner med egen vinning som mål, en som

ganske bokstavelig var villig til å selge sin egen far og mor for å tjene penger. Men selv om *Stavangerens* referent lar Closter komme til orde, gir han mye mer plass til Dietrichson og lar også ham få det siste ord.

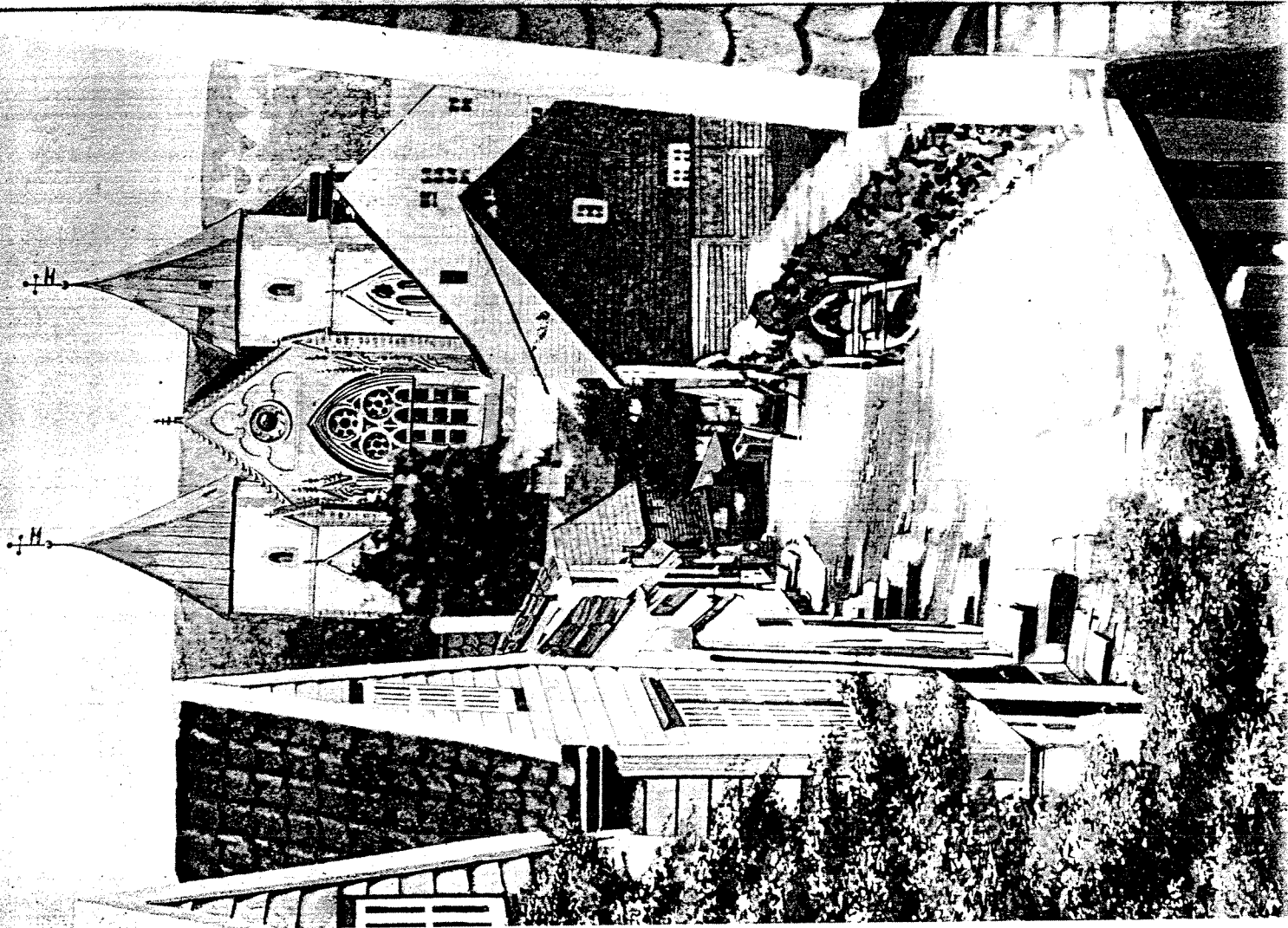
Disse aviser pleide å trykke negative meldinger om Amerika og advarer mot utvandring, og leserne trakk vel fra og la til ut fra sine vurderinger av avisenes fordommer. Det spesielle ved Canada-debatten var at den utviklet seg til en personlig feide i Stavanger, en feide som tok preg av klassemotsetningene i byen: embetsmannen mot dissenterfamilien. Det er vanskelig å vurdere virkningen av Dietrichsons angrep. Referenten i *Amtstidende* fikk i hvert fall ikke rett i sin formodning om at alle ville trekke seg fra Closters prosjekt, og noen uker etter møtet forlot seilskipet *Iris* Stavanger med den flokken som hadde planlagt å bosette seg i Gaspé.

Det norske settlementet i Gaspé

I Gaspé var det den sommeren alt i alt omtrent 400 norske innvandrere. Noen var kommet alt sommeren før, de fleste var kommet i 1861 med *Flora* og *Iris* og med et tredje skip, *Brødrene*, som også stoppet i Gaspé på vei til Quebec. I tillegg var det en liten gruppe svenske kvekere anført av Carl Schöllström, eller Charles Shieldstream, som han etter hvert kom til å skrive seg. Disse kom med skipet *Hermes* til Boston og så videre til Gaspé. Schöllström hadde brevvekslet i flere år med Asbjørn Closter, også om sine tanker om utvandring, og i det *Hermes* var i ferd med å forlate *Porsgrunn* 22. mai skrev han til sin venn i Stavanger at han har besluttet å reise til Gaspé “oaktadt de prata om Lappländsk vinter och Snö och is.”

Og ved framkomsten synes ingen av utvandrerne å ha funnet grunn til å angre på sin beslutning og alt tydet på at Canada endelig skulle lykkes i å etablere en permanent og voksende norsk bosetting – en protestantisk kjerne i et område som ellers var dominert av fransktalende katolikker. De brev som ble gjengitt i norske aviser av de som hadde kommet til Gaspé alt i 1860 og de som kom på trykk utover høsten og vinteren 1861 fra de som kom den sommeren, er alle positive: Forholdene er gode og myndighetene er flinke til å legge alt tilrette for nykommerene.

Det kan spekuleres i motivene for de rosende omtaler av forholdene i Gaspé som fant veien til norske aviser høsten og vinteren 1861-62, men andre motiver enn å fortelle om sine minner, kan ikke presten Nils Christian Brun ha hatt da han i 1911 skrev om “Første aars oplevelser” for det norsk-amerikanske tidsskriftet *Symra*. Han var femten år da han kom

med sine foreldre fra Ballangen, og selv om hans familie og flere andre nordlendinger og trøndere slo seg ned nærmere kysten enn de fra Rogaland, som "for det meste drog ind i skogene vest for Gaspe," og han derfor sjelden kom "i berøring med nogen af dem," så er det ingenting som tyder på at det året han minnes i Gaspé var vesentlig lettere eller bedre enn det rogallengene erfarte. Og Brun forteller om et rikt fiske, der han som nordlending ikke hadde vansker med å klare seg godt, og om gode arbeidslønninger. Myndighetene hjalp til med veibygging og betalte nybyggerne godt for å arbeide på sin egen vei: "det føltes som om vi blev betalt for at arbeide for os selv. Veie blev saaledes aabnet til hvert af de tre nævnte settlementer [der trønderne og nordlendingene hadde slått seg ned], saavidt at man kunde komme frem med vogn." Det manglet ikke materialer til husbyggingen: "Paa de fleste gaardspladse kunde man hugge nok og mer end nok til et anseeligt hus." Bare noen få hus ble gjort ferdig det første året slik at flere familier slo seg sammen om et hus for vinteren.

Offisielle rapporter viser at det var ualmennelig dårlig vær den første sommeren og vinteren var hard. Det må ha vært vanskelig å holde varmen i de enkle boligene de kunne reise på så kort tid. Men slik var det for alle innvandrere i Nord-Amerika, og det er nesten ingen som beklager seg over de primitive forhold i begynnerfasen i de mange Amerikabrev jeg har lest. En grunn til dette kan være at innvandreren var mer opptatt av hvordan det skulle bli i framtiden enn av hvordan det faktisk var, og brevene fra Gaspé er også preget av denne optimismen. Fra myndighetene kom det til og med løfter om bygging av en skolestue.

Tross de elendige værforhold, som utvandrene selv ikke nevner, synes alle å ha vært ved godt mot ved slutten av året. Bertha E. Kloster skrev til sin søster Ellen Maria 25. oktober at hun likte seg bedre i Gaspé enn noe annet sted hun hadde vært, og Andre og Ole Kloster var med på å sende et brev til Stavanger der skipperen på *Iris* ble rost for sin vennlighet og gode sjømannsskap (se *Stavanger Amtstidende*, 28. april, 1862). Ikke et ondt ord om Gaspé her heller. Da Carl Schöllström skrev til Asbjørn Kloster i 1869, beklaget han fremdeles at den norske bosettingen i Gaspé mislyktes. Andre kilder forteller også om positive erfaringer. Likevel vet vi at det gikk forferdelig galt og at de fleste ga opp og hadde reist fra Gaspé og Canada innen 1862 var ute. Hvordan kan det ha blitt slik?

Stavanger ca. 1870. Utsikt nedover Helandsgata mot Domkirken. (Foto: Dorothea Arentz. Statsarkivet i Stavanger.)

Embetsmannen med ansvar for regjeringslandet i Gaspé, som først hadde vært meget optimistisk og uttalte seg meget positivt om de norske som kom til Gaspé, forklarte fadesen med at nybyggerne hadde vært arbeidsskype fattiglemmer, ikke stort bedre enn de engelske sigøynerne. Det er ikke så urimelig at han og andre forsøkte å skyve fra seg ansvaret for at alt gikk galt ved å skylde på de norske nybyggernes dårlige egenskaper. Men av samme grunn skal vi være forsiktige med å godta slike forklaringer.

Closters svik

Det er Christopher Closter som må få ansvaret for at alt gikk galt tross den lovende begynnelsen. For selv om det ikke var noe i veien med forholdene i Gaspé, så viste det seg at han som hadde ført dem dit og som lovet å ta seg av dem i den første vanskelige perioden, ikke var sitt store ansvar bevisst.

Matforsyninger for den første vinteren var en naturlig kilde til bekymring. Selv om det var fisk nok i havet øg i elvene, skortet det på brødkorn. Så snart den første snøen kom, steg prisen på hvetemel ganske drastisk til \$20 tønna, og snart var det ikke korn å få for penger. Men de norske nybyggerne tok dette med fatning, for de hadde fulgt de gode råd fra sin veiviser, Christopher Closter, og gitt ham sine penger slik at han kunne kjøpe opp korn og andre matvarer til lavere priser i Quebec, og levere det i god tid før vinteren satte inn for alvor. Men han lot vente på seg, og da han omsider vendte tilbake til Gaspé mot slutten av oktober, var det ikke nok at han bare hadde med seg en brøkdel av det han hadde tatt imot penger for, men hans priser var like høye som de i Gaspé. Nils Brun hevder for eksempel at hans familie ga Closter \$70 og bare fikk matvarer for \$20. Carl Schöllström, som ble boende i Gaspé lengre enn de fleste av de norske, skrev 15. mars 1863 til Asbjørn Kloster at Christopher "är i skuld öfverallt. En köpman här i Gaspé blef han skyldig 400\$ på kort tid. Af en ung Norsk man John Hambre tog han 200\$ o.s.v., och han kan ingenting betala." Familien til Nils Brun ble ikke skadelidende. Han forteller selv:

Jeg erindrer endnu idag noksaa klart emigrantagent Christopher Kloster, som han sad og strøg sit lange vakre skjæg – og en pen mand var han ogsaa den gang – og søgte at overbevise far om nødvendigheden af at ordre det nødvendige vinterforraad, førend det var for sent, og da han alligevel skulde til Quebec med sin skude, og mel og flesk og

alle ting kunde kjøbes der for omtrent det halve af prisen i Gaspé, vilde han spare betydeligt ... efter sigende fandt det samme oprtrin sted i hver familie, og de aller fleste bed paa krogen, somme endog indtil den sidste dollar, de eiede.

Det manglet ikke på gode forklaringer da Closter kom med så mye mindre enn hadde tatt seg betalt for. Han hadde mye mer lagret, sa han, men han mente det hadde vært viktig å komme så raskt som mulig med noe av lageret slik at de ikke skulle lide nød. Han måtte fare tilbake til Quebec igjen, men der skulle han hente resten og komme tilbake om et par uker. "Dessværre varer de to uger endnu," skriver Brun.

Og de som ble sittende igjen matløse den vinteren var ikke bare alle som hadde kommet dit på hans ord og anbefaling i løpet av 1860 og 1861, men hans foreldre, broren og hans familie, og hans egen familie. Det var små barn blant dem, og en av Closters sønner døde den vinteren. Redningen kom fra de canadiske myndigheter, som delte ut mais fra et fulllastet skip som hadde fått en skade og blitt liggende i havn i Gaspé.

Det hører med til historien at Closter senere forsøkte å gjøre godt for seg og betalte tilbake så godt han kunne. Det hører også med at Nils Brun ikke laster ham og at andre fortsatte å ha kontakt med ham etterpå. I 1869 skriver Carl Schöllström på engelsk til Asbjørn Kloster og forklarer (i Martin Nags oversettelse) at "Jeg har ikke noe imot ham, og jeg er meget glad over å kunne si at han har gjort opp overfor meg, og jeg skriver ikke for å skade ham." Så det er kanskje riktigere å si at Christopher Closter hadde en brist i karakteren enn at han var en skurk. Og han hadde tydeligvis et vinnende vesen.

Men på ham alene hviler ansvaret for at Gaspé prosjektet ble fullstendig mislykket. Myndighetene kan ikke lastes. Alt tyder på at forholdene ble oppfattet som gode av utvandrerne. Men sviket til Closter fikk alvorligere konsekvenser enn at de fleste ble sittende igjen uten midler. Vi må huske at Closter var ikke en privatmann. Det var for så vidt ille nok at han personlig hadde sveket de som hadde vist ham tillit, men de hadde selvfølgelig vist ham tillit blant annet fordi han var en representant for den canadiske regjering. Hans svik måtte oppfattes også som Canadas svik.

Abraham Jacobson rydder opp

Det oppsto raskt de verste rykter om Gaspé foretaket og det het seg at

Vennen

Aarg. 1. 4de Maaned 1901.

No. 4.

alle reiste derfra så snart vinteren hadde sluppet taket. Men det skal ikke mye tankevirksomhet til for å skjønne at det ikke kan stemme. For der satt de, 400 mennesker, så langt borte fra de store norske nybygdene i midtvesten som de kunne være i Amerika, og de fleste var uten midler til å betale for hverken billetter eller frakt. Dersom det hadde seg slik at de satt uten så mye som penger til mat, hvordan kunne de da, alle som en, reise den lange veien til midtvesten i De forente stater. Men det er likevel et faktum at i løpet av sommeren og høsten 1862 reiste de fleste. Hvordan kunne det gå til?

Noen, som familien til Nils Brun, hadde penger igjen og kunne betale for sin reise med det første dampskipet som gikk opp elva etter isen hadde sluppet taket. I Quebec, forteller Brun, traff de den norsk-amerikanske presten "Abraham Jacobson, som var kommen did i missionsinteresser. Hans prædiken var altsaa den første norske prædiken vi hørte, erfter at vi havde forladt Norge. Derfor har den gamle hædersmand altid havt en øm flek i mit hjerte." Og med Abraham Jacobson kommer en annen agent inn i bildet – en hemmelig agent, som utad opptrådte som en kirkens mann.

Jacobson, som var født i Tinn i Telemark, kom til Quebec våren 1862 med anbefalingsbrev fra Augustana synoden i Chicago til den engelske protestantiske biskopen i Quebec, og denne gjorde alt han kunne for å yte støtte til sin bror i prestegjerningen i hans viktige arbeide med å preke Guds ord til de mange norske som reiste gjennom Quebec hver sommer. Han fikk blant annet bruke en anglikansk kirke i Quebec til sine norske gudstjenester. Han hadde nok hørt om kolonien i Gaspé, men det var når han møtte de første "flyktningene" derfra i Quebec, at han forsto hvor ille det sto til med menneskene der. Så han besluttet å reise til Gaspé for å se til dem, og med seg hadde han et brev fra biskopen, som ba de anglikanske prestene der om å gi ham all støtte.

Ut fra det han selv har fortalt til sin familie om sine opplevelser denne sommeren, var det ingen desperat nød han så blant nybyggerne. De ga ham bare kjøtt å spise selv om han han langt heller ville hatt den fisken som de hadde så rikelig av, fortalte han senere. Det er ingen grunn til å tvile på at han brakte både Guds ord og sakramentene til de norske i Gaspé, men han hadde også et annet viktig ærend. Det han ikke hadde røpet overfor

WILLIAM PENN.

*Frihed uden Lydighed er Forpiring,
men Lydighed uden Frihed er Slaveri.*

Forside av "Vennen" fra 1901. Tidsskriftet var etterfølgeren til "Menneskevennen" som Asbjørn Kloster grunnla. (Foto: Statsarkivet i Stavanger.)

Passage Contract

State-Liniens Dampskibsselskab

of nedennævnte Passagerer anjæmte Befordring
 for **Mr. J. J. J.**

No.	Navn.	Alder.	Silste Opholdssted.
1.	<i>Mr. J. J. J.</i>		
2.	<i>Mr. J. J. J.</i>		
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			

Mellemdæk.

Mellemdæk.

Jeg undertegnede, autoriserede Agent, beahter mig herved at befordre ovennævnte Udveit her hertfra til Bestem mellemdæk for ovennævnte Sam, der er modtaget som fuld Betaling.

Reisen skal ske saaledes:
 Fra *New York* med Dampskib til *Glasgow* og derfra pr. Jernbane til Glasgow, hvorfra Mellemdækplads i Dampskib til New York.
 Fra New York til Bestemmelsestedet med Jernbane, tredie Klasse's Vogn.

I den ovennævnte Handling er indbefattet:
 Tilstrækkelig, frodning, Kød i tilberedt Stand indtil de ankomne, og Alkohold, Vin, øl eller Kaffe, Sukker, friskt Brød og Sær eller tilsvarende.
 Muligheden af at tage med sig Kuffet, Poesk, Fask, Poesk, Brod i m. m.
 12 Aar Passagerer, men ikke mere end 1 Aar. Compagnier, Agenter, og videre befordrelse pr. Jernbane til Bestem mellemdæk. Skat og Afgifter, og videre Afgifter bliver forhindret af Sogtion, vil det blive hævret af skatte med et senere at nævnte Dampskibe, og skatte Politist beholder hans Afgifter, indtil Passageren bliver tilbagekommet eller overleverede Politiet.
 Passagererne blive forsynede med tilstrækkelig Kost. Skulle noget Skib brende til denne Linie blive forhindret i at udføre Reisen, vilde Passagererne blive befordret med et andet Skib hurtigst muligt, og skatte og Afgifter betalt for det forlangte Ophold som foran antat.

I duly authorized Agent do hereby engage to forward the above named Emigrant from this place to the place of destination for the above named sum, which has been received in full payment.

The passage is to be effected as follows:
 From *New York* per steamer to *Glasgow* and thence per rail to Glasgow from there in steamer of steamer belonging to this line to New York.
 From New York to the place of destination by railroad third class waggon.

In the above payment is included:
 Breakfast & supper. Tea or coffee with sugar & fresh bread.
 Dining room, and other comforts.
 Forwarding of luggage viz. 100 lb for Steerage passengers over 12 years the money for children over 1 year.
 The passengers will be received by the Company's Agents and forwarded by Railway to the place of destination. Should the ship proceed by a subsequent steamer or should the police prevent his departure the money will be returned to the Policemaster.
 During the whole course of the voyage to New York and the time of stay at Glasgow the passengers will be supplied with food and drink. Should the ship mentioned in this contract be prevented by any accident from accomplishing the voyage, the passengers will be forwarded by an equally eligible ship as soon as possible and shall be entertained while detained as before stated.

biskopen i Quebec eller sine prestebrodre i Gaspé var at han kom til Quebec som agent for et amerikansk jernbaneselskab, Illinois Central Railroad. De amerikanske jernbaneselskaperne hadde fått store landområder av den amerikanske regjeringen som subsidiering av anleggskostnadene. Inntekter av dette landet fikk de ved å selge til nybyggere, som så senere ble med å gi selskapet både frakt- og billettinntekter. Og Abrahamson kom altså til Quebec for å selge jernbaneland til immigranterne fra Norge.

At han først dro ut for å besøke nybyggerne i Gaspé med en klar plan om å få dem til å reise til Illinois, er tvilsomt, men den misnøye han utvilsomt møtte der og den store skuffelsen over å ha blitt sveket av Closter, som representerte selveste regjeringen i landet, må ha gjort det klart at han her hadde en gruppe som nok ville la seg overtale til å reise til de landområder han kunne tilby. Men uten videre å tilby gratis reise til så mange, det var trolig mer enn han hadde fullmakt til. Så jeg tror han først reiste tilbake til Quebec og så, når alt var avklart, dro tilbake til Gaspé og besøget gratis reise derfra til alle som ville.

Regjeringsrepresentanten i Gaspé hadde sine bange anelser om at det lå noe bak den plutselige avreisen til så mange nybyggere og skrev om sine vage mistanker i sin rapport, men at det var prestens Abraham Jacobsen som sto bak, det var det ingen som ante - særlig siden Jacobsen selv skrev til den canadiske landbruksministeren og ga ham sin forklaring på hvorfor kolonien ble mislykket. Og landbruksministeren hadde full tillit til den norske-amerikanske presten.

Historien om rollen til Abraham Jacobsen i utviklingen av Gaspé-kolonien ble først lagt fram i min bok om Canada og Norge i 1989 og deretter mer utførlig behandlet i en artikkel utgitt i Stavanger i 1991. Her vil jeg avslutte med et hittil ufortalt sluttkapittel på denne historien. For det var ikke alle som reiste fra Gaspé med hjelp av Abraham Jacobsen. Igjen i Gaspé ble den nærmeste familie til han som fikk all skyld for misæren: foreldrene Ole og Marthe Kloster, og broren Endre og hans familie.

Asbjørn Klosters redningsaksjon

I Stavanger hadde Asbjørn Kloster hatt det mer enn travelt i 1861, da så mange av hans familie reiste til Canada. Ikke nok med at han hjalp broren

Amerika-billett fra 1890. Som det framgår av denne, skjedde reisen med skip fra Stavanger til Hull i England. Derfra med jernbane til Glasgow og deretter med skip til New York. (Hentet fra Sande (red.): "De som dro ut".)

Asbjørn Klosters redningsaksjon

I Stavanger hadde Asbjørn Kloster hatt det mer enn travelt i 1861, da så mange av hans familie reiste til Canada. Ikke nok med at han hjalp broren med sin virksomhet den vinteren og våren, men han giftet seg i slutten av februar, reiste den sommeren som tolk med engelske kvekermisjonærer i Norge, Island, og Føroyene, og flyttet så til Kristiania ved slutten av året. Det var så som så med postgangen og så seint som 3. juli 1862 skrev han til sin venn Isaac Sharp i England (og på engelsk) at han hadde ganske gode meldinger om sin familie i Canada og at de fleste bodde i huset til Christopher. Men han legger til at han er bekymret for dem. Det var først i august at han fikk et brev fra Carl Schöllström, som fremdeles bodde i Gaspé, med de første nedslående nyhetene om brorens svik og foreldrenes fortvilte stilling, og han skrev da straks til foreldrene 29. august. Men månedene gikk uten at han fikk noe svar og det synes at det hele ble så vondt for ham til at han ikke klarte å fullføre et brev han begynte å skrive til sin venn Schöllström 13. september. Her uttrykker han sin bekymring over at den svenske kvekeren har latt Christopher få de pengene han skyldte ham selv og forteller at han intet har hørt om saken fra broren. Og så, nesten fem måneder senere, tilskyndet av et brev fra en av brødrene i Chicago, setter han seg til 11. februar for å fullføre brevet til Schöllström og å skrive igjen til foreldrene: "Herved bekræftes din skildring om Christophers adfærd, som bedrøvede mig bittert," skrev han til den svenske kvekeren. "Ikke førend idag har jeg hørt noget fra Nogen av dem i den henseende. Stakkels gamle folk, saavel som mange andre, der have været udviklede i hine trykkende omstændigheder. Ingen Penge ere endnu komne til mig fra Kristopher [sic]. Aldrig kunde jeg have forestillet mig ham saaledes." Brevet til foreldrene sender han også til Schöllström siden han ikke kjenner deres adresse. "Jeg har i Brevet gjort dem tilbud om at komme tilbage til mig. Kan du yde dem nogen hjælp med Raad og Daad i den henseende, saa kjære gjøre det; dog jeg har ingen ret at paalægge dig nogen byrde.... Det brænder i mit Hjerte naar jeg tænker paa dem, de stakkels lidelsesnes og sorgens børn."

Hvert ord han skriver til sine foreldre gir uttrykk for hans dype fortvilelse. Uvissheten og den store avstanden gjør byrden større, for han har ikke hørt noe direkte fra foreldrene og vet fremdeles ikke at Endre og hans familie også er igjen i Gaspé. Av et brev han skrev til sin engelske venn Isaac Sharp vet vi at han blant annet har fått vite at foreldrene har vært

døden nær av matmangel, men han føyer da nøkternt til, "This expression may however be exaggerated." Til foreldrene skriver han at han i det siste året, "længe før jeg hørte det mindste om Christoffers Affærer, levet i en smærtelig anelse om, at det stod ikke godt til med eder og forstaat, at I ønskede eder tilbage til mig..." Nå tilbyr han seg å gjøre alt han kan for å koste tilbakereisen og forsikrer dem at de er velkomne til å "tilbringe Resten av eders Pilgrimsvandring herpaa Jorden" sammen med ham og hans hustru. Den muligheten som da syntes mest realistisk, var å reise med dampskip over Liverpool, og "kunde jeg faa vide nogenlunde naar, saa skulde maaske jeg kunne indrætte det saa, at jeg kunde være der og modtage eder..." En annen mulighet var at de kunne reise til Chicago, der en annen sønn også hadde ønsket dem velkommen.

Som vi kan se av det brevet Asbjørn Kloster sendte til foreldre og søsken i Gaspé i slutten av mai 1863, er det tydelig at foreldrene helst ville tilbake til Norge, og han gjorde avtale med kapteinen på barken *Sleipner* av Bergen, H.J. Waage, om at de skulle få være med på tilbaketuren hans fra Chicago. Ferdene til Waage med *Sleipner* er forøvrig litt av et eventyr i norsk skipsfartshistorie. Året før hadde *Sleipner* blitt andre skuta som hadde tatt ferdene fra europeisk havn direkte til Chicago via St. Lawrence-elva, og reisen ble gjentatt årlig fram til 1866, da konkurransen med dampskipene og de høye kostnadene med sleping oppover kanalsystemet gjorde slutt på denne direkte ruten mellom Bergen og Chicago.

Da Kloster skrev i slutten av mai 1863, var *Sleipner* alt på vei over Atlanteren og ankom Quebec 9. juni, ifølge offisielle kanadiske rapporter, med 23 passasjerer i første klasse og 121 på dekket. Og det var i første klasse at Asbjørn Kloster hadde ordnet med returbilletter for sin familie til en pris av 45 Spd. for hver. Og da *Sleipner* igjen kom innom havnen i Quebec på vei oppover elva, noe forsinket etter å ha losset og lastet i Chicago, ventet Ole og Marthe Kloster.

De kom til Bergen 3. november og i *Bergensposten* for 19. november kan vi lese at *Sleipner* kom med 10 passasjerer fra Amerika "der paa Grund af specielle Forhold for kortere eller længere Tid droge tilbage til Fædrelandet." Der nevnes ingen navn, men det kan være liten tvil om at den hadde med seg de siste av gruppen av utvandrere som i 1861 hadde reist fra Stavanger med store forhåpninger om en framtid i Canada.

Men det var en som likevel ikke ga opp og som fremdeles satset på Gaspé etter at alt var rast sammen. Christopher Kloster hadde tidligere kjøpt land

Castle & Falcon Hotel
London England, 17. April
1866.

Asbjørn Kloster
Arranged
Norway

Having come over here
some four or five weeks ago
with the idea only to have a
manuscript for a short time, but
as I now find that my stay
will in all probability be
prolonged for an other month
I would thus be glad to know
if you are coming over to
England during my stay & if
so I will be found at the office
of Messrs Swan, Knudsen & Son
No. 14 Broadchurch Street
or at the Hotel. Should you
will please address to the care
of Castle & Falcon Hotel

I remain as ever
Your Brother
Christophers Kloster

Brev fra Christopher til Asbjørn Kloster datert 17. april 1866. Det kan synes påfallende at han skriver til broren på (et nokså stierende) engelsk, men det viser i det minste at kontakten mellom dem fortsatt ble opprettholdt etter Christophers framferd. Av brevet går det fram at Christopher da hadde oppholdt seg i London i 4-5 ukers tid, og med utsikt til ytterligere forlengelse på 1 måned. Han henvendte seg da til Asbjørn for å spørre hvorvidt han hadde planer om å komme til England. (Kvekerarkivet, Statsarkivet i Stavanger.)

i Gaspé, et område på 6.000 mål og dessuten et mindre område med sagbruk og mølle. Hva som kan ha drevet ham til å søke tilbake til åstedet for sitt store nederlag, vet vi ikke, men Christopher Closter kjøpte enda et stort landområde i Gaspé i 1865 for 4.000 dollar. Han hadde kanskje hatt et framtidssyn av seg selv om den store gods- og brukseier, en *grand seigneur*, slik han da kunne bli kalt på Quebecs flertallspråk, omgitt av taknemmelige landsmenn. Men mens Christopher Closters verk falt i grus og hans navn ble glemt, ble det broren Asbjørn Kloster, som arbeidet ut fra langt mindre selvske drivkrefter, som fikk sitt navn risset inn i vår historie. Hans verk ble stående.

En episode med langtrekkende konsekvenser

Etter dette nederlaget var det naturlig nok liten interesse for Canada blant norske emigranter. For nyheten om det ulykksalige settlementet i Gaspé spredte seg raskt. Den andre gangen i norsk utvandringshistorie at en veiviser fra Rogaland opptrådte på avgjørende vis, var virkningen negativ heller en positiv. Det er mulig at det var gode forklaringer på Christopher Closters oppførsel, og, som vi har sett, tyder flere vitnesbyrd på at han gjorde mye for å rette opp i den økonomiske misæren han skapte, men uansett skyldsspørsmål og etiske vurderinger, så fikk Gaspé eksperimentet og Closters svik konsekvenser for målområdet for norsk utvandring og for canadisk innvandringspolitikk. Ikke før mot slutten av århundredet, da det ikke lenger var så rikelig med godt jordbruksland å få nesten givendes i De forente stater, og da de store viddene i de canadiske prairieprovinsene, Manitoba, Saskatchewan og Alberta, ble åpnet for landhungrige immigranter, ble Canada igjen et aktuelt mål for norsk utvandring.

KILDER

Kopier av Asbjørn Klosters brev til sine foreldre, Carl Schöllström og Isaac Sharp

Aksel Eggebø

Litt om ei Luraslekt, men mest om Lura- pionerar i Amerika

er i Håndskriftsamlingen ved Universitetsbiblioteket i Oslo. Hans brev til foreldrene 29. august 1862 og brev fra Bertha Kloster og andre medlemmer av Klosterfamilien er i Kvekerarkivet ved Statsarkivet i Stavanger, og noen av dem er det henvist til i Theodore C. Blegen, *Norwegian Migration to America: The American Transition* (Northfield, Minnesota, 1940). Opplysningen om at Closter kjøpte land i Gaspé har jeg også fra Blegen. Brev fra Carl Schöllström er også i Kvekerarkivet, og er gjengitt i Martin Nag, *Nytt lys over Asbjørn Kloster og hans nærmiljø i Stavanger, Ryfylke og Christiania*. Andre kilder, blant annet de offisielle canadiske dokumenter og meldinger og brev i norske aviser, er det gjort rede for i min bok *Johan Schrøder's Travels in Canada, 1863* (Montreal: McGill-Queen's University Press, 1989). En artikkel med vekt på en analyse av forholdene i Gaspé og rollen til Abraham Jacobson, "The Norwegian Settlement in Gaspé 1860-1862: The Failure of the Canadian Bureau of Agriculture, of the Settlers or of the Land?" er utgitt i *Norse Heritage Volume II* (1991), en bok redigert av Hans Storhaug for Det norske utvandrersenteret i Stavanger.

Lurasamfunnet etter 1830

Rundt 1850 var der på Lura fem gardar pluss ein del husmannsplassar og bygsel. Bare på gardane var der til saman over 50 born. På tre av dei var mange av desse vaksne ungdommar. Dei to andre barneflokkane låg ein halv generasjon føre eller etter.

Tre av gardane hadde bare namnet Lura. For å skilja dei kallar eg dei her opp etter det mest dominerande personnamnet på garden :

Håvardgarden, bruk nr.2, med gardstunet rundt der me nå har Apalveien 21.
Nilsgarden, bruk nr.17. Nå Lurabekken 27.
Eivindgarden, bruk nr.12, med bygningane rundt nåverande Lura-
bekken 13-17.

Dei to andre har egne namn: *Vodl* (matrikkelnamn Paradis) bruk nr.15, med tunet pålag hundre meter aust for der kyrkja står i dag, og *Stokkaland*, bruk nr.23, med bygningane i eit større område i søre delen av Lindeveien.

Tidleg utvandring

Etter gammal arveregel var det eidsteguten som skulle overta garden. Somme av dei andre, særleg jentene, blei gifte til andre gardar, og somme av gutane reiste til sjøs. Dei andre hadde i grunnen bare to alternativ: enten få seg ein husmannsplass – gjerne med eit handverksyrke som tillegg – eller dra til Amerika. I alle fall frå midt i 1840-åra finst det spreidde tilfelle av utvandring frå Høyland, men dei tidlegaste eg har opplysningar om frå Lura, har meldt utvandring 4.april 1854, med pårekna avreis den 15. s.m. Bare frå Lura reiste det sju personar den våren. Frå Høyland drog over 60 på kort tid. I åra deretter reiste det nokon jamt, men ikkje påfallande mange. Grunnen til det store rusjet i femtiåra er vanskeleg å påvisa. Forholda her heime skulle etter det me kan skjønna, ikkje vera så ille. Det var stor

4208:ce
00000-00-00

(312) 269-1599

April 4, 1995

VIA AIR MAIL

Mr. Trygve Kloster Norman
Høyfjellsåsen 12
N-1315 Nesøya
NORWAY

Dear Mr. Norman:

I am extremely grateful to you for the material that you sent regarding the Kloster family and its antecedents. The chapter about the difficult time in Quebec is particularly moving and a reminder of the fitful nature of the settlement of this continent and of the moral ambiguities of the various enterprises.

I am glad to see that Asbjørn Kloster arranged for the return of his grandparents to Norway. Asbjørn is a towering figure in the family, even on this side of the Atlantic. I remember fondly a visit to Stavanger with my family in 1972, when we visited the statue there of Asbjørn Kloster and were told the story of how the first statue of him had been deemed unsuitable because it had been made by a sculptor who drank liquor!

I was particularly pleased to have received a copy of the article from the Rogaland annual yearbook. It makes me feel that I am at the "cutting edge" -- if there is such a thing! -- of Norwegian genealogy.

Please, I would like to take you up on your offer to have copies of the articles on the Wegner and Løw families. If it is not too much trouble and does not involve further research on your part, it would be greatly appreciated.

Also, and I promise this is the last request, you mentioned the new Rennesøy Bygedebok. I would like to make sure that our US genealogical library orders a copy. If you have a

Mr. Trygve Kloster Norman
April 4, 1995
Page 2

copy in hand, could you please tell me, what is the new date and what address might we use to order it?

Finally, you did not ask for any kind of compensation for your further work. Please, do not hesitate to send me a bill, if you like. As a fellow genealogist, you can understand how grateful we are when someone dedicates their time and talent to your own questions.

Once again, thank you very much for all your help in preserving our Norwegian heritage here in America.

Very truly yours,

Gary T. Johnson

PS Please note change in Suite Number:

Gary T. Johnson
77 West Wacker, Suite 3500
Chicago, IL 60601-1692
USA

Trygve K. Norman

Høyfjellsåsen 12

N-1315 Nesøya

Norway

Tel: +47 6698 1474 (private) +47 6757 8206 (office)

Fax: +47 6757 8201

Mr. Gary T. Johnson

77 West Wacker, Suite 3500

Chicago, ILL 60601-1692

USA

June 10, 1995

Dear Mr. Johnson,

Thank you for your letter of April 4 - these days are extremely hectic so I haven't been able to answer you before now.

Enclosed are some articles on the Wegner and Løw families taken from the yearbooks of Rogaland Historie- og Ættesogelag (Ætt og Heim). There might be other sources, but these I had on hand. You might get in touch with this organization if you want to get tips on where else you could get more information. In fact you could get Rennesøy Bygdebok from them to. It costs NOK 750 and is 3 volumes.

Write to:

Rogaland Historie- og Ættesogelag

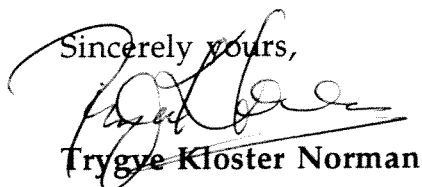
Bergjelandsgt. 30

4012 Stavanger

Tel: +47 51 89 56 36

I hope this is what you wanted - if I can be of further assistance, please let me know.

Sincerely yours,

Trygve Kloster Norman

borg), Berte, født i 1845 (trolig oppkalt etter Berte Elisabeths søster, Berte, som døde ugift) og Ane.

Hans og Kristine Malmeim fikk disse barna: Sven, født 1832, Peder 1835, Anne Marie 1837, Tarjer 1840 (trolig også oppkalt etter bestemoren, Torborg), Tønnes 1841 og Abigael, født på Solberg i 1844. Hun er trolig oppkalt etter Abigael Reiner, som skulle ha vært så godgjørende, og som derfor flere ganger ble oppkalt i Bjerkreim og Hølleland. Abigael Reiner var søster til sokneprest Gerhard Henrik Reiner i Helleland. Det sees nå etter oppkallingen at man etter den franske revolusjon også gjorde en revolusjon i oppkallingsskikkene. Man sørget bare for at første bokstav var den samme som første bokstav i navnet på den som ble oppkalt. Likeledes begynte man å kalle opp gutter etter kvinner og jenter etter menn. Dette gjorde man ikke tidligere.

Tre slekthistoriske småstykker

Christian W. Finnesand

OM ANNA OG METTE LØW

I en artikkel av Lars Ramndal i Ætt og Heim 1968 om «Bispeætta som slo seg på Storting og styringsverk», står følgende på side 37: «Ennå sterkere og bedre utgranska kjem dette fram i Rennesøy. Dei to prestedøtrene, Ingeborg og Anna, vart gift med kvar sin bror, Jon og Lars. Jon var lensmann og bonde på Austbø, Lars vart bonde på Bru. Men alle som er nemnde her i artikkelen, frå Rennesøy, ættar frå Anna og Lars.»

Dette mener jeg er feil, idet jeg viser til artikkelen om Løw-Wegner ætta i Rennesøy av H. Veirhus. Denne artikkelen står i årboka for 1955, side 149. I følge Veirhus ble Anna Bjørnsdatter Løw gift med sokneprest Jørgen Johannesen Friis i Suldal. De hadde ikke barn. Ingeborg Bjørnsdatter Løw (1661—1729) ble i 1689 gift med Jon Larsson Austbø, bonde på Austbø og lensmann i Rennesøy (1658—1716). Mette Bjørnsdatter Løw (1672—1746) ble i 1697 gift med Lars Larsson Austbø (1664—1745). Jon og Lars var brødre.

Etter dette følger at det ikke var fra Anna og Lars, men fra Mette og Lars, de nevnte personer i Ramndals artikkel etter fra.

KOMMENTAR TIL TINGLYST AVTALE AV 14. JULI 1730 MELLOM BRØDRENE LARS JØRGENSEN HIDLE OG JACOB JØRGENSEN VAULA

I Ætt og Heim 1955, side 154, p. 51, finner en følgende: Ar 1730, den 14. juli, tinglyste Lars Jørgensen Hidle og broren Jacob Jørgensen Vaula en avtale som blant annet gikk ut på at om Jacob kom i ekteskap og han da fikk en datter, skulle hun komme i ekteskap med Lars' eldste dalevende sønn. Hvis Jacob kun fikk sønner i sitt ekteskap, skulle hans eldste sønn ekte en av Lars' døtre og gi Lars' eldste sønn 20 riksdaler, og dessuten beholde åsætet i Vaula.

*Christian W. Finnesand, f. 1919. Krigspensjonist.
Adresse: Tidegeiten 9, 4000 Stavanger.*

ATT OG KEIN 1977

I 1732, to år etter at avtalen var inngått, giftet Jacob Jørgensen Vaula seg med sitt søskenbarn Metta Larsdr. Bru. De fikk seks barn, tre piker og tre gutter. Pikenes navn var: Malena, Metta og Vibeke.

I Lars Ramndals lille bok: «Frå gamal ætt til Larsatunet på Dysjaland», side 8, under Hoffmann-Førsvoll, p. 6, finner en følgende: Lars Jørgensen Hidle, 1693—1769, gift 1717 med Marta Johannesdr. Hidle, 1700—1772. De hadde syv barn, tre piker og fire gutter. Guttene het Jørgen, født 1724, Lars, født 1727, deretter kom Johannes Hidle og Knut (Sorgenfri) *Rosenkrantz*.

Som man ser, var det Jørgen som var den eldste dalevende sønn som skulle gifte seg med en av Jacobs døtre. Ser man derimot videre på Hoffmann-Førsvoll, p. 7, finner en: Jørgen Larsen Førsvoll, 1724—1788, giftet seg i 1746 med Siri Jacobsdr. Haugvaldstad.

Som en ser, var Siri ikke datter av Jacob Jørgensen Vaula, men av Jacob Jonssen Haugvaldstad og Malene Larsdr. Hodne. Jacob Jørgensen Vaulas datter, Metta, ble derimot i 1755 gift med den nest eldste sønn av Lars Jørgensen Hidle, f. Vaula, Lars Larsen Finnesand. Av dette følger at avtalen ble brutt, hvis da ikke andre skulle kjenne til en annen avtale? I så fall er jeg glad for å få kjennskap til denne.

Det var Lars Larsen Finnesand og Metta Jacobsdr. Vaula som fikk gården Finnesand på Mosterøy. Hvordan de fikk denne, om det var ved kjøp eller arv, vet jeg ikke. Hvis det var ved kjøp, vil jeg gjerne ha greie på hvem de kjøpte den av. Hvis det var ved arv, er jeg interessert i å vite hvem de arvet den etter. Jeg håper at noen slektsgranskere kan hjelpe meg med dette.

OM METTENAVNET

I årsheftet Lagnaden for 1943, side 227, finnes en artikkel av Håkon Galta med tittelen: «Erik-navnet på Rennesøy, som stammer fra Koll-ætta». Håkon Galta forteller her at navnet Erik eller Eirik har fulgt ætten hans så å si ubrutt i annet hvert ledd, like fra midten av 1500-tallet.

Jeg har også et eksempel på gammel navnetradisjon. Dette gjelder navnet Metta eller Mette, som stammer fra Løw-Wegner-ætten på Bru, Mosterøy og Rennesøy. Dette navnet går ubrutt i hvert ledd fra 1660-tallet av og fram til nyere tid i vår ætt.

1. Den første Mette som er nevnt, er Mette Bjørnsdatter Løw, fødd 1672, død 1746. Hun giftet seg i 1697 med Lars Larsen Austbø, fødd 1664, død på Bru i 1745.

De hadde følgende barn:

Bjørn

Lars

Thomas

Elisabeth

Mette

Anna

Berta

Signi

Mette Bjørnsdatter Løw var mormor til Malena Reiersdatter Berge i Finnøy. Hun giftet seg med Erik Eriksen Sørbø, som Håkon Galta skriv om.

2. Mette Larsdatter Bru var fødd i 1707 og døde i 1770. Hun giftet seg i 1732 med lensmann Jacob Jørgensen Vaula, av Hoffmann-ætten. Han var fødd i 1698 på Vaula og døde i 1757 på Mosterøy. Mette og Jacob var søskenbarn, da Mettes far og Jacobs mor, Malena, var søsken. De måtte derfor ha kongelig bevilling for å inngå ekteskap. De hadde følgende barn:

Malena

Mette

Jørgen

Lars

Vibeke

Daniel

3. Mette Jacobsdatter Vaula var fødd i 1735 og døde i 1787. Hun giftet seg i 1755 med Lars Larsen Finnesand. Han var fødd i 1727 på Hidle og døde i 1818 på Finnesand. De måtte også ha kongelig bevilling for å inngå ekteskap, da de var søskenbarn på farssiden. De hadde følgende barn:

Marit, fødd 1758.

Jacob, fødd 1763, død 1776.

Mette, fødd 1760, død 1760.

Mette, fødd 1762, død 1762.

Mette, fødd 1768.

Finnesand

Finnesand

Malene, fødd 1772.

Laurensia, fødd 1776.

Lars Larsen Finnesand kjøpte gården Finnesand av Christopher Garman i 1769.

4. *Mette Larsdatter Finnesand*, fødd 1768, giftet seg i 1796 med Ole Pedersen Aske senior. Han var fødd i 1763. Mette overtok gården Finnesand etter sine foreldre. Mettes søster Laurensia giftet seg samme dag som søsteren med en bror av Ole Pedersen Aske senior. Navnet hans var Ole Pedersen Aske junior. Laurensia og Ole bosatte seg på Aske. Mette Larsdatter døde i 1799. Hun etterlot seg datteren *Mette*.

5. *Mette Olsdatter Finnesand* var fødd i 1797. Hun giftet seg første gang i 1815 med Thor Thorsen Austbø, fødd 1792. De hadde datteren Mette Marie. Thor døde i 1820, og i 1821 giftet Mette Olsdatter seg igjen, denne gang med Lars Reiersen fra Voll på Mosterøy. De hadde datteren Torina. Etter Mette Olsdatters død 1824—1827, delte Mette Marie Thorsdatter og Torina Larsdatter gården Finnesand mellom seg.

6. *Mette Marie Thorsdatter Finnesand*, fødd 1818, giftet seg i 1835 med Knud Jacobsen, fødd på Haugvalstad i 1815. Knud var sønnesønns sønn av Erik Eriksen Sørbø og Malena Reiersdatter Berge i Finnøy. Mette Marie og Knud Jacobsen hadde følgende barn:
Mette Malene, fødd 1837.
Thore, fødd 1839.

7. *Mette Malene*, fødd 1837, ble visstnok gift til Hegreberg, men med hvem, vet jeg ikke.

Som en vil se av dette oversynet, er det 7 personer i rett nedadstigende linje i denne slekten som hadde navnet Mette.

Ser man gjennom Ætt og Heim 1955 og 1956, vil man finne Mette-navnet nevnt 60 ganger, og dette fra første til sjette generasjon av Løw-Wegner-ætten. Man kan da selv tenke seg hvor mange personer med Mettenavnet det eksisterer fra sjette generasjon og fram til i dag. Denne perioden utgjør visstnok 13 generasjoner.

Til slutt vil jeg gjøre oppmerksom på at den første Mette, Mette Bjørnsdatter Løw, er sammen med søsteren, Ingeborg, stammødre til de fleste som har sin slekt på Bru, Mosterøy og Rennesøy.

Stangeland — Tormod Torfæus gard

Lars Svendsen

(*Utdrag fra min samlemappe til en gårdshistorie*)

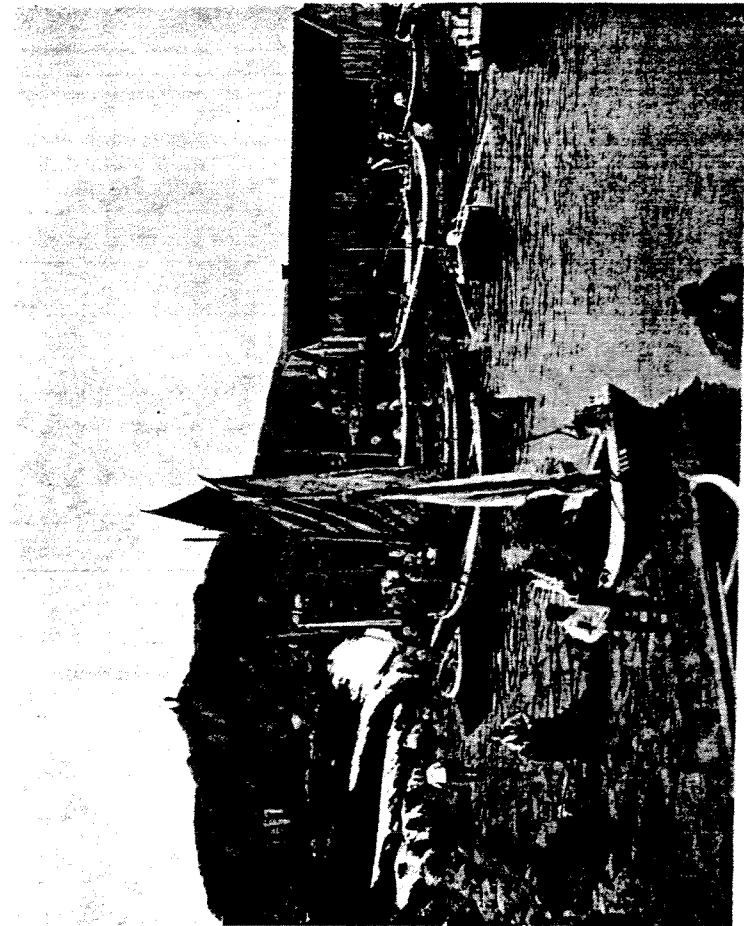
Stangeland på Karmøy er best kjent som Tormod Torfæus gård. «Norges Historiograf» som Fridtjof Øvrebo kalte ham, «Historiograf for Norge» ble hans tittel etter utnevnelsen av 23. september 1682.

Jeg har bodd i Torfæus hage fra jeg var 2 år gammel, og jeg har lekt i bekken som rant gjennom hagen. Fra vinduet i stuen kunne vi før byggingen se opp mot høyden der det gamle Stangelandstunet stod. Nå går bekken i sementtrøyr og asfaltert gate, og bebyggelsen gir ingen minner om en kostelig hage fra gårdens glanstid.

Selvfølgelig fortalte de om Torfæus i nabolaget hos oss, og vi ungene lyttet interessert. Det gjeveste var den gangen han fikk besøk av selve danskekongen, Fredrik den fjerde, som den 10. juli 1704 sammen med stattholder Fredrik Gabel og andre adelsmenn var samlet til gjestebud i Torfæus stashus. Vi fikk oss fortalt om den røde løperen som ble lagt ut i Stangelandsvågen, og som strakte seg like opp til tunet (det ble nok vel en dryg løper), om festmåltidet, og om Mikkel, drengen på gården, som stuet tomme da han hjalp kongen opp på hesten. Denne tomme ble hele familiens stolthet gjennom mange år. Det var meget som ble rost og vel overdimensjonert. Den gamle smeden i Kopervik fortalte til sine barn om de mesterlige hengste- og dørbeslag på Tormods stashus, tømmermannen beundret de store tømmerstokkene, og ungene lekte i mange år etter i den kjelleren han bygde i jorden sør for huset for oppbevaring av egne og lånte skrifter. Selv om Tormod døde barnløs, kunne de gamle fortelle om hans etterkommere, for han var kvinnekjær, fortalte de. Skulle noen til udhavnen Kobbervigen, enten det nå var eldre mennesker eller unge jenter, måtte de over Tormods tun, og jentene følge seg

Lars Svendsen, f. 1915. Kommunearkivar i Karmøy.

Adresse: 4250 Kopervik.

Fiskebåtar i Sandvchavna, Karmøy.

LØW-WEGNER-ÆTTA I RENNESØY

Av H. Vetrhus.

1 Bjørn Christensen Løw, var sokneprest i Rennesøy 1670-91. Han hadde nok tidlegare vore her ei tid som kapellan, har i alle høve ført kyrkjeboka frå 1668. Han døydd i Rennesøy 1693. Løw var fødd i Bergen og var son til skreddar Christen Madsen og kona Elin Botolphsdtr.

Han var var gift med Anna Thomasdtr. Wegner, f. 1639, d. 1706 i Rennesøy. Ho var dotter til biskop Thomas Cortsen Wegner, f. 1588 i Lund i Sverige, d. 1654 i Stavanger, og kona Anna Christensdtr. Trane, f. 1611 i Stavanger og døydde der 1694.

Born: Thomas Bjørnsen Løw, f. 1660, sokneprest i Rennesøy etter faren frå 1691 til 1737, d. 1737 i Rennesøy. Gift i Bergen 5. juni 1695 med Marie Jacobsdtr., f. 1676, dotter til overtollbe-

sjent Jacob Clausen og kona Else Nilsdtr. Harboe. Barnlause. Anna Bjørnsdtr. Løw g. m. sokneprest Jørgen Johannessen Friis i Suldal. Ikkje born. Elisabeth Bjørnsdtr. g. m. 1 Peter Frøchen, Bergen. 2 Anders Heiberg, Bergen. Bjørn Bjørnsen Løw, skipper i Bergen, borgerskap 1695. Elen Bjørnsdtr. Løw g. m. 1 Ingebret Hansen. 2 Mathias Bjørnsen. Ingeborg Bjørnsdtr. Løw, f. 1661. Sjå nedanfor. Mette Bjørnsdtr. Løw, f. 1672. Likeso. Desse to sistnemnde døtrane vart buande i Rennesøy prestegjeld, og det er etterslekta deira me skal få noko greic på her.

2. generasjon.

2 (1) 2 Ingeborg Bjørnsdtr. Løw, f. 1661, d. 1729. Gift 1689 med Jon Larsson Austbø, bonde på Austbø og lensmann i Rennesøy, f. 1658, d. 1716. Han var son til Lars Torson Austbø og kona Lisbeth Jonsdtr. Born: Anna, Elisabeth, Bjørn, Lars.

3 (1) 2 Mette Bjørnsdtr. Løw, f. 1672, d. 1746. Ho vart 1697 gift med Lars Larsson Austbø, f. 1664, d. 1745 i Bru. Han var bror til lensmann Jon Larsson ovanfor. Mette og Lars vart buande i Bru, og det gjekk soleis til: Heile Bru låg til bispestolen, men på søknad frå biskop Wegner gav Christian den IV denne garden til bispedøtrane Anna og Cecilie mot årleg avgift til bispestolen. Bjørn Christensen Løw, som var gift med Anna, og Jon Rasmussen, prest i Strand, som var gift med Cecilie, er i 1664 oppførde som brukarar av kvar sin halvpart av Bru. I 1662 hadde desse to prestane gode menn til å dela garden mellom dei i to like deler. Dei hadde kvar sine tenarar til å stå for drivta den første tida. Men kring 1700 sette Strand-presten sonen Michael Rose på sin part, og Lars og Mette Austbø tok over den andre parten, og ætta etter desse har so halde seg der til denne dag. Lar\$og Mette hadde desse borna: Bjørn, Lars, Thomas, Elisabeth, Mette, Anna, Berta, Signi.

∆ e. //

3. generasjon.

4 (2) 3 Anna Jonsdtr. Austbø, f. 1690, d. 1758 i Asmarvik. Gift 1710 med Nils Hansson Asmarvik, f. 1674 på Bø, son til Hans Nilson Bø, f. 1635 på Hummervoll. Born: Ingeborg, Jon, Anna, Hans.

5 (2) 3 Elisabeth Jonsdtr. Austbø, f. 1692, d. 1767 på Håvarstein. Gift 1712 med Einar Samuelson Håvarstein f., 1678, d. 1769.

Einar tok over halve farsgarden før han vart gift. Born: Ingeborg, Anna, Jon, Samuel, Lisbeth, Siri.

6 (2) 3 Bjørn Jonson Austbø, f. 1694, d. på Austbø 1772, gift 1718 med Berta Nilsdtr. Kaltveit, f. 1700, var dtr. til Nils Nilson Østerhus, 33 år 1701, sk. 21. juni 1716 og Marit Rasmusdtr. Berta var 13 år i 1713. Dei budde først på Austbø og bruka halve farsgarden hans på 1¹/₄ pd. korn, men er 1729 flytte til Kaltveit og brukar

Ætt og HGT 1955

farsgarden til kona. Med gavebrev let dei garden frå seg til dottera Ingeborg 1748. Kjenner berre denne eine dottera, Ingeborg og sonene Nils og Thomas.

7 (2) 3 **Lars Jonson Austbø**, f. 1700, d. 1750 på Austbø. Gift 1721 med Karen Eriksdtr. Sørbo, f. 1702, d. 1777 på Austbø. Ho var dotter til Erik Sjøvatson Sørbo, f. 1678 på Byre og kona Guro Gunnarsdtr., f. 1680 på Li i Riska, dotter til Gunnar Bjørnson Li av Mæle-ætta og siste kona hans Torborg Lauritsdtr., oppatt g. m. Jon Gimra i Sola. Dei var brukarar på Austbø, først på halve og seinare på heile farsgarden hans. Den 8. desember 1729, skjøter Nils Asmarvik og Einar Håvarstein konene sin arvepart i garden til Lars. Dei hadde fleire born, men berre tri vart fullvaksne: Erik, Ingeborg og Elisabet.

8 (3) 3 **Bjørn Larsson Vik**, f. 1698 i Bru, d. 1780 på Vik. Gift 1719 med enkja Gunnhild Jacobsdtr. Vik, f. Voll i Sørbo. Ho var dotter til Jacob Jacobson Voll, f. 1650 og kona Berit Lauritsdtr. Hodne, og var først gift med Daniel Mortenson Vik. Med han hadde ho to born: Daniel og Metta, men dei kjenner eg ikkje meir til. Gunnhild døydde kring 1745, og truleg er borna ogso døde i den tida mellom 1740 og 1750. Skifte er ikkje å finna. Bjørn Larsson vart 2 g. gift 1746 med søskenbarnet sitt, *Anna Nilsdtr. Asmarvik*, f. 1720, d. 1792 på Vik. Dei hadde borna Gunnhild og Lars.

9 (3) 3 **Lars Larsson Bru**, f. 1699 i Bru, d. 1765. Gift 1738 med Ingeborg Trulsdtr. Finnastad i Frue sokn, f. 1720, d. 1791 i Bru. Ho var dotter til Truls Endreson Finnastad, f. 1676, d. 1760 og kona Berta Olsdtr. Tjelta, f. 1697, d. 1765. Lars og Ingeborg bruka fjerdeparten av Bru. Dei hadde borna: Lars, Metta, Berit, Truls, Thomas, Anna, Ingeborg, Ole.

10 (3) 3 **Thomas Larsson Bru**, f. 1701, d. 1766 i Bru. Gift ca. 1744 med Helga Truldr. Finnastad, f. 1712, d. 1797 i Bru. Ho var søster til Ingeborg Trulsdtr. ovanfor. Dei bruka ogso ein fjerdepart av Bru. Born: Metta, Lars, Berta, Truls, Thomas, Ole.

11 (3) 3 **Elisabeth Larsdtr. Bru**, f. 1704, d. 1776 på Sørbo. Gift 1730 med Jørgen Jørgenson Sørbo, f. 1701 på Vaula, d. 1789 på Sørbo. Dei var søskenborn. Jørgen var son til Jørgen Danielson Vaula av Hoffmannætta, f. 1670 og kona Malena Larsdtr., f. Austbø. Ho var søster til lensmann Jon Larsson Austbø. Presten Thomas Løw åtte og bruka jordegods i Sørbo, og dette tok Jørgen og kona over. Born: Lars, Malena, Jørgen, Metta, Thomas.

12 (3) 3 **Metta Larsdtr. Bru**, f. 1707, d. 1770. Gift 1732 med lensmann og bonde Jacob Jørgenson Vaula av Hoffmannætta, f. 1698 på Vaula, d. 1757. Dei var søskenborn. Dei bruka halve Vaula. Born: Malena, Metta, Jørgen, Lars, Vibeche, Daniel.

13 (3) 3 **Anna Larsdtr. Bru**, f. 1697 på Bru, gift 1717 med Reier Reier son Berge i Finnøy, f. 1685. Anna død før 1758. Born: Reidar, Malene, Metta, Lisbeth, Anna.

14 (3) 3 **Berta Larsdtr. Bru**, f. 1711 på Bru, d. 1789 på Voll i Sørbo. Gift 1733 med Morten Anderssen Voll, f. 1711, d. 1780. Han var son til Anders Jacobson Voll, f. 1682, gift med Metta Mortensdtr. Vik, f. 1677. Born: Berte, Metta, Anders, Lars, Berith, Anders, Anna.

15 (3) 3 **Signi Larsdtr. Bru**, f. 1713, d. 1795, gift med Daniel Danielson Lunde på Åmøy. Dei budde på Lunde. Skifte etter Daniel 16. januar 1775. Born: Daniel, Lars, Metta, Wibeche.

4. generasjon.

16 (4) 4 **Ingeborg Nilsdtr. Asmarvik**, f. 1711, gift 1736 med Knud Bjørnson Lilledal, f. 1704 på Ertenstein, d. 1755. Han var son til Bjørn Knudson Ertenstein, f. 1660 på Reianes, gift 2. g. med Barbro Ellefsdtr. Ask. Born: Bjørn, Nils, Thomas, Knud, Jon.

17 (4) 4 **Jon Nilsson Asmarvik**, f. 1717 døydde 1717.

18 (4) 4 **Anna Nilsdtr. Asmarvik**, f. 1720, d. 1792 på Vik. Gift 1746 med Bjørn Larsson Vik, enkjemann, f. 1698. Sjå ovanfor 8 (3) 3.

19 (4) 4 **Hans Nilsson Asmarvik**, f. 1725, d. 1783 i Asmarvik. Gift 1750 med Marith Knudsdtr. Helland, f. 1730, d. 1800. Ho var dotter til Knud Olson Helland, f. på Lund i Stjernerøy 1707, gift 1729 med Marta Elihasdtr. Helland, f. 1707, d. 1762. Born: Anna, Nils, Marta, Berta, Knud, Berte Maria, Ingeborg.

20 (5) 4 **Ingeborg Einarsdtr. Håvarstein**, f. 1713, d. 1797. Gift med Anders Olson Reianes, f. 1715 på Reianes, d. 1787. Han var son til Ole Andersson Reianes, f. 1690 på Mehle i Årdal, gift 1712 med Berta Olsdtr. Reianes, f. 1680 på Igland i Årdal. Born: Ole, Lisbeth, Anders, Daniel, Ole, Berit, Einar.

21 (5) 4 **Anna Einarsdtr. Håvarstein**, f. 1719, d. 1783 på Brimse. Gift 1751 med Lars Torkelson Brimse, f. 1725 på Løland på Ombo, d. 1762 på Brimse. Dei bruka garden Brimse, som den gongen berre var eit bruk, og dertil var han klokkar i Hausken. Lars let etter seg borna: Sidsel, Daniel og Lisbeth. Anna vart 1763 attgift med Johannes Johannesson Rossåen, f. 1733, d. 1768, og med han hadde ho sonen Lars. Tredje gongen vart Anna gift med Tore Hågen son Austbø, f. 1745, men det ekteskapet var barnlaust.

22 (5) 4 **Jon Einarsen Håvarstein**, f. 1724, d. 1793. Gift 1751 med Berit Andersdtr. Galte, f. 1728, d. 1774 på Håvarstein. Ho var dotter til Anders Amundson Galta, f. 1687 på Sæbo i Finnøy og kona Berta Jacobsdtr. Sørbo, f. 1700. Dei hadde farsgarden hans på Håvarstein. Jon var i lang tid presten sin medhjelpar. Born: Lisabeth.

- 23 (5) 4 Samuel Einarson Håvarstein, f. 1729, gift 1758 med Eli Sørensdtr.
- 24 (5) 4 Lisbeth Einarstr. Håvarstein, f. 1732, gift 1770 med Hans Ivarson Sørhaug av Torvestad. I 1801 bur ho på Håvarstein og er enkja. Kjenner ingen born.
- 25 (5) 4 Siri Einarstr. Håvarstein, f. 1736, gift 1763 med Johannes Torson Brimse. Kjenner to born: Lisbet og Einar.
- * * *
- 26 (6) 4 Ingeborg Bjørnsdtr. Austbø, f. 1720 på Austbø, men vaks opp på Kaltveit, l. g. gift med Anders Danielson frå Mæle, d. 1741. Born: Marta. Gift 2. g. med Tore Ivarson Kaldtveit, f. 1710, d. 1782. Ingeborg døydde 1794. Born: Bjørn, Ivar, Anders, Tore, Siri, Berta.
- 27 (6) 4 Nils Bjørnson Austbø, f. 1723 på Austbø, d. 1771 (Sk. 3. juni 1771). Gift 1747 med Guri Larsdtr. Sørbo, f. 1724. Born: Lars, Berta, Bjørn, Jon, Guri.
- 28 (6) 4 Thomas Bjørnson Austbø, f. 1729, d. 1766. Gift 1758 med Berta Pedersdtr. Medhus, f. 1730, d. 1781. Dei let etter seg borna: Peder, Ely, Berta.
- 29 (7) 4 Erik Larsson Austbø, f. 1726, d. 1797. Han hadde hovudbruket på Austbø etter faren. Gift ca. 1755 med Gjertrud Olsdtr., f. 1731, d. 1789. Kvar ho var frå, er eg ikkje viss på. Dei hadde 3 søner, men berre Ole vaks opp.
- * * *
- 30 (8) 4 Gunnhild Bjørnsdtr. Vik, f. 1748, d. 1818 på Berge. Gift 1769 med Peder Villumson Berge, f. 1742, d. 1817. Han var presten sin medhjelpar ei tid. Foreldra hans var Villum Olson Berge, f. 1705 og kona Guri Pedersdtr. Nordhus, f. 1702. Born: Anna, Guri, Metta, Villum, Bjørn.
- 31 (8) 4 Lars Bjørnson Vik, f. 1751, d. 1814. Gift 1782 med slektning Berta Nilsdtr. Austbø. (Sjå nr. 27), f. 1751, d. 1783 barnlaus. Han vart andre gongen gift 1786 med Marta Olsdtr. Nordhus, f. 1756 på Nordhus, d. 1817 på Vik. Ho var dotter til Ole Villumson Nordhus, f. 1733 på Berge, gift med Marith Torsdtr. Dale, f. 1727. Born: Berit, Bjørn, Marta.
- * * *
- 32 (9) 4 Lars Larsson Bru, f. 1739, d. på Sømme i Sola 1809. Gift i Sola med Anna Torgersdtr. Sømme, f. 1743 i Sola. Dei hadde 12 born, men eg kjenner ikkje meir til dei.

- 33 (9) 4 Metta Larsdtr. Bru, f. 1741, gift 1781 med Daniel Jacobson Vaula, f. 1748. Dei busette seg i Skudenshavn og dreiv «priviligert gjestgiveri» der. Eg kjenner ikkje etterslekta deira.
- 34 (9) 4 Berit Larsdtr. Bru, f. 1744, gift 1765 i Rennesøy med Josef Olsen Kobbervigen. Dei budde nok i Kopervik, men eg kjenner lite til etterslekta. Etter skifte 11. juli 1797 hadde dei desse borna: Ole, Lars, Josef, Eivind, Truls, Bergitta, Ingeborg, Berta Guria.
- 35 (9) 4 TRULS Larsson Bru, f. 1746, d. 1824. Gift 1770 med Berta Nilsdtr. Fjøløy, f. 1746 på Fjøløy, d. 1830 i Bru. Ho var dotter til husmann og klokkar Nils Eliasson Fjøløy, f. 1721 og kona Malena Pedersdtr. Døskeland, f. 1725. Born: Malena Laurensa, Nils, Lars.
- 36 (9) 4 Thomas Larsson Bru, f. 1748, gift 1794 med Marta Larsdtr. Finnasand, f. 1758, d. 1794. Ikkje born.
- 37 (9) 4 Anna Larsdtr. Bru, f. 1749, d. 1815. Gift 1769 med Jørgen Jørgenson Sørbo, f. 1737 på Sørbo, d. 1808. Dei var i slekt. Han var son til Jørgen Jørgenson Sørbo, f. på Vaula 1701 og kona Elisabeth Larsdtr. Bru, f. 1704. Born: Elisabeth Laurensa, Ingeborg, Jørgen, Thomas, Anna Malena, Metta.
- 38 (9) 4 Ingeborg Larsdtr. Bru, f. 1752 hadde 1780 eit uekte barn, Endre, med Jacob Olson Hanasand. Ser ikkje meir til henne.
- * * *
- 39 (10) 4 Metta Thomassdtr. Bru, f. 1745, bur 1801 i Bru og er ugift vevar. Død 1822.
- 40 (10) 4 Lars Thomasson Bru, f. 1748, bonde i Bru, d. 1811. Gift ca. 1780 med Marta Danielsdtr., f. 1750 på Lunde i Amøy. Born: Jon, Helena, Berte Dortha, Anna Maria.
- 41 (10) 4 Berta Thomassdtr. Bru, f. 1750, d. 1787 ugift.
- 42 (10) 4 Truls Thomasson Hidle i Strand, f. 1752 på Bru, gift 1789 med Wibeche Larsdtr. Bru, f. 1763 på Hidle. Ho var dotter til Lars Sjurson Hidle og Metta Jonasdtr. Rose-Bru av Rose-Wegner-ætta. Born: Metta, Thomas, Lars.
- 43 (10) 4 Thomas Thomasson Bru, f. 1755, d. 1784 ugift.
- 44 (10) 4 Ole Thomasson Bru, f. 1760, d. 1771 i barnekopper.
- * * *
- 45 (11) 4 Lars Jørgenson Sørbo, f. 1730, d. 1750 ugift.
- 46 (11) 4 Malena Jørgensdtr. Sørbo, f. 1734, d. 1765. Gift 1756 med Tidemann Tidemannson Gangenes, f. 1731, d. 1799. Han var son til Tidemann Antoniusson Gangenes og kona Mari Henriksdtr., f. Hodnefell 1696, d. 1772. Dei tok over garden Gangenes kring 1720. Malena og Tidemann hadde desse borna: Jørgen, f. 1759 og Lisbeth, f. 1760, d. 1761.

- 17 (11) 4 Jørgen Jørgenson Sørbo, f. 1737, d. 1808. Gift 1760 med Anna Larsdr. Bru, f. 1749, d. 1815. Sjø nr. 37. Born: Elsa bet Laurensa, Ingeborg, Jørgen, Lars, Thomas, Anna Malena, Metta.
- 18 (11) 4 Metta Jørgensdr. Sørbo, f. 1741, d. 1791. Gift 1767 med enkemann Klaus Bodelson Hodne, f. 1727, d. 1810. Han var son til Bodel Klausson Bø, f. på Gangenes 1703 og kona Malena Jonsdr. Bø, f. 1686. Born: Malena, Klaus, Jørgen, Mette Laurensa.
- 49 (11) 4 Thomas Jørgenson Sørbo, f. 1748, d. 1749.
- * * *
- 50 (12) 4 Malena Jacobsdr. Vaula, f. 1732, d. 1782. Gift 1757 med Anders Hansson Sogn, f. 1735, d. 1793. Dei var i slekt. Han var son til Hans Johannesson Sogn, f. 1702 på Rosnes, gift 1727 med Kari Andersdr. Stokka, f. 1707 i Fruc sogn. Malena og Anders sine born: Hans, Jacob, Jan, Metta, Kari, Kari d. y., Berta. Sjø «Ætt og Heim» 1950, s. 91.
- 51 (12) 4 Metta Jacobsdr. Vaula, f. 1735, d. 1787. Gift 1755 med søskenbarnet Lars Larsson Finnsand, f. 1727 på Hidle, d. 1818 på Finnsand. Dei laut ha gifteløve. Han må vera son til Lars Jørgenson Hidle, f. 1693 på Vaula og kona Marta Johannesdr., f. 1700. Ar 1730 den 14. juli tinglyste Lars Jørgenson Hidle og broren Jacob Jørgenson Vaula ein avtale som m. a. gjekk ut på, at «om Jacob kommer i egteskab og han da får en datter, skal hun komme i egteskab med Larsés eldste dalevende søn. Hvis Jacob kun får sønner i sit egteskab, skal hans eldste søn egte en af Larses døtre og give Larses eldste søn 20 Rdl. og så beholde åscedet i Vaula». Lars og Metta hadde desse borna: Marit, Jacob, Metta, Malena og Laurensa.
- 52 (12) 4 Jørgen Jacobson Vaula, f. 1737, d. 1808. Gift 1778 med Berta Jacobsdr. Sørbo, f. 1756, d. 1804. Ho var dotter til Jacob Larsson Sørbo, f. 1715 på Dalaker og kona Christi Andersdr. Galta, f. 1728. Jørgen og Berta budde på Vaula og hadde desse borna: Jacob, Lars, Christi, Jørgen, Jacob, Daniel, Metta, Anders, Ingeborg.
- 53 (12) 4 Lars Jacobsen Vaula, f. 1742, d. 1812 på Sørbo. Gift 1772 med Anna Mortensdr. Voll i Sørbo, f. 1753, d. 1822. Ho var dotter til Morten Andersson Voll, f. 1711 og kona Berta Larsdr., f. 1711. Sjø nr. 14. Dei tok over jordegods som Vaulafolket åtte i Sørbo. Born: Jacob, Berta, Metta.
- 54 (12) 4 Vibeche Jacobsdr. Vaula, f. 1745, d. 1789. Gift 1772 med Asbjørn Larsson Aske, f. 1742, son til Lars Asbjørnson Aske, f. 1701 og kona Åse Pedersdr., f. Døskeland 1704. Dei budde på Aske. Born: Lars, Malena, Jacob.

- 55 (12) 4 Daniel Jacobson Vaula, f. 1748, gift 1781 med Metta Larsdr. Bru, f. 1741. Dei busette seg i Skudeneshavn. Sjø nr. 33.
- * * *
- 56 (13) 4 Reidar Berge i Finnøy, f. 1726, d. 1762 ugift.
- 57 (13) 4 Malena Reidarsdr. Berge, f. 1721, d. 1794 på Haugvaldstad. Gift 1744 med Erik Erikson Sørbo, f. 1720, d. 1794 på Haugvaldstad hjå sonen Gunnar som hadde teke over ein gardpart der. Carden på Sørbo laut dei flytta frå avdi Vaulafolka, som åtte han, sette sonen Lars Jacobson der. Sjø ovanfor. Born: Erik, Lars, Anna, Gunnar, Reidar.
- * * *
- 58 (14) 4 Berta Mortensdr. Voll, f. 1734 må nok vera død før 1750.
- 59 (14) 4 Metta Mortensdr. Voll, f. 1736, gift 1761 med Morten Danielson Ahre i Bokn, f. 1709 på Vik i Rennesøy. Han var son til Daniel Mortenson Vik og kona Gunnhild Jacobsdr. Voll. Skifte etter Morten 13. mai 1773 på Ahre. Born: Daniel, Morten, Anders.
- 57a(13) 4 Mette Reidarsdr. Berge, f. 1728, gift 1749 med Ole Knudson Kingestad, son til Knud Olsen og Karen Henriksdr. Kingestad. Dei vart buande på Jåtun i Hetland. Born: Anna, f. 1749 på Kingestad. Dei andre 5 er født på Jåtun: Ingeborg, f. 1751, Karen, f. 1752, g. 1785 m. Jens Amfinsson Gangenes, Knud, f. 1754, Laurentia, f. 1757, Reiar, f. 1759. Ola og Mette flytte til Stavanger der Ola døydde 1784.
- 57b(13) 4 Anna Reidarsdr. Berge, f. 1736, d. 1775. Gift 1760 med Ole Asgautson Reilstad, f. 1718, son til Asgaut Olson Reilstad, f. 1694 og kona Dorthea Sofia Tanche, f. 1698. Born: Asgaut, Reidar, Søren, Ola.
- 57c(13) 4 Lisbeth Reidarsdr. Berge, f. 1740, gift 1763 med Peder Rasmusson Lastein, f. 1743, son til Rasmus Jacobson og Inger Jacobsdr. Lastein. Born: Rasmus, f. 1771, Inger, f. 1772.
- * * *
- 60 (14) 4 Anders Mortenson Voll, f. 1738, d. 1764 ugift.
- 61 (14) 4 Lars Mortenson Voll, f. 1744, d. 1815 på Reianes. Gift 1768 med jordagjenta Anna Osmundsdr. Reianes, f. 1745, d. 1816. Ho var dotter til Osmund Pederson Reianes, f. 1713 på Trevland på Fogn og 2 k. Anna Pedersdr. Nordhus, f. 1707 på Nordhus. Born: Berta, Anna, Osmund, Metta, Morten.
- 62 (14) 4 Berith Mortensdr. Voll, f. 1749, d. 1816. Gift 1774 med Anders Jacobson Galta, f. 1744, son til Jacob Andersson Galta, f.

- 1723 og kona Christi Eriksdr. Sørbø, f. 1718. Dei bruka ein part av Galta. Born: Berit, Christi, Anna, Jacob.
- 63 (14) 4 **Anders Mortenson Voll**, f. 1751, d. 1823. Gift 1780 med Guri Ivarsdtr. Seglem, f. 1756, d. 1812, dotter til Ivar Ivarson Seglem, f. på Halsnøy 1723 og kona Metta Villumsdtr. Berge i Rennesøy, f. 1729. Dei budde på Voll og hadde borna: Morten, Ivar, Berta, Villum.
- 64 (14) 4 **Anna Mortensdr. Voll**, f. 1753, d. 1822. Gift 1772 med Lars Jacobson Sørbø, f. 1742 på Vaula. Sjø nr. 53.
- * * *
- 65 (15) 4 **Daniel Danielson Lunde**, f. 1744, gift ca. 1776 med Gjertrud Olsdr. Eskeland, Høle, f. 1746. Dei budde på Eskeland i Høle. Born: Daniel, Ingeborg.
- 66 (15) 4 **Lars Danielson Lunde** på Åmøy, f. 1753, g. 1782 m. Dorthé Larsdr. Hidle, f. 1754, dotter til Lars Sjurson. S. Hidle og kona Metta Jonasdtr., f. Bru av Rose-ætta. Born: Daniel, Lars, Anders, Metta, Sogni.
- 67 (15) 4 **Metta Danielsdr. Lunde**, f. 1740, gift 1. g. m. Johannes Larson Hidle, f. 1729, d. 1784. Sk. 18. november 1784. Han var son til Lars Jørgenson Hidle, f. 1693 på Vaula og kona Marta Johannesdr. Hidle, dotter til Johannes Eivindson Hidle, f. Alsvik. 2. g. gift m. Gabriel Knudson. Born: Lars, Sigr, Anna, Metta, Daniel. 2 gifte: Johannes, Knud.
- 68 (15) 4 **Wibeche Danielsdr. Lunde**, f. 1747, gift med Svend Olson Meling på Åmøy, f. 1752. Dei hadde ikkje born.
5. generasjon.
- 69 (16) 5 **Bjørn Knudson Lilledal**, f. 1736 er heime hjå mora i 1758 men ein ser ikkje noko til han seinare.
- 70 (16) 5 **Nils Knudson Lilledal**, f. 1739, d. 1829 på Kåda. Gift 1762 med Marith Jonsdr. Kåda, f. 1738 på Kåda. Ho var dotter til Jon Sjurson Kåda, f. 1713 på Steinsland og kona Ingeborg Torgersdtr., f. 1707 på Kåda. Born: Knud, Anna, Jon, Ingeborg.
- 71 (16) 5 **Thomas Knudson Lilledal**, f. 1745 er heime 1758 13 år gamal.
- 72 (16) 5 **Knud Knudson Lilledal**, f. 1742 er og heime 1758, 16 år gamal.
- 73 (16) 5 **Jon Knudson Lilledal**, f. 1748, gift 1773 med Gjertrud Christofersdr. Ho tenar 1758 på Hegland og er 16 år då.
- 74 (16) 5 **Knud Knudson Lilledal**, f. 1754.
- * * *
- 75 (19) 5 **Anna Hansdr. Asmarvik**, f. 1750, d. 1771 ugift.
- 76 (19) 5 **Nils Hansson Asmarvik**, f. 1752, d. 1811. Gift 1784 med 1. k. Johanna Isaksdr. Sokn, f. 1760, men ho døydde 1784 på

- barnseng med tvillingar, som ogso døydde straks. Han vart att-gift 1786 med Berta Jonsdr. Hegland, f. 1762. Ho var dotter til Jon Jacobson Hegland, f. 1711 og kona Vibeche Larsdr. Dale, f. 1735. Nils fall utfor fjellet i Asmarvik og slo seg i hel. Born: Johanna, Hans, Marta, Vibeche, Berta, Jon.
- 77 (19) 5 **Marta Hansdr. Asmarvik**, f. 1755, d. 1834. Gift 1785 med Jacob Olson Nordbø, f. 1751 på Hanasand, d. 1810. Han var son til Ole Jacobson Hanasand, f. 1713 på Talge og kona Eli Knudsdr. Hanasand, f. 1723. Dei tok over eit gardsbruk på Nordbø, og ætta bur der framleides. Born: Elen, Marta.
- 78 (19) 5 **Berte Hansdr. Asmarvik**, f. 1758, d. 1758.
- 79 (19) 5 **Knud Hansson Asmarvik**, f. 1762. Ser ikkje meir til han.
- 80 (19) 5 **Berte Maria Hansdr. Asmarvik**, f. 1759, gift 1786 med Einar Andersson Reianes, f. 1758, d. 1837 på Reianes. Han var son til Anders Olson Reianes, f. 1715 og kona Ingeborg Einarstr., f. på Håvarstein 1713. Sjø nr. 20. Einar og Berta Maria hadde ikkje born.
- 81 (19) 5 **Ingeborg Hansdr. Asmarvik**, f. 1765, gift 1787 med Christen Rasmusson Hanasand, f. 1762. Han var son til Rasmus Åsmundson Hanasand, f. 1726 og kona Malena Sjursdr., f. Meling på Talge 1721. Kvar det vart av Ingeborg og Christen, har eg ikkje funne, men dei er flytte frå Hanasand i 1801.
- * * *

- 82 (20) 5 **Ole Andersson Reianes**, f. 1739 er heime 1758 og seinare ser ein ikkje meir til han.
- 83 (20) 5 **Lisbeth Andersdr. Reianes**, f. 1743, d. ugift 1782.
- 84 (20) 5 **Anders Andersson Reianes**, f. 1747, d. 1786. Gift 1779 med Ingeborg Rasmusdr. Reianes, f. 1762, d. 1786 straks før mannen. Ho var dotter til Rasmus Jonson Reianes, f. 1733 på Østebø på Talge og kona Inger Olsdr. Garo, f. 1727. Ingeborg var soleis søster til Jon Rasmusson Haugvaldstad. Born: Anders, Inger, Ingeborg.
- 85 (20) 5 **Daniel Andersson Reianes**, f. 1750 er 8 år 1758, men seinare ser ein ikkje meir til han.
- 86 (20) 5 **Ole Andersson Reianes**, f. 1752 ser ein heller ikkje meir til.
- 87 (20) 5 **Berit Andersdr. Reianes**, f. 1754, gift 1775 med Berge Lars-son Indreland i Skjold. Budde på N. Sunde. Dtr. Berta Bergsdr. g. m. Erik Samuelson, N. Sunde.
- 88 (20) 5 **Einar Andersson Reianes**, f. 1758, d. 1837. Gift 1786 med Berta Maria Hansdr. Asmarvik, f. 1759, d. 1834. Sjø nr. 80. Einar tok over garden på Reianes då den eldste broren døydde.
- * * *

- 99 (21) 5 **Sissela Larsdr. Brimse**, f. 1752, d. 1804 i Stavanger. Gift på Rennesøy 1781 med Bjørn Torson Kaltveit frå Årdal, f. 1752. Han var son til Tor Ivarson Kaltveit, f. 1710 og kona Ingeborg Bjørnsdr. Austbø, f. 1720. Sissel og Bjørn var soleis i slekt. Sjøå nr. 26. Bjørn døydde i Stavanger 1789. Kjenner 2 born: Anna, Lars Johan.
- 100 (21) 5 **Daniel Larsson Brimse**, f. 1754, d. 1811. Gift 1782 i Stavanger med Gjertrud Corneliusdr. Hommersand, f. 1760, d. etter 1837. Dei budde på Brimse. Born: Anna, Siri, Laurensa, Karen, Lisbet, Marta. Tri søner døydde som småbarn.
- 101 (21) 5 **Lisbeth Larsdr. Brimse**, f. 1757, d. 1787 på barnseng. Gift 1785 med Anders Olson Austbø, f. 1762. Ho let ikkje etter seg barn.
- 102 (21) 5 **Lars Johannesson Brimse**, f. 1764, skipper i Stavanger, vart borte på sjøen 1818. Gift i Stavanger 1793 med Elen Malena Simonsdr. Lunde, f. 1774, d. 1819. Foreldra hennar var styrmann Simon Erikson Lunde, Stavanger, gift 1770 med Marta Hansdr. Born: Marta, Anna, Jonas, Johannes, Marta Sofia, Severin, Lars.
- 103 (22) 5 **Lisbeth Jonsdr. Håvarstein**, f. 1754, d. 1831. Gift 1776 med

* * *

Sjur Anenson Helland, f. 1752. Han var son til Anen Anenson Helland, f. 1723 og kona Marit Sjursdr. Kornbing under Sørbo, f. 1721. Sjur og kona tok over farsgården hennar på Håvarstein. Born som vart vaksne: Anen, Berta, Marta, Lisbet.

* * *

- 104 (26) 5
- 105 (27) 5 **Lars Nilsson Austbø**, f. 1748 på Austbø. I skiftet 1783 etter søstera Berta Nilsdr. Vik heiter han Lars Gismarvik i Heland. Kjenner ikkje meir til han.
- 106 (27) 5 **Berta Nilsdr. Austbø**, f. 1751, d. 1783. Gift 1782 med Lars Bjørnson Vik, f. 1751, d. 1814. Ikkje born. Sjøå nr. 31.
- 107 (27) 5 **Bjørn Nilsson Austbø**, f. 1756. I 1783 er han myndig og i kongens tenest. Er nok flytt ut av bygda.
- 108 (27) 5 **Jon Nilsson Austbø**, f. 1761, d. 1788 på Oгна.
- 109 (27) 5 **Guri Nilsdr. Austbø**, f. 1766.

* * *

- 110 (28) 5 **Peder Thomasson Austbø**, f. 1767, tener på Voll i Sørbo 1801. Ser ikkje meir til han.
- 111 (28) 5 **Ely Thomasdr. Austbø**, f. 1763, gift 1791 med Elias Knudson Seglem, enkjemann, f. på Helland 1732, d. 1803. Han var son

til Knud Olson Helland, f. på Lund i Sjernarøy, d. 1748 og kona Marta Eliasdr. Helland, f. 1707 på Helland. Elias kom til Seglem 1759 ved å gifta seg med enkja Metta Villumsdr., f. på Berge 1729. Ely og Thomas hadde desse borna: Villum, Elias, Thomas. 102 (28) 5 **Berta Thomasdr. Austbø**, f. 1767, g. 1800 med husmann Sjøvat Pederson Austbø, f. 1773 på Austbøneset, son til Peder Pederson og Anna Sjøvatsdr. Austbøneset. Det er skifte etter Peder 1779 og Anna vart 1791 attgift med Thore Thorson frå Hjelmeland. Berta og Sjøvat sine born: Peder og Berta.

* * *

94 (26) 5 **Bjørn Torson Brimse**, f. 1752 på Kaltveit i Årdal, gift i Rennesøy 1781 med Sissela Larsdr. Brimse, f. 1752, dotter til klokkar og gardbrukar Lars Torkelson Brimse, f. 1725 på Løland, Ombo og kona Anna Einarsdr. f. 1717 på Håvarstein. Sjøå nr. 21. Bjørn budde i Stavanger og hadde borgarbrev som høker. Kjenner berre sonen Lars Johan.

94a(26) 5 **Ivar Torson Kaltveit**, f. ca. 1750, d. 1790 vart buande på Kaltveit, gift 1. med Magla Rasmusdr, gift 2. g. m. Mari Ivarsdtr. Sk. 30. mai 1786. Kven sidotter ho var, veit eg ikkje. Born: Thore f. 1787, Magla f. 1789.

94b(26) 5 **Anders og Tore Torsoner** på Kaltveit kjenner eg ikkje meir til.

94c(26) 5 **Berta Torsdr. Kaltveit**, f. 1753, gift 1785 med enkjemann Hans Hansson Viste i Randaberg, f. 1740, bonde på Viste, enkjem. e. Marta Kristina Sakariasdr. Born: Marta Christine, Tønnes, Bendiks, Peder, Hans Christian.

94d(26) 5 **Siri Torsdr. Kaltveit**

* * *

103 (29) 5 **Ole Erikson Austbø**, f. 1756, d. 1825. Gift 1790 med 2. kona Anna Ommundsdr. Aske i Møsterøy, f. 1751, d. 1832. Ho var dotter til Ommund Svensen Aske, f. 1728 og kona Astri Larsdr., f. 1721 på Halsnøy. Born: Gjertrud, Anna.

* * *

104 (30) 5 **Guri Pedersdr. Berge**, f. 1772, g. 1791 med Bjørn Bjørnson Aske i Møsterøy, f. 1759, d. 1825. Han var son til Bjørn Bjørnson Aske, f. 1731 og kona Ingeborg Håvarsdtr. Hammer, f. 1737 i Høle. Guri og Bjørn hadde desse borna: Bjørn, Ingeborg, Peder, Gunnhild, Anna, Randvegg, Guri.

105 (30) 5 **Metta Pedersdr. Berge**, f. 1774, d. 1851. Gift 1794 med Villum Olson Nordhus, f. 1769, d. 1827, son til Ole Villumson

Nordhus, f. 1733 på Berge og kona Marit Thorsdr. Dahle, f. 1727. Born: Peder, Ole, Marta.

16 (30) 5 **Villum Pederson Berge**, f. 1779, d. 1838. Gift 1816 med Metta Enger Løw Jørgensdr. Vaula, f. 1793, d. 1855 på Berge. Ho var dotter til Jørgen Jacobson Vaula, f. 1737 og kona Berta Jacobsen Sørhø, f. 1756. Villum og Metta budde på Berge og hadde desse borna: Peder, Jørgen, Gunnhild Marie, Berta, Villum, Mette Løw.

17 (30) 5 **Bjørn Pederson Brimse**, f. 1782 på Berge, d. 0000. Gift 1813 med Siri Danielsdr. Brimse, f. 1790 i Brimse, d. 1870, dotter til Daniel Larsson Brimse, f. 1754 og kona Gjertrud Corneliussdr. Hommersand, f. 1760. Born: Gunnhild, Daniel, Anna Serine, Peder, Gjertrud Karine, Serine, Villum, Lars Johannes, Bjørn, Lars Johan.

18 (31) 5 **Berit Lardtr. Vik**, f. 1786, d. 1866. Gift 1809 med I. mannen Jacob Andersson Galta, f. 1786, d. 1819. Han var son til Anders Jacobson Galta, f. 1744 og kona Berta Mortensdr. Voll, f. 1759. Med Jacob hadde ho borna: Berta, Anders, Laurensa, Lars, Marta. I 1821 vart ho attgift med Ivar Aslakson Galta, f. 1793 på Bjerga. Han var son til Aslak Aslakson Sel, f. 1761 på Nøstvoll og kona Anna Ivarsdr. Bjerga, f. 1753 på Haugvaldstad. I dette ekteskap hadde ho borna: Jacob, Aslak, Andreas.

19 (31) 5 **Bjørn Larsson Vik**, f. 1791, d. 1852. Gift 1816 med I. kona, Marta Knudsdr. Kåda, f. 1796, d. 1821, dotter til Knud Nilsson Kåda, f. 1767 og kona Anna Olsdr. Nordhus, f. 1771. Dei hadde berre ei dotter: Marta Karina, f. 1819. 2. kona Gunnhild Asbjørnsdr., f. i Kloster 1803, d. 1872 på Vik. Ho var dotter til Asbjørn Kristoferson Mchus, f. 1776, som var forpaktar på Utstein Kloster, g. m. Ingeborg Nilsdr. Kåda, f. 1777. Bjørn hadde med 2. k. borna: Lars, Ingeborg Serina, Anna, Anna Maria, Asbjørn.

10 (31) 5 **Marta Larsdr. Vik**, f. 1793, d. 1857 på Døskeland. Gift 1816 med I. mannen Bjørn Knudson Døskeland, f. 1783, d. 1819, lensmann. Dei hadde eit barn som døyddde nokre veker gamalt. Marta vart 1820 gift med Hans Knudson Døskeland, bror til første mannen, f. 1787, son til lensmann og bonde Knud Bjørnson Døskeland, f. 1749 og kona Malena Hansdr. Reianes, f. 1757. Hans døyddde 1861, og dei hadde ikkje born.

11 (35) 5 **Malena Laurensa Trulsdtr. Bru**, f. 1772, gift 1802 med Lars Jacobson Bru, f. 1772 på Boknaberg.

12 (35) 5 **Nils Trulsson Bru**, f. 1776, d. 1823 på Bru. Gift 1807 med enkja Christi Danielsdr. Dahle, f. 1778 på Vaula, dotter til Daniel

Sørensen Vaula, f. 1751 og kona Berta Jacobsdr. Galta, f. 1751. Ho var enkja etter Erik Erikson Dale og flytte frå Dale til Bru. Nils var førar for Haugianarane på øyane i Rennesøy prestegjeld. Han vart vald til å møte på omframstortinget 1814, men vart heimattvist fordi han hadde noko uteståande med prosten Krogh i Skudenes vedkomande fisketienden som han og andre ikkje ville betala av vårsildfisket. Nils og Christi hadde borna: Daniel, Truls, Berta Christine, Jacob, Nille.

113 (35) 5 **Lars Trulsson Bru**, f. 1778, d. 1847 på Husebø på Hundvåg. Gift 1807 i Rennesøy med Malena Nilsdr. Kleppe, Jæren, f. 1781, d. 1830 på Husabø. Ho var dotter til lensmann Nils Enokson Kleppe og kona Ingeborg Eilivsdtr. Dei budde først på Dale i Rennesøy, men flytte 1820 til Husabø og tok over stor gard der. Born: Lars, Berta, Ingeborg, Nils.

114 (37) 5 **Elisabet Laurensa Jørgensdr. Sørhø**, f. 1771, d. ugift.

115 (37) 5 **Ingeborg Jørgensdr. Sørhø**, f. 1774, d. 1850 på Nordhø. Gift 1801 med Ellef Tostenson Nordbø, f. 1777, d. 1844, son til Tosten Ellefson Nordbø, f. 1748 og kona Metta Hågensdr. Austbø, f. 1741. Born: Jørgen, Tosten, Metta, Anna Wegner, Guri, Ingeborg.

116 (37) 5 **Jørgen Jørgensson Sørhø**, f. 1778, d. 1847. Gift 1804 med Kisti Tostensdr. Bø, f. 1780, d. 1851 på Sørhø. Ho var dotter til Tosten Olson Bø, f. 1736 på Staurland i Årdal og kona Malena Michelsdr. Skjørvestad, f. 1748. Born: Jørgen, Tosten, Thomas, Ole, Anna Wegner, Michal.

117 (37) 5 **Thomas Jørgensson Sørhø**, f. 1784, d. 1812 på Hummervoll. Gift 1804 med enkja Mari Torsdr. Hummervoll, f. 1774 på Dale, dotter til Tore Larsson Dale, f. 1727 og kona Barbro Sæbjørnsdr., f. 1733 på Hegland. Ho var enkja etter Ommund Addson Hummervoll og hadde med han dottera Guri Ommundsdr. Thomas let etter seg ei dotter: Berta Laurensa, f. 1805.

118 (37) 5 **Anna Malena Jørgensdr. Sørhø**, f. 1788, d. 1868. Gift 1809 m. enkjemann Tide Tidemannson Gangenes, f. 1770, d. 1840. Han var son til Tidemann Tidemannson Gangenes og 2. k. Malena Andersdr. Garo i Talgje, f. 1745. Born: Marta Malena, Tide, Anna Wegner, Jørgen, Anders, Malena, Tidemann.

119 (37) 5 **Metta Jørgensdr. Sørhø**, f. 1791, d. 1861. Gift 1813 med Jon Gudmundson Bjerga, f. 1786, d. 1852, son til Gudmund Jonson Bjerga, f. 1748 på Åsland i Hjelmland og 1. kona Berit Jacobsdr. Bjerga, f. 1759. Born: Jørgen, Gudmund, Anna Wegner, Erik, Berta, Metta Olena.

0 (40) 5 Jon Larsson Bru, f. 1781, d. 1839. Gift 1817 med Vibeche Sjurstr. Bru, f. 1793, d. 0000. Ho var dotter til Sjur Larsson Bru f. 1757 og kona Mette Andersdtr., f. Sogn 1759. Born: Lars, Marta Maria, Metta, Sjur, Morten.

1 (40) 5 Helene Larsdtr. Bru, f. 1785, gift 1809 med Johannes Gabrielson Hidle i Strand, f. 1786, søn til Gabriel Knudsen Hidle, f. 1749 og kona Metta Danielsdtr., f. Lunde på Amøy. Ho var enkja etter Johannes Larsson Hidle av Hoffmann-ætta. Born: Gabriel, Marta Maria, Metta, Lars, Johannes, Thomas Wegner, Daniel, Helmik, Lars.

2 (40) 5 Berthe Dortha Larsdtr. Bru, f. 1700, gift 1812 med Isach Isachson Sogn, f. 1780, d. 1825. Han var son til Isach Isachson Sogn, f. 1752 og kona Gjertrud Olsdtr., f. Håland i Kvitsøy. Ikkje born.

3 (40) 5 Anna Marie Larsdtr. Bru, f. 1791, gift 1824 med Peder Pederson Fjeldøen, f. 1788, son til Peder Nilsson Fjeldøen, husmann og gjestgjevar, f. 1739 og 2. kona Ely Asbjørnsdtr., f. Mehus 1769. Born: Peder, f. 1825 i Rennesøy. Foreldra flytte 1825 til Stavanger.

4 (46) 5 Jørgen Tidemannson Gangenes, f. 1759 ser ein ikkje meir til.

5 (46) 5 Lisbeth Tidemannsdtr. Gangenes, f. 1760, d. 1761.

* * *

6 (47) 5 Elisabeth Laurensa Jørgensdtr. Sørbo, f. 1771, d. ugift.

7 (47) 5 Ingeborg Jørgensdtr. Sørbo, f. 1774, d. 1850. Gift 1801 med Ellef Tostenon Nordbo, f. 1777, d. 1844. Han var son til Tosten Ellefson Nordbo, f. 1748 og kona Metta Hågensdtr. Austbo, f. 1741. Born: Jørgen, Tosten, Metta, Anna Wegner, Guri, Ingeborg.

8 (47) 5 Jørgen Jørgenson Sørbo, f. 1778, d. 1847. Gift 1804 med Kisti Tostensdtr. Bø, f. 1780, d. 1851. Ho var dotter til Tosten Olsen Bø, f. 1736 på Staurland i Ardal og 2. kona Malena Michelsdtr., f. Skjørvestad 1748. Born: Jørgen, Tosten, Thomas, Ole, Anna Wegner, Michael.

9 (47) 5 Lars Jørgenson Sørbo, f. 1781, d. 1798.

0 (47) 5 Thomas Jørgenson Sørbo, f. 1784, d. 1812. Gift 1804 med enkja Maren Thorsdtr. Hummervoll, f. Dahle 1775. Ho var enkja etter Omund Oddson Hummervoll, og dotter til Thore Larsson Dahle og kona Barbro Søbjørnsdtr. Born: Berta Laurensa, f. 1805.

1 (47) 5 Anna Malena Jørgensdtr. Sørbo, f. 1788, gift 1809 med enkjemann Tidemann Tidemannson Gangenes, f. 1769, son til Tidemann Tidemannson Gangenes, f. 1727 og 2. kona Malena Andersdtr., f. Gard på Talgje 1746. Born: Marta Malena, Tide, Anna Wegner, Jørgen, Anders, Malena, Tidemann. Framhald.

1. hefte 1956 s. 45

(m. 299)

Anna Wegner Ellefsdtr. Nordbo
1809 - 1830 16 mud

ÅRSMELDING FOR 1954 FOR ROGALAND HISTORIE OG ÆTTESOGELAG

1. Styret.

På årsmøte den 10. februar 1954 vart formannen, Olav Ødegård, attvald. Det vart og varaformannen, J. J. Jåthun. På val sto Olav Berge, Harald Hønen og Jacob Odland. Odland vart attvald, men Berge og Hønen nekta attval. Som nye styremedlemmer vart Eyvin Dahl og Ola Foldøy vald. Frå før står i styret Anders Bærheim og Sigurd Refheim. Varamenn: S. Engen, Torjus/Ropeid, Martin Skadsem og Hedvig Daae.

Kasseraren Korn. Meland og revisorane Vinje og Dirdal vart attvalde. Styret har i 1954 halde tre møte.

2. Dei faste nemnder.

På styremøte den 6. februar 1954 sette styret ned desse nemndene:

a. *Åuskriftsnemnd*: Jåthun, Refheim, og Foldøy (attval).

b. *Boknemnd*: Redaktøren for «Ætt og Heim» Sig. Refheim. Dessutan Anders Bærheim og Eyvin Dahl.

c. *Bumerkenemnd*: Arne Engen, J. J. Jåthun og Ola Kvalsund.

d. *Møte- og festnemnd*: Anders Bærheim, frk. Talgø og fru Haugvaldstad.

3. Det indre lagsarbeid.

Med omsyn til kjeldetilfang syner ein til årsmeldinga for 1953. Arbeidet har halde fram. For å letta dette arbeid har ein for livsvarige medlemers fond kjøpt ny stensilmaskin. Det er meininga at ei viss leiga for maskinen skal koma til utgift for dei enkelte arbeid og innkomene ført attende til fondet.

Det har vore halde to medlemsmøte i 1954 med foredrag på begge. Første foredrag heldt stadsfysikus Eyvin Dahl om «Ætte-gransking» og det andre heldt konservator J. H. Lexow om «Utstein Kloster etter reformasjonen» med ljusbilette.

4. Nye kjeldeskrifter.

Kyrkjeboka for Jelsa prestegjeld 1695-1828 er ferdig stensilert i band I og II og kan kjøpast på kontoret. Prisen er sett til kr. 35,00

«A TORBERG BRANDVIK» ER EN AV TORBERGSSONERNE
Barn til Bjarne og Erling, så dog — en bror eller søster av Torberg halv søsken).

Torberg «Store Brandvik» som søskenbarn til Bjarne Håkonsson gir re ledd fra Herborg og Gyrid. Det er altså ennå ett ledd å gå på før rven går til kronen (sml. Jåthun s. 77). Orm Ivarsson sørger straks for få utskrevet et nytt dokument som sier tingene slik han vil ha dem, og brev nr. 9 (Hamre s. 114) blir formet etter ønske. Syllfest Vikingson og Erlend Erikksson lagrettemenn, kunningjør at de var til stede da Orm Ivarsson fikk rettsgyldige vitneprov om jorden Sandvym og det fra nenn som var over 80 år gamle, at fire langfedre arvet førnevnte jord andvin etter hverandre, og det var: Erling arvet sin far Håkon og Håkon arvet sin far Erling og Erling sin far Håkon. Her er ikke noen samlet lagrette», bare to lagrettemenn. Vitnene da siterer er *åtti* år og mer. Og brevet giren attillegg på *fire generasjoner sønn har arvet hverandre fra far til sønn*. Med dette dokumentet vel forvaret kan Orm Ivarsson være rede til å møte alle arvekrav som motparten Magnus kom med. Arvegangen var ved lagrettemenn rettsgyldig fastslått ett ledd lenger tilbake i tiden, så nå gikk arven fra Erling/Håkonsson (den yngre) tilbake om hans farfars far Håkon (den eldre) over til hans bror Ivar Erlingssons statterslekt der Herborg og Gyrid får arven som datterdøtre av Ivar Erlingssons sønn Torberg på Store Brandvik.

Resultatene av denne undersøkelse fremgår av oversiktstavlen på motstående side.

Til slutt kan nevnes mulighetene for at Magnus på Tolo kan være ættet fra en datter av Ivar Erlingsson eller fra en datter av Torberg Brandvik. Datteren måtte tilfelle være død mens foreldrene levde, og bare etterlate seg døtre og ikke sønner. Jeg har ikke gått inn på disse muligheter her, fordi forholdet ikke kunne forklare vesensforskjellen i de to dokumenter som Orm Ivarsson sikret seg i 1478. Disse to brev måtte etter mitt syn tillegges største vekt.

LØW-WEGNER-ÆTTA

Retting og tillegg

8 (3) 3 Der står at Gunnhild Jacobsdtr. Vik hadde med første mannen, Daniel Mortenson Vik, to born Daniel og Metta. Det er feil som eg forseint vart merksam på, endå eg visste betre.

Med Daniel Mortenson hadde ho desse borna: Morten Danielson f. 1709, Jacob Danielson f. 1712, Anders Danielson f. 1715.

I a. **Morten Danielson Vik f. 1709** vart buande på Ahre i Bokn og var gift med I. k. Gunnhild Larsdtr. som var 84 år i 1758.

I 1761 vart gift 2. g. med Metta Mortensdtr. Voll i Sørbo f. 1736. Sjø Ætt og Heim 1955 side 155. Med Metta hadde han borna: Daniel, Morten, Morten, Andreas. Metta vart 2. g. gift med Torgils Larsson Ahre og levde 1801.

b. **Jacob Danielson Skjørvestad f. 1712** på Vik, d. 1789. Gift 1. g. 1735 med enkja Karen Pedersdtr. Sørbo, f. Nordhus 1705. Ho var enkja etter Ole Jacobson Sørbo og dotter til Peder Pederson Nordhus og kona Anna Mortensdtr. f. Vik. Jacob og Karen var soleis søskenborn og laut ha gifteleiwe. Born: Ole Jacobson f. 1736. Jacob vart 2. g. gift med Berta Christofersdtr. Skjørvestad f. 1712.

dotter til Christofer Jonsen Skjørvestad f. 1685 på Talgje og kona Berta Olsdtr. Skjørvestad. Born i 2. e.: Gunnhild f. 1745, Kari f. 1747, Daniel f. 1750 og Christofer f. 1753.

Tredje gong vart Jacob gift 1780 med Anna Torsdtr. Dahle f. 1739, dotter til Tore Knudson Dahle f. 1680 og kona Marith Eriksdtr. f. Hegland 1685. Born i 3. e.: Sygni f. 1780, Jacob f. 1781.

c. **Anders Danielson Vik f. 1715** busette seg på Alvestad i Bokn, gift med Berta Larsdtr. f. ca. 1700. I 1758 har dei sonen Lars Andersson som då er 20 år.

På side 150 i Ætt og Heim 1955 står som rett er, at Lars Jonson Austbø hadde tri fullvaksne born: Erik, Ingeborg og Elisabet. Diverre kom ikkje døtrane med i framhaldet og får difor kona som tillegg.

29b (7) 5 **Ingeborg Larsdtr. Austbø f. 1731**, d. 1769. Gift 1757 med I. mann Peder Christenson Hummervoll f. 1731, son til Christen Sjurson Hummervoll f. 1697 og kona Anna Pedersdtr. Born i 1. gifte: Anna f. 1757.

Hodnefjell 1696. Born i 2. gifte: Peder f. 1761, Mari f. 1765 og Tidemann f. 1769, d. 1771.

c (7) 4 **Elisabet Larsdtr.** Austbø f. 1734, gift 1764 med Thore Thomasson Vaula. Kjenner ikkje meir til dei.

* *

b (29) 5 **Anna Pedersdtr.** Hummervoll f. 1757, gift 1783 med Nils Nilsson Døskeland. Dei er ikkje å finna seinare, men truleg er det deira dotter den Ingeborg Nilsdtr., 12 år i 1801, som er tenar på Hummervoll då.

c (29) 5 **Peder Henrikson Hummervoll f. 1761**, gift 1795 med Malena Addsdtr. Hummervoll f. 1767 og var dotter til klokkar og gardbrukar Add Jonson Hummervoll f. 1741 på Talgje og kona Guri Villumsdtr. f. Berge i Rennesøy 1735. Born: Ingeborg f. 1796, Add f. 1798, Henrik f. 1802, Ommund f. 1806, Guri f. 1803, Peder f. 1809.

d (29) 5 **Mari Henrikdtr.** Hummervoll f. 1765 er nemnd på skifte etter faren i 1782, men er ikkje å finna seinare.

e (29) 5 **Tidemann Henrikson Hummervoll f. 1769**, d. 1771.

* *

b (103) 6 **Ingeborg Pedersdtr.** Hummervoll f. 1796, gift 1822 med Lars Rasmusson Helland f. 1796 på Nordbø, son til Rasmus Larsson Nordbø f. 1766 og kona Kisti Olsdtr. f. Bjerga 1766.

Born: Kristina f. 1824, Peder f. 1827, Ingeborg Malena f. 1830, Rasmus f. 1833, Berta Guria f. 1838.

c (103) 6 **Add Pederson Hummervoll f. 1798**, gift 1832 med Anna Pedersdtr. Fjeldøen (Fjøløy) f. 1801, dotter til husmann og gjestgjevar Peder Nilsson Fjeldøen f. 1749 og 2. k. Ely Asbjørnsdtr. f. 1769 på Mehus. Born: Eliana f. 1833, Ester Malena f. 1835, Peder f. 1836, Anna Malena f. 1838, Pauline f. 1840.

d (103) 6 **Hendrik Pederson Hummervoll f. 1802**, gift 1831 med Marta Anensdtr. Haugvaldstad f. 1811, dotter til Anen Sjurson Haugvaldstad f. 1776 på Håvarstein og kona Marta Christine Torsdtr. f. Haugvaldstad 1777. Hendrik vart buande på Haugvaldstad. Born: Marta Christine f. 1832, Malena f. 1834, Anen f. 1835, Peder f. 1837, Henrik f. 1840, Morten f. 1842, Michel f. 1845 og Malena f. 1848.

e (103) 6 **Omund Pederson Hummervoll f. 1803** tenar på Helland i 1825, men er ikkje å finna seinare.

f (103) 6 **Guri Pedersdtr.** Hummervoll f. 1806 er heime 1825.

g (103) 6 **Peder Pederson Hummervoll f. 1809**, gift 1853 med Berta Kristine Danielsdtr. Austbø f. 1822, dotter til Daniel Jørgenson

På side 157 i Ætt og Heim 1955 står under nr. 81: «Kvar det vart av Ingeborg og Christen, har eg ikkje funne, men dei er flytte frå Hanasand i 1801.» Men frå Erik Bakkevig og Amund C. Amundsen i Haugesund har eg fått melding om at dei ca. 1796 flytte til Klubben under Odland i Tysvær. Dei var husmannsfolk der. Ingeborg døydd 1808 og let etter seg borna: Rasmus f. 1788, Marta f. 1791, bår i Rennesøy, Hans f. 1796 i Tysvær, Ambjør Malena f. 1799, Anna f. 1805 og Knut f. 1806.

Bakkevig nemner fleire gjæve menn i Haugesund-distriktet som ættar frå desse folka, men då eg vantar hjelpemiddel til å fylgja ætta vidare der, skal eg berre ta med sonen Hans Christenson som vart verande i Rennesøy. I 1801 er han 5 år gamal og er då nemnd fosterson hjå møster si på Reianes. I 1827 vart Hans Christenson gift med Gunhild Serina Hansdtr. Fosen frå Avaldsnes og busette seg på plassen Låder under Reianes. Han var skomakar og. Dei hadde desse borna:

Berta Maria f. 1827 g. m. Nils Mathiasson Haugvaldstad som ogso budde på Låder.

Malena f. 1829 g. m. Hans Hansson Reianes, Sterke- Hans kalla dei han og fortel mange vitnemål om styrken hans.

Ingeborg Serina f. 1831 g. m. Nils Knutson Finnasand.

Christiane f. 1833, d. 1834.

Karen Malena f. 1835.

Gunhild Serina f. 1837.

Christiane f. 1839 g. m. Anen Hendrikson Haugvaldstad.

Hans Christian f. 1842.

Ester f. 1847.

Gammelt hus på Hoyland, Nærbo

BISPEZETTA SOM SLO SEG PÅ STORTING OG STYRINGSVÆRK

Av Lars Ramndal

Det var sikkert ikkje på grunn av høg byrd, at mag. Thomas ortsson Wegner i 1627 av kong Christian Quart eller kanselliet hans vart kalla til superintendent (biskop) i Stavanger stift. Det neste me kjenner av ætt og byrd er namn på mor og far hans, et var Elline Thomasdr. og Cort Wegner. Korkje meir eller andre. Eg har skreiv til Rigsarkivet, København og eit par andre adar for å høyra om det var noko meir om ætta. Svara er heilt negative. Så får me ta det, slik det er. Eg er sikkert ikkje den neste som har spurt om det og fått slikt svar.

Thomas Wegner var fødd 23. april 1588 i Lund i Skåne, som en tid var dansk. Me veit at han var ein gáverik gut. Foreldra ar ikkje rike. Han gjekk på skule som gav fri undervisning og ikk kost i ein kongeleg «stiftelse». Det er lite truleg, at Cort Wegner, faren, var embetsmann. Mykje kan tyda på, at han var andverkar. Namnet er tysk og kan tyda vognmann eller vognlakar, kanskje helst det siste.

Det hende uvanlege ting den tida. Han vart ordinært til prest 1611 utan å ha fått korkje Testamonium publicum eller kallsrev. Det vart mykje ståhei om dette, men alle var samde om, t han var den flinkaste av dei som då kunne stå for tur til å erta prest. I den tida var det vanleg skikk og bruk, at lærde rukte eit latinisert namn. Det vart berre ein gong brukt om Wegner. Det var då han vart kreert til magister. Då er han bokørt som Thomas Cunradus Scanus (Skåningen).

Eg ser det ikkje som mi oppgåve i dette høvet å skriva om Wegner sitt arbeid som biskop i Stavanger, men vil berre ta fram nokre trekk. Han er kjend som ein from, lærd og arbeidsam mann, og ein mann med sterke kulturelle interesser også tanom teologien. Han fekk ordna med rimelegare grenser for ispedømet. Han samla inn og tolka 25 runeinnskrifter her frå om teologar i Christiania, og møtte ved kongehyllinga i Christiania 24. august 1648 som primus inter pares i den norske kyrkja. Stormøtet hadde to føremål: Sørgehøgtid etter Christian IV og mylling av sonen, Frederik III, som konge. Eg nemner serleg lette siste, avdi det kan gje ein bakgrunn for den utviklinga ætta etter han har gjort.

ÆTT OG VÆR 1968

Biskop Wegner var gift to gonger og hadde i alt 15 barn. Dei vart spreidd utover Sør- og Vestlandet. Tre av dei vart prestar og fire prestekoner. Ein skulle tru, at ein biskop med så mange barn knytt til kyrkjeatensta hadde kome til å skapt eit prestedynasti. Men slik vart det likevel ikkje. Me veit ikkje om meir enn ein i tredje generasjon som vart prest. Det kan henda det var fleire. Men dei fleste av avkjømet tok seg borgarleg yrke, og mange av kvinnene gifte seg inn i bondeættar og borgarheim. Dei fleste av desse er spreidd over heile landet og har kanskje ikkje aning om at dei ættar frå den fromme Stavangerbispen.

Her i fylket er det avkjøme etter to av bispebarna, sonen Thomas, som var sokneprest i Torvastad, og dottera Anna, som vart gift med sokneprest Bjørn Løv på Rennesøy. Trass i at starten her i Rogaland var heilt geistleg, så gjekk utviklinga i ættene ei heilt annan lei. Det er dette eg har tenkt å ta fram i denne artikkelen.

Sokneprest Thomas Wegner i Torvastad fekk ikkje noko avgjort heldig start i den bygda han kom til å setja sitt preg på. Som ung kapellan kom han opp i strid med soknepresten, Broe. Det er uråd å avgjera kven som hadde rett, men Wegner vart avsett og reiste til København, der han verkeleg fekk embetet att, og vart som før sagt, sokneprest etter Broe. Han vart avheiden i Torvastad, ja, mykje tyder på, at han vart mykje populær. Avkjømet glei etter kvart inn i dei fremste bondeættene og har skapt eit aristokrati i bygda.

I 1933 gav to av ætta, Christian Hauge og Trygve Kongshavn, ut ei bok om ei grein av Wegnerætta i Torvastad: «Jon Jonsen Haalands slekt.» Boka nemner 5 ættledar frå biskopen til den sjette, Astrid Wegner som vart gift med Jon Haaland. Sidan tar boka med alle som ættar frå desse to. Det er interessant å ta fram namnebruken i bygda. Wegner som etternamn er nok brukt nokre generasjonar, men som mellomnamn er det i bruk ålment ennå. I ætteboka er det nemnt 150 som har Wegner som mellom- eller etternamn. Av desse er det 27, som har namnet Thomas Wegner, bispen eller soknepresten sitt namn heilt ut. Det er truleg den siste som er oppkalla. 34 heiter Astrid Wegner, etter kona til Jon Haaland. Astrid har vore serleg populær, ser det ut til. Resten av dei 150 har bruka eit anna førenamn ved sida av Wegner.

Med eg er inne på dette må eg referera frå ein lengre artikkel herr Wilhelm Mannsverk skreiv i Haugaland Arbeiderblad 2. oktober 1951, nett før kommunevalet då. Han er for god til å gå i gløymeboka:

«— — — ordførar og varaordførar. Begge er døypt Wegner. Heradskasseraren og skrivaren i likningsnemnda er døypt Wegner. — — — Det er ein Wegner som er formann i jordstyret, ein

6. Niels Broe, 1776—1823, bonde valt stortingsrepr. 1814, 1815, 1822—23.
- C. Olaus Eskeland.*
- 1—3 som A. (Regelstad).
4. Signy Larsdtr. Bru, f. 1713, g.m. Daniel Lunde, 1716—74, bonde, Austre Amøy.
5. Daniel Eskeland, 1744—79, bonde i Høle, g.m. Gjertrud Hommersåk, 1746—95.
6. Daniel Eskeland, 1777—1851, bonde i Høle, g.m. Kristi Høve, f. 1781.
7. Ingeborg Kristina Danielsdtr. f. 1804, g.m. Ola H. Eskeland, 1804—76, bonde, ordf. i Høle.
8. Olaus Eskeland, 1833—1903, lærer i Høle og Hetland, lensmann i Skudenes, ordf. i Hetland, forliksmann i 40 år, stortingsrepr. 1871—91, stortingspresident 1889.
- D. Erik Austbø.*
- 1—3 som A. (Regelstad)
4. Berta Larsdtr. Bru, 1711—89, g.m. Morten Andersson Voll, Rennesøy, 1711—80, bonde.
5. Lars Voll, 1744—1815, bonde på Reianes, g.m. Anna Osmundsdr. Reianes 1745—1816.
6. Berta Deianes, 1772—1849, g.m. Christen Erikson Austbø, 1764—1824, bonde på Austbø.
7. Erik Austbø, 1801—39, bonde, g.m. Olene Bodelsdtr. Bø, 1801—69.
8. Kristen Austbø, 1829—66, bonde, g.m. Ingeborg Trulsdtr. 1831—1906.
9. Erik Austbø, 1852—1918, bonde, ordf. Rennesøy, lensmann, stortingsrepr. 1903—06 medl. dep. København etter kongevalet 1905.
- E. Jakob Austbø.*
- Bror til ovannemnde, 1856—1925, bonde, ordf. Rennesøy, form. i fylkeskulestyret o.m.a. Stortingsrepr. 1910—21, 1925.
- F. Thomas Wegner Chr. Haaland.*
1. Thomas Wegner, sjå A. (Regelstad).
2. Thomas Wegner, 1631—89, sokneprest i Torvastad, g.m. Anna Lauritsdtr. Galtung. D. 1671.
3. Thomas Wegner, 1655—97, klokker, g.m. Marita Knudsdr. Hinderaker.
4. Lars Wegner, Brekke, f. 1685, bonde, g.m. Christina Trulsdtr.
5. Thomas Wegner, Nordbø, 1730—98, bonde, g.m. Marta Christine Moksheim, 1750—1816.
6. Astrid Wegner, 1786—1829, g.m. Jon Jonson Haaland, 1777—1856, klokker.
7. Jon Christian Haaland, 1819—89, bonde, ordf. Torvastad, g.m. Guri Storesund, 1821—81.

8. Thomas Wegner Christiansen Haaland, banksjef, skipsreidar, ordf. i Haugesund, møtte fleire gonger i Stortinget frå Haugesund som varammann 1904—08. Bror hans, Jon Christian, var varammann for Stavanger amt, men møtte ikkje.
- G. Thomas Wegner L. Haaland.*
- 1—6 som F. (T. W. C. Haaland)
7. Lars Wegner Haaland, 1822—88, bonde, g.m. Anna Margreta Endresdtr. Stange, 1826—1914.
8. Thomas Wegner L. Haaland, 1862—1935, utdanna lærar, bonde, bankdir. ordf. Torvastad, stortingsrepr. 1913—15.
- H. Kristian Edland*
- 1—4 som D. (E. Austbø)
5. Berta Mortensdtr. Voll, 1749—1816, g.m. Anders Jakobson Galta, 1744—1808, bonde.
6. Berta Galta, 1777—1848, g.m. Christian Haugvallstad, 1785—1843, bonde.
7. Elisabeth Haugvallstad, 1813—95, g.m. Lars Døskeland, 1810—95, bonde.
8. Serina Døskeland, 1849—1915, g.m. David Edland, 1846—1929, bonde, ordf. i Rennesøy og Mosterøy.
9. Kristian Edland, 1874—1959, bonde, ordf. i Mosterøy, stortingsrepresentant 1934—1945.
- I. Lars Elisæus Vatnaland.*
- 1—5 som H. (Kr. Edland).
6. Anna Andersdtr. Galta, f. 1782, g.m. Peder Mortenson Nordhus, f. 1785, bonde.
7. Morten Nordhus, f. 1826, bonde, g.m. Metta Nordhus.
8. Olena Kristine Nordhus, 1859—1931, g.m. Lars Matias Vatnaland, 1851—1913, bonde i Bokn.
9. Lars Elisæus Vatnaland, f. 1892, bonde, fiskeriinspektør, ordf. i Bokn, stortingsrepr. 1945—61, lagtingspresident. o.m.a.
- J. Lars Ramndal.*
- 1—7 som H. (Edland).
8. Lars Larsson Døskeland, 1841—1923, g.m. Guri Hodnefjell, 1841—89.
9. Olina Døskeland, 1870—1959, g.m. Martin Jespersen Ravndal, 1866—1935, bonde på Dysjaland, Mosterøy.
10. Lars Ramndal, f. 1893, bonde, ordf. i Mosterøy, o.a. stortingsrepresentant 1945—65.
- K. Thomas Wegner Stange*
- 1—6 som F. (T. W. C. Haaland)
7. Kirsti Wegner Haaland, 1804—82, g.m. Jon Christian Stange, 1799—1884, bonde.
8. Thomas Wegner Haaland, 1845—1913, bonde, g.m. Gjertrud Bendiksdtr. Brekke, 1846—1922.
9. Jon Bendik Wegner Stange, 1873—1947, bonde, banksjef,

ordf. i Torvastad, g.m. Laura Kristiansdr. Ryan, 1871—1967.
10. Thomas Wegner Stange, f. 1905, bonde, ordf. i Torvastad og Karmøy, møtte ofte i Stortinget frå 1954 og utover som varamann.

L. Kåre Wegner Stange.

- 1—7 som F. (T. W. C. Haaland)
8. Ingeborg Kristina Haaland, 1854—1917, g.m. Konrad Stange, 1849—1923, bonde.
9. Knud Kristian Stange, f. 1883—1955, bonde, ordf. i Torvastad
10. Kåre Wegner Stange, f. 1915, bonde, møtt ofte i Stortinget som varamann frå 1958 og utover.

Dette var Stortinget. Og så får me gå over til

S T Y R I N G S V E R K E T :

Frå formannskapslovane vart sett i verk i 1837 er det vald ikkje så få ordførarar av Wegnerætta. Som eg alt har nemnt har eg ikkje kunna laga ei heilt sikker lista. Eg får ta med dei som eg veit, og tar då til nordanfrå:

Haugesund: Thomas Wegner Christiansen Haaland, Christian Wegner Haaland.

Torvastad: John Bendix Johnsen Stange, John Kristian Johnsen Haaland, Thomas Wegner Larssen Haaland, Bendix Stange, Knud Stange, Lars Haaland, Thomas Wegner Stange, Arnt Stange.
Karmøy: Thomas Wegner Stange (Også Torvastad).

Bokn: Ingebret Løbland, (Sidan frå Rennesøy) Brørne Eliæus og Jens Vatnaland.

Rennesøy: Daniel Nilssen Vaula, Lars Jakobsen Sørbo, Ingebret Vold (Løbland, Bokn.) Isak Isaksen Sokn, Jørgen Haaveritein, Erik Kristensen Austbø, Jakob Kristensen Austbø, Lars Olsen Sørbo, Johannes Håvarstein, Inge Austbø og Olav Bø.

Mosferøy: Børre Askø, Jakob Isakson Sokn (fung.) Truls Nilsen Bru, Kristian Edland, Lars Ramndal, Olav Edland og Erling Sokn.

Kvitøy: Håkon Holgersen.

Finnøy: Tormod Asgautson Regelstad, Erik Sørensen Faae, Asgaut Erikson Stennæs, Erik Erikson Stennæs, Asseus Asgautson Steinnes. (Ordf. også i Sand).

Hetland: Olaus Eskeland, Per Barkved.

Strand: Magnus Karlisen.

Fister: Thomas Wegner Thomsen og Hallvard Lie.

Sand: Asseus Steinnes. (Ordf. også i Finnøy).

Lista og Farsund: Sveinung Tveit.

Av desse må nemmast serlegt Asseus Steinnes, 1866—1943. Han var 3 år ordf. i Sand og 30 år i Finnøy. Då den nye fylkestingsordninga vart sett i verk i 1923 vart han vald til formann i fyl-

kestinget og gjorde tenest på 18 ordinære fylkesting til nasistane overtok i 1940.

I alt har minst 42 av ætta gjort tenest som ordførar i sin kommune. Men det er sikkert fleire. Attåt dette er det mange, som har vore medlemmer av kommunestyre og andre ombod. Mange har funne seg rom i administrasjon. I den meir sentrale statsadministrasjon kan ein m.a. nemna: Skipsfartsdirektør Laurits Klostjer, ekspedisjonssjef i landbruksdep. Egil Lothe, riksarkivar Asgaut Steinnes. Til sist i denne opprekinga må eg nemna Birger Osland, f. 1870, reiste 18 år gamal til USA, skapa seg godt namn og stor forretning der og vart til uvanleg god hjelp for vårt land under og etter den første storkrigen.

Etter det som her er lagt fram, trur eg det er rett å tala om «bisperætta som slo seg på storting og styringsverk». Det kan skapa mange refleksjonar. Bispen sjølv hadde nok meir borgarleg bakgrunn enn teologisk. Me har vel grunn til å kalla han eit teologisk «stjerneskot». Dernest var Anna Trane, bispefrua, temmeleg fri for geistleg bakgrunn. Avkjømet deira fekk den same lagnaden som mange etterkomarar av danske embetsmenn. Det var for dyrt å kosta skule på dei. Etterkvart gifte dei seg då inn i dei fremste bondeættene. Det var Wegnerætta sin lagnad. Me har fått mykje nytt blod inn i dei samgitta norske bondeættene på den måten. Nytt blod førde med seg nytt syn og skapa om miljøet. Det var eit steg framover innan bondemiljøet. Det var det gode. Etter pålag 100 års tilpassing stod Wegnerætta ferdig med to av Rogalands fremste menn i 1814, Regelstad og Broe. Sidan har det gått slag i slag.

Men innan ætta er det likevel eit merkeleg høve. I Torvastad er alle som er nemnd ovanfor av ættgreina Astrid Wegner og Jon Haaland, den 6 leden. Det er agnatisk linje fram til Astrid. Kva er det så skjedd med dei agnatiske og kognatiske ættarlinjer som fell utanfor Astrid? Dei hadde stort sett same arvetoet. Nå er det så, at ættgreina irå Astrid er utgranska, men ikkje dei andre.

Ennå sterkere og betre utgranska kjem dette fram i Rennesøy. Dei to prestedøtrene, Ingeborg og Anna, vart gift med kvar sin bror, Jon og Lars. Jon var leismann og bonde på Austbø, Lars vart bonde i Bru. Men alle som er nemnd her i artikkelen frå Rennesøy ættar frå Anna og Lars. Dei har avgjort det politiske overtaket. På Rennesøy har dei eit gammalt ordtak: «Yttersokn og pengane, Eldet og politikken, Innakleivs og maten». Om dette har noko med slikt veit eg ikkje. Det er Anna og Lars i Bru, som i størst mon har ala fram politisk interesse, men mellom barna deira sidan ser det ut til å vera nokså likeleg delt. Stortingssrepr. er etter 4 av barna deira.

Rettet på side 105
i utgave for 1969
av Ramndal

Evne og anlegg ved arv er ikkje tillagt nokon einskild menneske eller gruppe. Men ein kombinasjon gjennom samgifte kan ølvsagt gjera sitt. Derfor kan det politiske draget bispeætta har tt likså vel koma ved inngifte, ved kognatisk arv likså mykje m ved agnatisk. Det interessante i dette høvet, er at det ikkje nger er noko agnatisk linje frå biskop Wegner. Ein finn ikkje amnet nokon stad i landet brukt som etternamn. Eg har tedd lefonkatalogar i alle byar og mykje av landet elles utan å finna at brukt. Men ætta etter han lever.

Etter at ovanstående var gjort ferdig og sendt, kom det meg tankane, at det mogeleg var ennå ei grein av Wegnerætta, som ar utgranska, og at det kanskje var stoff som kunne brukast denne samanhengen. Det viste seg å vera rett. Det gjeld Ellen Wegner, tredje barnet hans, dotter til den første kona, Cessilie renner, som vart gift med bispen i 1612 i København og døydde Stavanger i 1628. Far hennar var rådmann Jakob Christoffer-an Brenner, København.

Ellen var tidje barnet deira. Ho var først gift med Solapresten lias Jacobi Agrickola, og då han døydde gifte ho seg med Lye-ersten Lauritz Berntsen Sysenvindius. Etter ho døydde i 1666, fte herr Lauritz seg i tur og orden med ennå ei bispedotter, og i ei futedotter. Men det kjem ikkje denne artikkelen ved. Ellen art ættarmor til Sundt-familien. Det er to stortingsrepresen-antar som ættar frå henne. Det er:

M. Morten Ludvig Sundt.

Thomas Wegner, biskop.

Ellen Wegner, 1624—66, g.m. Lauritz Berntzen Sysenvindius, sokneprest i Lye.

Kirsten Syssevindia 1656—1732, g.m. Peder Anderssen Sundet, 1672—1701, sjømann i Egersund.

Lars Pedersen Sundt, 1699—1761, skipsfører og reidar, g.m. Margrethe Lax, 1702—55. Budde i Egersund.

Morten Larssen Sundt, 1734—73, skipsfører, Egersund, g.m. Margrethe Magdalene Ravn, 1730—71.

Herkulus Weyer Sundt, 1771—1856, kjøpmann, Stavanger, g.m. Sybilla Sophie von Helth, 1770—1838.

Morten Ludvig Sundt, f. i Stavanger 1809, d. i Stavanger 1891. Studera først teologi, men slutta. Vart gardbrukar i Hole, sidan i Eidsberg. Stortingsrepresentant frå Buskerud amt 1851—66.

N. Arthur Sundt.

—5 som M — M. L. Sundt.

Hans Gabriel Buchholm Sundt, 1768—1839, kjøpmann i Stav-

anger, g.m. Marie Ellebeth Fredrikke Diuruus, 1782—1841. Wilhelm Ravn Sundt, 1818—66, forretningsmann, britisk vice-konsul i Stavanger, g.m. Laura Gabrielle Aas, 1819—71.

8. Søren Gabriel Schiøtz Sundt, 1857—1938, skipsfører i Stavan-ger og Bergen, g.m. Johanne Johannessen, 1838—1937.

9. Arthur Sundt, f. 1899 i Bergen, Høgsterettsadvokat, sorenskri-var, stortingsrepresentant 1945—49 og 1953—57.

Ætta etter Ellen Wegner Syssevindia vart avgjort knytt til sjø-fart og forretning. Men merkeleg nok var det ingen frå dette yrket som kom til å møta i Stortinget eller gjorde seg serleg merkende i politikken. Dei to som kom til å vera med der braut med sjøfarten. Den eine vart bonde, den andre jurist. Når ein ser, at i ættgreinene til sokneprest Thomas Wegner og preste kona Anna Wegner Løw er det så seia berre bønder, som har nådd så pålag fram i politikken. Etter dette skulle det ikkje vera grunn å seia, at bøndene vert tilsidesette.

Den politiske tendensen i Ellen si ættgrein er ikkje så sterk som i dei to andre. Åleine hadde det av den grunn ikkje vore noko å nemnt i denne samanhengen, men det aukar talet og inn-satsen frå bispeætta i norsk politikk til heile 14, som har møtt i Stortinget. I manuskriptet framanfor er talet retta til dette.

Oså ventar eg opplysningar andre stader i frå om namn som her ikkje er komen med.

L I T T E R A T U R

Av stytting: Rogalands Historielags årshafter — R. H. Fleire skrifttitlar er avstytta av praktiske grunnar.

R. H. 1918: Fridtjof Øvrebø: Torvastads sogneprester — — —.

R. H. 1920: Olaf Kolsrud: Stavanger gamle bispestol.

R. H. 1934: Joh. Kreutz Magnus: Ei ættgrein — — —.

ÆTT OG HEIM 1948: J. J. Jåthun: Litt om Galtung—Wegner—Rose-ættene.

ÆTT OG HEIM 1949: Erik S. Gundersen: De deputerte fra Stavanger — — —.

ÆTT OG HEIM 1955 og 1956: H. Vetrhus: Løw—Wegner-ætta i Rennesøy.

ÆTT OG HEIM 1964: Johan Veka: Asgaut Olsen Regelstad

ÆTT OG HEIM 1967: Lars Ramndal: Niels Truelsen Broe.

A. Faye: Christianssands stiftte Bispe- og Stiftshistorie, Chr., a. 1867.

J. V. Kvam: Den norske kirkes Biskoper etter Reformasjonen, Kr.a. 1909.

Norsk hist. Tidsskrift, 2 rekke III.

Personalhistorisk Tidsskrift III.

H. P. Rørdam: Københavns Universitets Historie 1537—1621, III.

D. Thrap: Christiansands Stifts Prester i det 17. Årh.
 Chr. a. 1899.

Reidar Bolling: Kyrkjeliv i Kristiansands stift i attande
 århundre. Oslo 1947.

Stavanger 1125—1425—1925. Oluf Kolsrud: Stavanger
 Bispestol. St. 1926.

Stavanger Domkapitels Protokoll 1571—1630 v. A. Brandrud,
 Chr. a. 1901.

Christian Hauge og Trygve Kongshavn: Jon Jonsen Haalands
 slekt, 1933.

Tallak Lindstøl: Stortinget og Statsraadet 1814—1914.
 Kr. a. 1914.

J. F. V. Haffner: Stortinget og Statsrådet 1915—1945.
 Oslo 1948.

Ola Aurenes: Rogaland fylke gjennom 100 år. St. 1937.
 Rennesøy Prestegjeld 1837—1937, St. 1938.

Torvastad 1837—1937, St. 1937.

S. H. Finne—Grønn: Den Vestlandske slekt Sundt. Chr. a. 1916.

Ola Aurenes: Rogalendingar og Ætter, Oslo 1948.

Martin Ravndal Hauge: Thomas Cortson Wegner,
 Ætt og Heim 1968.

Lars Ramndal: Frå gamal ætt til Larsatunet på Dysjaland.
 Morten Hansen: Norske slektsbøker, Oslo 1965.

Lars Ramndal

ARNE GARBORGS EVENTYROPPSKRIFTER —
 EI VURDERING AV SAMLAR, FORTELJAR OG UTGJEVAR.

Av *Reimund Kvideland*

Hausten 1867 sende Arne Garborg ei samling på 13 eventyr til P. Chr. Asbjørnsen som ikke vart særleg nøgd med dei. Han nytta berre delvis to av dei i sine egne utgaver. Først i 1921 prenta Knut Liestøl fire av dei i Syn og Segn og Reidar Th. Christensen skreiv merknader.¹ Resten har lege uprønta i Norsk folke-minnesamling saman med tre brev som Garborg skreiv til Asbjørnsen. Desse breva er i dag truleg dei eldste kjende Garborg-breva. Det siste er nyleg prenta i merknadene til ei samling Rogalandseventyr.²

Korleis kom Arne Garborg til å skriva opp eventyr? Det kan ved første augnekast synast underleg for han skriv sjølv i Knuda-heibrev³ at der var lite igjen av folkekeding på Jæren i hans barn-dom. Når folk sat saman om vinjerkveldane fortalde dei om bydehende, om byferder og langferder, om sildefiske — og det var hugnalege stunder, men folkekeding fekk han ikkje høyra der. Men det var ikkje berre det at folkekedinga var utdøyd. «Foreldri mine hadde ikkje forteltja meg ei Sogu eller eit Æventyr um dei hadde kunna aldri so godt. Jamvel Besteforeldri vaaga seg ikkje innpaa slikt. Ho Mormor var hjaa oss stundom; ho sat daa helst og spana, og rødde um mykje og mangt; ho kunde og stundom forteltja um gamle Dagar. Men ho fortalde lite som me Smaafolk kunde bry oss um, og aldri Æventyr». (S. S. 8, s. 226). Ein einaste stubb hugsar han etter henne. Heller ikkje av tenestefolka høyrde han eventyr. Jentene kunne forteltja bygdesoger og segner. Dei song «kultur mål-viser» men ikkje folkeviser. Kvar hadde han så kjennskapen sin til jærske folkekeding frå?

Han opplevde i det minste ein representant for det gamle Jæren og jærske folkekeding — Veslemøy. «Sæl var eg, at eg i dei siste Barndomsaari raaka Veslemøy [...] og ho fortalde so godt som ein berre fortel, naar ein sjølv av Hjarta trur paa det ein fortel um». (S. S. 8, s. 225).

Men den verkelege eventyrforteljaren møtte han i Martin Johan Skou. Han var 1 1/2 år eldre enn Garborg og son til vevskeibindar Mathias Halvorsen som høyrde til taterfamilien Skou. Dei var bufaste på Jæren i fleire år og Garborg møtte tidleg både Martin Johan og faren. Begge har stått modell til personar i Garborgs bøker — faren til Fante-Thomas i «Fred» og sonen til Carolus

ivrig fotograf. Jeg antager, at Du har faaet dem, og ønsker, at Du maa have vt lidt moro af dem.

Og saa faar jeg slutte for denne gang. Vorherre give Dig taalmod og kraft til bære din alders skrøbeligheder, fred og trost i hjertet ved troen paa vor iser og vist haab om himmeriges glæde. — Hils alle mine slegtninger der iter, og vær selv inderlig hilset fra din hengivne broder søn. J. Jespersen

Jesper Tjølsen Ravndal, 1780—1847, Gjesdals første ordfører, bonde. Rog. hist. Tskr. 1947 side 104, Gjesdalsboka s. 198.

Thore Berge, 1816—95, lærer, bonde, g. m. Gunhild, fæster til J.J. (Gjesd. bly. s. 20.) Skeisfjellet, aust f. Ramndal.

På Nese, Fosse og Rage budde det fastrar. Eriks gutter, må vera sønne til Erik Olson Ravndal. (Gjesdalsb. side 198.)

Broren, Peter Fogh Jespersen, 1836—1898, lektor i Stavanger

Einar Hansen Oftedal, må vera Gjesd. bok s. 188, 1785—1860, skreddar i Kristiansand, og sidan bonde på Oltedal.

Rektor Samuel Stub Knudsen, rektor ved Kongsgaard 1857—1863. Sidan Drammen Kongsgaard Skole 1824—1924, s. 240—255.

Enok Gausel, ukjent.

Gjesdal kyrkje, fadder 7. juli 1856 på Jesper Jespersen Ravndal (adressaten) si dtr, Kristine, som døydde omg. Namnet skreve Jesper Tjølsen Jespersen.

Jesper J. Ravndal, 1845—1904, bonde, ordfører 1880—85, lensmann 1885—99, bonde i Valer, Vestfold, der han døydde.

Martin Ravndal, 1866—1935, bonde på Dysjaland, Mosterøy.

Nikolai Lima, 1845—1922, lensmann Skudenesh. Hå og Høyland 1892—1916, Stortingspre. 1892—97, 1910—12, Odelstingspr.

Thore Wølstad, 1853—1913, bonde, bankjef, ordf. i Hetland 1892—93, 1904—12. Stortingsrepr. 1895—1903, 1905—06.

Sivert Sivertsen, 1876—1926, red.sekr. og redaktør, Vestlandsposten, red.sekr. Stavanger Aftenblad. Fetter til J.J. Dottera Anna, sidan g.m. likningssekr. Askaland budde ei tid hos J.J. i Oslo.

Lars Berge? Her tar J.J. feil, det må vera Jesper Berge, som til Thore, note 2. styrar for den første amtskulen i Rogaland, 1848—76. Lars døydde ikkje før i 1930. Gjesdalsb. side. 21.

Martinus Erichsen, brugsseigar i Oslo, far til Karen Jespersen.

Barna:

Edvar Jespersen, 1867—1955, læge på Nøtterøy.

Sara Domaas, f. 1875, lever, g.m. rektor Domaas, Grefsen h. sk.

Teodor Jespersen, 1877—1967, ingeniør.

Andreas Jespersen, 1869—1928, filolog.

Peter Jespersen, f. 1882, lever, ingeniør.

Carl Jespersen, 1886—1939, ingeniør.

Agnis Jespersen, f. 1887, lever, kontordame.

teratur:

Norsk biografisk leksikon,

Rogaland Historielag årsskrift 1947

Universitetets avisutklipparkiv.

Gards- og ættesoga for Gjesdal av Søren Arneson.

Kongsgaard Skole 1824—1924. Dreyer G. Austad 1925.

Lars Ramndal.

BISPEÆTTA SOM SLO SEG PÅ STORTING OG STYRINGSVERK

II. Av Lars Ramndal

I ÆTT OG HEIM, årshäfte 1968, har eg skrive ein artikkel med ovanstående tittel. Det er nemnt 14 som har møtt på Stortinget og 42 som har vore ordførarar. Eg var viss om, at det var fleire, og bad derfor om å få opplysningar om slike, som eg ikkje hadde funne fram til. Appellen lukkast. Lista frå i fjor kan aukast med 13 ordførar, derav er ein nyvald i år. Eg har dertil undersøkt ikkje så få ættebøker påny, både for om moglegt å finna nye og for å kontrollera oppgåvene.

Desse 13 er frå kommunane:

Karmøy: Kåre Stange (ny),

Nedstrand: Albert Lothe.

Bokn: Jakob Hogneland, Martin Jøsang, Helge Alvestad, Monrad Alvestad og Ingolv Kro.

Rennesøy: Jakob M. Hanasand.

Kvitøy: Oscar Nordbø.

Hetland:

Høle: Ola R. Bergsaker og Samuel Ims.

Gjesdal: Knud Kluge.

Tilsaman skulle då ordførarlista verta på 55 namn. Men det kan vera fleire endå. 11 av desse har møtt på Stortinget.

Til dei refleksjonane eg gjorde i førre artikkelen lyt eg gjø eit tillegg. Først seier eg meg lei for, at eg på side 37 i nedste avsnittet tre gonger har kalla prestedottera Mette Løw for "Anna".

På same sida nemner eg det "tomromet" det er mellom presten Thomas Wegner, Torvastad og Astrid Wegner Haaland, 150 år etterpå. Ei ættegrein eldre enn Astri Wegner finn me i ætta til Albert Lothe, ordførar i Nedstrand. Eg tar derfor med hans ætt.

Likeins kjem det inn ei grein etter Cecilie Wegner, som var gift med presten i Strand og Høle, Jonas Rasmussen. To av dei nynemnde ordførarane ættar frå henne. Kluge og Hanasand. Eg tar med ætta til den eldste av dei Kluge. Hanasand, Rennesøy ættar også frå prestedottera Ingeborg Løw. Alle dei andre ordførarane i Ryfylke og Bokn ættar frå Mette. Men då det er nokre som har parallelle ættelinjer, kan det vera noke fleire som ættar frå Ingeborg og Jon. Det er ætta til Mette og Lars, som likevel stikk seg mest fram.

et kunne sjølvsagt vore interessant å fått sett opp ættelinjene for alle dei ende ordforarane. Men det vil ta så stor plass og fortrengja anna stoff, så eg ikkje våga å by fram dette. Men det har si interesse å ta med dei to linjene som eg før har nemnd, den som fører lengst sør og lengst nord. i Gjesdal:

Thomas Cortson Wegner, biskop, g.m. Anna Trane.

Cecilie Thomasdtr. Wegner, 1632–92, g. 1650 m. Jonas Rasmussen, prest i Strand og Høle 1673–84.

Rasmus Jonasson Rose, f. 1650 bonde på Skadberg, g. m. Inger Andersdtr. Riskedal. sk. 1767.

Johanne Rasmusdtr. g. m. Orm Olson Fister.

Rasmus Ormson, 1742–1835, g. 1767 m. Malene Ådnesdtr. Oltedal, enkje Kluge, f. 1736. Budde Kluge.

Knud Rasmusson Kluge, 1777–1838, lærar og bonde, g. 1820 m. Ingeborg Reidarsdtr. Kyllingstad, 1792–1861.

Reidar Knudson Kluge, 1824–86, g. 1847 m. Elisabeth Maria Einarsdtr. Oltedal, budde på Kluge.

Knud Reiarson Kluge, 1852–1933, bonde, ordf. i Gjesdal.

iil Nedstrand.

Thomas Wegner, Biskop.

Thomas Wegner, 1631–89, sokneprest, g. m. Anna Lauritsdtr. Galtung, d. 1671a.

Thomas Wegner, 1655–97, klokkar, g. m. Martha Hinderaker.

Anna Wegner, g. 1711 m. Lars Asbjørson Alvsåker. Ho vart kalla "Sør-Anna" i Hardanger.

Thomas Larsson Alvsåker, f. 1712.

Nils Thomasson Alvsåker f. 1753

Lars Nilsson Alvsåker, f. 1786

Nils Larsson Alvsåker. f. 1819.

Olav Nilsson Lothe, f. 1851.

Alberth Lothe, f. 1890, jordbrukslærar på Tveit jordbruksskule, ordf. i Nedstrand.

ig er framleis interessert å få opplysningar om kvinner og menn av bispeætta i har slege seg på storting og styringsverk.

eratur som ikkje er nemnd i artikkelen 1968:

en Arneson: Gards- og Ættesoga for Gjesdal.

Aurenes: Slektsbok for fam. Øglænd, Svendsen og Lunde.

NOEN RETTELSE TIL SØREN ARNESONS: KYRKJEBOK FOR BJERKREIM

— ved P. Valand —

Side 9: Torger Olson Solberg dp. 4/2–1713. Karen Svalesdatter døde 1709, isteden skal moren være Berte Torgersd. Svella -se sk. 207 Bjerkreims-boka.

Side 10: Kristofer Odland gift med Gitlaug Mikkelsd. ft Hestad -ikke Bjerkreim.

Side 10: Ingeborg Gjermundsd. dp 5/8–1714. Far/Gjermund Hansson, ikke Olson.

Side 10: Lars Larsson Ivesdal dp 20/3–1715. Mor Ambjørng Mikkelsd. Bjordal.

Side 14: Stenvor Karlsd. dp 24/7–1718. Far: Karl Asbjørnson Versland.

Side 15: Isak Asbjørnson dp 27/8–1719. Mor: Marta Olsd. Hetland, dtr. til Ole Svenson Hetland og kone, Inger Mortensd. ft Gjødrem

Side 19: Valborg Gjermundsd, dp 21/11–1723, far Gjermund Hansson Bjerkreim og kone Guro Tolleivsd, ft. Laksesvella.

Side 22: Ole Gjermundson dp 19/1–1727, far Gjermund Hansson Bjerkreim, ikke Olson. Ole ble gift 14/4–1748 med Agot Asbjørnsd. ft. 1710, altså 17 år eldre enn mannen. Foreldre Asbjørn Einarson Kjøgetvedt, Hustoft, Røysland, L. Efteland og sist Bjerkreim, gift med Anna Torkelsd, ft Solbjør.

Side 24: Torger Olson Solberg var gift med Guri Mauritsd. Røysland, ikke Torgersd.

Side 25: Hans Gjermundson dp 20/11–1729, far: Gjermund Hansson, ikke Pederson.

(312) 269-1599

June 23, 1995

VIA AIR MAIL

Mr. Trygve Kloster Norman
Hoyfjellsasen 12
N-1315 Nesoya
NORWAY

Dear Mr. Norman:

You will be happy to know that I have run out of questions to ask you!

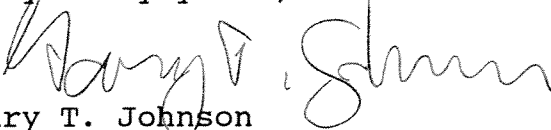
I am deeply grateful for all the help you have given me. As a fellow genealogist, you know that there is never enough time. When there is a way to take advantage of the work of others, it is an occasion for great thanksgiving.

I thank you again for dedicating so much time free of charge. This was beyond the call of duty to a very distant relative, indeed.

As a token of my appreciation, I have enclosed a book which will tell you something about what happened to Norwegians when we came to the United States. Books of this genre often are little more than a scrapbook, but this book also is an example of rigorous scholarship. It was published by the Norwegian-American Historical Association, of which I am a life member.

Needless to say, if you come to America, please look me up. Also, if there are any genealogical chores I can perform for you over here, please, do not hesitate to ask. I have easy access to the many resources available here in Chicago and am in contact with various genealogical libraries around the country.

Very truly yours,

Gary T. Johnson